

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:		v upravnistvu prejemani:	
celo leto . . . . . K 24—	celo leto . . . . . K 22—	pol leta . . . . . 12—	pol leta . . . . . 11—
četrt leta . . . . . 6—	četrt leta 5:50	na mesec . . . . . 2—	na mesec 1:90

Dopisi naj frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljova ulica št. 5, (I. nadstropje na levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zvečer izvenredne nedelje in praznike.

Inserati veljajo: peterostopna pett vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

Narodna tiskarna telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:		za Nemčijo:	
celo leto . . . . . K 25—	celo leto . . . . . K 28—	pol leta . . . . . 13—	pol leta . . . . . 12—
četrt leta 6:50	četrt leta 6:50	na mesec 2:30	na mesec 2:30

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znakma. Upravnistvo: Knafljova ulica št. 5, (spodaj, dvorišče na levo), telefon št. 85.

Novi davki.

Bodimo veseli, da živimo v avstro-ogrski monarhiji. Lahko bi se nam godilo še slabše. Lahko bi imeli še slabšo justico, še slabšo upravo in še večje davke. Tako pa nas prebivalci katoliške Španske, mohamedanskega Maroka in različnih južno-ameriških republik še vedno lahko zavidajo. In to je vendar prijetna tolažba.

Avstrijski državljani plačuje že danes take davke, da se mu dela kar tema pred očmi, kadar se jih spomni. Posledica tega je, da so živila in stanovanja silno draga in da bi gorenjski gostilničarji morali napraviti konkurz, če bi hoteli letoviščarjem delati take nizke cene, kakor jih delajo prvi švicarski hotelirji angleškimi lrdovi.

Nesrečna aneksija Bosne in Hercegovine je veljala skoro pol milijarde kron. Naši klerikaleci so se zavzemali za aneksijo z vso močjo in so v veliki meri odgovorni za finančne posledice te politike. Aneksija je izvršena in te dni je vlada prepirala državnemu zboru račun za ta »špase«. Ta račun znaša skupaj 268 milijonov, ne glede na že porabljene rezerve in napravljene dolgovne.

Samo primanjkljaj rednega proračuna znaša 69 milijonov. Za tako svoto je treba dobiti novih dohodkov in sicer trajnih dohodkov, ker ta povisek državnih izdatkov je trajen.

Vlada hoče torej novih davkov. Veselite se, davkoplačevalci, zlasti revni sloji in nikar ne pozabite, zavaljati se klerikalcem za njih krepko podporo tiste politike, ki vam je prinesla ta nova bremena.

V Avstriji je tradicija, pri novih davkih zvaliti, kar je le mogoče na revne ljudi. Tudi sedaj se država ni izneverila tej navadi in predlaga zvišanje davka na zganje, dalje nov davk na vino in pa monopol na izdelovanje in prodajanje užigalije.

To so davki, ki jih bodo v najbližji meri plačevali revni sloji. Država bo od novega davka na zganje spravljala na leto 15 milijonov kron, od davka na razdelila na dežele; od davka na vino si obeta država letnega dohodka 11 milijonov kron, od monopola na užigalije pa 15 milijonov.

Pa to še ni vse! Ker so posamezne dežele čez vrat zadolžene in se bo-

re z vedno večjimi primanjkljaji, jim je vlada nasvetovala, naj zvišajo davk na pivo in dežele se bodo seveda z veseljem oprijete tega načrta in pivo podražile, da bodo ljudje kar iz sebe same hvaležnosti.

Poleg teh novih davkov, ki bodo pred vsem drugim padli na ramena revnih ljudi in jim podražila najnavadnejše pijače in vsakdanjo potreščino, hoče vlada uvesti še več drugih.

Uvedla bo davk od dividend in tantijem in zvišala osebno dohodarino začeni od dohodka letnih 20.000 kron. Ta davk nas Slovence ne bo dosti tlačil, ker dobivajo naši ljudje na dividendah in tantijemah komaj za smodke, čez 20.000 kron pa imajo dohodka le nekateri škofje in fajmoštri ter nekateri znani klerikalni špekulantje.

Država hoče dalje uvesti nov davk na dedščine. Samo dedščine, ki ne znašajo več kot 500 kron, bodo davka proste, od drugih dedščin bo plačati precej čutne odstotke, posebno od dedščin nad 10.000 K. Boljše kmetske hiše in meščanske hiše bodo to bridko občutile.

Dalje hoče država odpraviti davčno prostost za bencin, ki se rabi za motorje in uvesti davk na mineralne vode, ki niso izključno vžitne samo za bolnike. V Avstriji se porabi približno 23 milijonov litrov take mineralne vode, ki bo podvržena novemu davku. Poleg tega pa se uvede tudi davk na sodovico in sicer bo plačati od litra 6 vin. Dosej se je povprečno v Avstriji porabilo 300.000 hektolitrov ali 30 milijonov steklenic sodovice. Seveda se bo sodovica podražila za več kakor za 6 vin. pri litru, ker bodo morali producente in prodajalce voditi različne zapisnike o porabi in bodo to zvalili na konsumente. Izdelovalci sodovice imajo že zdaj težko stališče, vsled novega davka bo konsum padel in pridejo izdelovalci lahko v prav resne stiske.

Monopol na užigalije bo, kakor rečeno, nesel državi 15 milijonov na leto. Užigalije se bodo silno podražile. Veljala bo vsaka škatljica 4 v, torej še enkrat toliko, kakor zdaj, oziroma še več, ker se zdaj dobiva 10 škatljic za 16, oziroma 18 vin. v prihodnje pa bodo veljale 40 vinarjev. Monopol se uvede ne samo, da bo imela država korist, nego tudi v korist zloglasne »Länderbanke«.

Monopol na užigalije bo, kakor rečeno, nesel državi 15 milijonov na leto. Užigalije se bodo silno podražile. Veljala bo vsaka škatljica 4 v, torej še enkrat toliko, kakor zdaj, oziroma še več, ker se zdaj dobiva 10 škatljic za 16, oziroma 18 vin. v prihodnje pa bodo veljale 40 vinarjev. Monopol se uvede ne samo, da bo imela država korist, nego tudi v korist zloglasne »Länderbanke«.

Za naše trgovce in večje obrtnike je posebno slaba določba, ki jo zahteva vlada povodom zvišanja na osebno dohodarino. Dosej je zakon določal, da sme davkoplačevalec, ako se mu je zdelo, da mu je odmerjena previsoka osebna dohodarina, ponuditi davčni komisiji dokaz, da je pravilno napovedal dohodke potom svojih trgovskih knjig. Davčne komisije se na to niso čisto nič ozirale. Odslej pa bodo imele vzkljene komisije in v slučaju dohodarstveno kazenskega postopanja tudi davčne oblasti pravico pregledati trgovske knjige vsakega davkoplačevalca. Trgovci in obrtniki bodo odslej izpostavljeni najnevarnejšim šikanam. Vsak trgovec in obrtnik ima svoje trgovske skrivnosti in tisočkrat se je zgodilo, da so ljudje raje plačali krivično odmerjeni davk, kakor da bi bili nediskretni davčni oblasti pokazali svoje trgovske knjige. Odslej nimajo kupčijske skrivnosti trgovca in obrtnika nobenega varstva več.

Pomisliti je samo treba, da se davčna uprava pri odmerjenju davka navadno naslanja na svoje malokdaj zanesljive zaupnike, ki so prav pogostoma konkurentje obdavčenca. Že zdaj ni mogoče izhajati z davčnimi referenti, ker misli vsak, da pokaže svoje zmognosti najbolje v tem, da izpreša kar mogoče davkov. Odslej bo še lepše! Kar kazensko preiskavo bo začel in pregledal trgovec in obrtniku vse knjige, mu provzročil zamudo časa, sitnosti in razburjenja in izvolal vse njegove skrivnosti. To bodo davčne oblasti toliko boljše uganjale, ker ne nosijo nobene odgovornosti in jih v slučaju krivičnega postopanja ne zadenejo nobene posledice.

To so nove dobrote, ki se obetajo avstrijskim davkoplačevalcem. Pa naj kdo reče, da ni prava radost živeti med črnožoltimi mejniki.

Ustanovitev obrtnega sodišča v Ljubljani.

Priobčil dr. Fran Windiseher.

Ukaz pravosodnega ministrstva z dne 15. julija 1909 določa, da je za mesto Ljubljano in za sodni okraj ljubljanska okolica ustanoviti obrtno sodišče. Krajna pristojnost tega sodišča obširja torej okoliš okrajnega sodišča Ljubljana. Sredi prihodnjega meseca se vrše že volitve pri-

sednikov, ne bo torej več dolgo, da prične novo sodišče poslovati. Umestno se nam torej zdi, da spričo aktualnosti tega vprašanja podamo zaokroženo sliko o novi instituciji.

Obrtna sodišča so posebna stanovska sodišča, poklicana razsojati v pravnih sporih, ki nastajajo med obrtnimi in trgovskimi delodajalci in njih uslužbenci, ter med delavci istega obrata. Po zakonu z dne 26. novembra 1896 je tem sodiščem opredeljen poseben delokrog. Stanovska so ta sodišča, ker so sestavljena iz sodnikov, katere volijo interesirani delojemalci in delodajalci iz svoje srede. Ker je delokrog teh sodišč omejen na posebno vrsto sporov, si morejo ta sodišča pridobiti posebne izkušnje, pridobiti si morejo dokaj popolnejši upogled v dejanske razmere prizadetih krogov. Sodniki so prisidniki in hkratu tudi izvedenci. Razmere, navade in uredbe so jim v trgovini, obrtu in industriji znane tembolj, ker je običajno organizacija obrtnih sodišč taka, da so deljena ali v več stalnih oddelkov ali po obrtnih strokah, na primer kovinski obrti, tekstilni obrti zase ali pa po skupinah, na primer velika industrija, mali in srednji obrti, trgovinski obrti.

Prva obrtna sodišča so se ustanovila na Francoskem in sicer leta 1806. Institucija se je potem posremala v drugih državah. Že nekaj let po ustanovitvi prvega obrtnega sodišča na Francoskem so se ustanovila obrtna sodišča v nekaterih nemških mestih ob Reni. Na Pruskem se je položil temelj tem sodiščem leta 1845.; v Avstriji pa leta 1869. Po zakonu iz leta 1869. je bil delokrog obrtnih sodišč v Avstriji dokaj tesnejši nego po sedanjem zakonu, zakaj obrtna sodišča so bila po zakonu iz leta 1869. namenjena le tovarniškim obratom. Za pravne spore iz delovnega in meznega razmerja med rokodelci in njihov delojemalci ter za spore med trgovci in njihov uslužbenci niso bila pristojna. Leta 1896. smo dobili v Avstriji novo postavo o obrtnih sodiščih, ki je zadobila veljavnost 1. julija 1898. Do leta 1898. je bilo le malo obrtnih sodišč v Avstriji, in sicer le v največjih industrijskih središčih. Po uveljavitvi novega zakona pa je število obrtnih sodišč naglo naraščalo. Obrtnih sodišč v Avstriji je dananes 20, od teh omenimo kot nam najbližje obrtno sodišče v Trstu, ki se je lani ustanovilo, in ono v Gradcu.

Spori iz obrtnega delovnega, učnega in meznega razmerja spadajo od 1. julija 1898 v kraji, kjer obstoje obrtna sodišča, predobrna sodišča, sicer pa pred okrajna sodišča, dočim so prej spadala pred okrajna politična oblastva. Pri nas torej sedaj še vsepovsod pred okrajna sodišča. Po sedaj veljavnem zakonu o obrtnih sodiščih morejo biti obrtna sodišča stvarno pristojna za vsa podjetja svojega okoliša, za katere velja obrtni red, pa tudi za železniška in paroplovna podjetja, za vsako posamezno sodišče pa potem po potrebi in po krajevnih razmerah določi ministrstvo pristojnost. Običajno je, da obsegajo obrtna sodišča vsa obrtna podjetja svojega okoliša, železniška in paroplovna podjetja pa se navadno izločijo. Obrtna sodišča se ustanavljajo z osebnim ukazom pravosodnega ministrstva. Po zakonu je ustanavljati obrtna sodišča v krajih, v katerih je dana potreba. Pred ustanovitvijo je vprašati za mnenje deželni zbor dotične dežele. V ukazu, s katerim se ustanavlja novo obrtno sodišče, je določiti poleg stvarne pristojnosti sodišča tudi njega okoliš. Okoliš more obsegati eno ali več občin.

Obrtno sodišče razpravlja in razsoja v senatih, ki obstoje iz predsednika in dveh prisidnikov, izmed katerih mora biti eden delojemalce drugi delodajalec. Predsednika, odnosno njegovoga namestnika, ki morata biti za sodniško službo usposobljena sodna uradnika, imenuje pravosodni minister. Od prisidnikov jih je voliti polovico delodajalcev, polovico pa delojemalcev, in sicer ločeno za posamezne oddelke ali skupine, kakor jih določa postavni predpis. Aktivno volilno pravico imajo v skupini delodajalcev vsi podjetniki, ki imajo podjetja v okolišu obrtnega sodišča. Če je obrt v zakupu, voli zakupnik, ženske volijo po poloblaščenih. V skupini delojemalcev imajo volilno pravico delavci in delavke, ki so izpolnili dvajseto leto in so v delu pri obratih, ki pripadajo pristojnosti obrtnega sodišča. Vajenci nimajo volilne pravice, istotako ne oni delavci in delavke, ki še niso eno leto v službi v tuzemstvu. Pasivno volilno pravico ima vsak moški, ki ima aktivno volilno pravico, je 30 let star, samopraven in avstrijski državljan. Volitve veljajo za dobo 4 let, po preteku dveh let polovica izvoljenih izstopa. Prizadete stranke morejo prihajati k razpravam same ali

LISTEK.

Na grobišču . . .

M. V. Brezovnik.

Tisti dan se je hudo razgreval župnik Pojman na leci. O vseh svetih je bilo in najprimernejši dan se mu je zdel, da spominja k rednemu življenju svoje farane.

»Ljudje božji, možje in žene, je gmel, pripravljajte se na smrt.« Govori vam smrt danes iz grobov in s prstom vam preti, da pokazite temu nečimurnemu svetu hrbet. Proč od sveta, ljudje.

Zajavkale so ženske, najstarejši devici v celi fari, Ajti, pa je kanila solza na staro brado, možje so sklonili glave.

Varujte se pohotnosti »mesa«. »Jezus, usmiljenje,« je zastokala kuharica župnikova Lenčka.

»Varujte se tega greha. Glejte, meso, ki povzroči pohotne strasti, gnije pod grudo, smrdi. In vi moški in ženske, ne pomislite tega. Naša fara že trideset let ni imela nove maše — študenti mislijo le na krila in petdeset let že ni šlo nobeno dekle v samostan — dekleta mislijo le na hlače. V nebesih pa se joče Bog nad našo faro — vsi bomo pogubljeni in tako odgovornost pred božjim pre-

stolom bom imel jaz, ljudje, ker ste tako pregrešni.

Zaničujte nečistnike, kamenjajte jih, pluvajte, brcajte jih. Proč s strastjo mesa!

»Jezus, usmiljenje,« je zastokala farovška Lenčka.

Bolje kakor kdaj naj vam bo govore danes molčeči grobovi in žalostno nebo naj vam vdahne žalostne misli in pršča megla naj vas uči jokati nad vašim nečistim življenjem.

Zastokale so po cerkvi ženske in curkoma so lile solze po sklanjajočih se lieh. Kuharica Lenčka je obupno gledala gori k čistemu gospodu. Možje pa so grizli brke . . . Fantje in dekleta se niso skrivnostno pogledavali. Velik vtis so napravile bobneče besede na duše. Vrata na leci so zahreščala in župnik Pojman je izginil . . .

Iz visokih lin so peli zvonovi čez jesensko, otožno ravan. Nizko so ležale megle, pritiskale so k tlom sicer vesele misli. Nič niso dopustile, da bi pohitele misli k solncu, da bi se skopale v njem in objele v razkošnosti vesoljno vsemirje. Nizko so ležale in škropile so hladno, drobno . . .

Sklonjeno so hiteli ljudje v dolgem sprevedu iz cerkve, na čelu župnik Pojman, »organist Škoflek in mežnar Lovrenc . . . Peli so skrivnostne, ljudem nerazumne vigilije.

Črn plašč je imel župnik, pred njim pa je korakal ministrant držeč v roki križ, na katerem je bila pribita z okorno roko zrezljana mrtvaška glava. Otožno nebo, pršča megla, skrivnostne vigilije in črn župnikov plašč: vse je še bolj živo spominjalo farane na božje župnikove opomine. »Proč od sveta,« je kričalo ljudem v ušesih, kakor bi stal na vrhu zvonika pošasten mož, ki bi jim klical vedno znova in znova!

Se pred trenutkom je bil pošasten mož na zvoniku, lep otrok — mladenič — mož — stavec in glej sedaj pošastna smrt, grda in ostudna, smrdljiva . . .

»Proč od sveta; proč s strastjo mesa . . . Kamnaj te nečistnike,« je kričala, da je pretresalo vsa srea, da je zaškropilo nebo gosteje, da je legla megla še nižje in z hujsko silo potlačila misli k tlom v razhojeno blato. Skozi golo vejevje umirajočih dreves je hitel grozni glas in streslo se je stoletno deblo, zadrgetalo je bolelno iz strahu pred smrtjo . . .

»Kyrie eleison!« je hrapavo pel pijani organist Škoflek in mežnar je odgovarjal zatago.

Mož — pošast na zvoniku pa je kričal: proč s pohotnostjo mesa . . . Kamnaj te, pluvajte, suvaj te . . .

Dolgi spreved je prišel na pokopališče. Mala z živo mejo ograjena njiva. Med lesenimi, tupatam nagljenimi križi je sameval kak kamenit spomenik obraščen z zelenkastim

mahom, s komaj čitljivim napisom nekdanjih župnikov in premožnejših vaščanov . . .

Ob kamenitem križu precej ob meji je klečala sključeno postarana ženska, nazivali so jo vsi učiteljico. Dolgo let je že poteklo, odkar je zapustila Marica učenje in stopila v pokoj, ter stanovala pri prijateljici izza mladih nog.

Malo je občevala z ljudmi od onega časa, kar ji je umrl zaročenec Janko. Ljubila je mladega visokoločca z vso strastjo osemnajstletnega srea.

Takrat pa je dobila sad ljubezni in šoli je morala dati slovo. Kazalo se je za njo — za vlačugo in Janko je umrl.

Mračna je postala in tiha. Živela je življenje odpovedi in trpljenja polno, dokler ji niso udarci dolgih let sklonili nekaj lepo in vitko telo. Ljudje je niso ljubili, ker se jih je izogibala in ker so klepetave in obrekljive ženske, katerih je po vseh krajih mnogo, pripovedovale čudne, nelepe stvari o njej.

Klečala je ob križu, ko je privrela množica skozi ozka vrata na pokopališče.

»Kyrie eleison!« je pel hrapavo organist Škoflek.

Takrat je zakričala pošast na zvoniku z vsem svojim neznošenoitnim glasom: »Proč s prešestnico! Kamnaj te . . . pluvajte . . . suvaj te . . .

Mahala je z dolgimi, suhimi rokami, ki so postajale vedno daljše in daljše; in s prstom je kazala na učiteljico in z čeljustmi je šklepetala.

Obstalo je ljudstvo osupljeno. Župnik Pojman je v sredi molitev utihnil in Škofleku je zastala v grlu hrapava pesem . . .

»Kamnaj te!« In že je pošast vzdigovala roko, kakor bi hotela zagnati skalo na bitje samotno klečečo. V votlih očeh se je zaiskrilo in strele so švigale iz ujih in letele po zraku naravnost na učiteljico. Na glavi so se ježili lasje, dolgi, ščetinasti in debeli. Ne, to niso bili lasje, temveč debele, ostudne in strupene kače so se zvijale in metale svoja luskinasta telesa sem in tja, da so v žalostni luči meglene dneva strašno odsevala. Zganila se je strahu stara samotna cipresa, zašumela je groze osušela, od slane popaljena trava . . .

»Pluvajte!« In iz brezbožnih čeljusti so frčali goreči kamni na grob in srepo se je ozrla množica na sključeno postavo. Vedno gosteje in gosteje je pljuvala pošast goreče, razbeljeno kamenje na ubogo klečečo samotarico. In ona je čutila vse to — zganila se je in bolelno zaihтела . . .

»Suvajte in kričajte!« Je v zadnji obupni jezi zakričala pošast množici ki je mirno stala v grozi, kakor priklenjena na prostore. Stresel se je zvonik, zvonovi so bolelno in disharmonično prejenjali . . . Pošast pa je klatila z dolgimi rokami in su-

pa pošiljati svoje pooblaščenice in zastopnike. Zastopstvo po odvetnikih ni dopustno pred obrtnim sodiščem, pač pa pred prizivnim sodiščem.

Sporne stranke se pristojnosti obrtnega sodišča ne smejo odpovedati; izjema velja le glede razsodiških odborov, ustanovljenih po določilih obrtnega reda, katerim se smejo stranke prostovoljno podvreči. Obrtna sodišča so brez ozira na vrednost spornega predmeta pristojna: v sporih zaradi mezde; v sporih o pričetku, nadaljevanju ali dovrstitvi službenega ali učenega razmerja; v sporih o dajatvah in odškodninskih zahtevkih iz učenega in delovnega razmerja, zlasti tudi v sporih vsled odtegljavev na mezd in pa o pogojenih konvencionalnih kaznih; v sporih o izročitvi in vsebini delavske knjižice ali izpričevala, zlasti tudi o odškodninskih zahtevkih pomožnih delavcev, ker se jim ni pravčasno izročila delavska knjižica ali ker se niso napravili predpisani upisi; v sporih, ki nastanejo vsled članstva pri pokojninskih in podpornih blagajnicah, če ni dana pristojnost razsodišč zavarovalnic zoper nezgode ali bolniških blagajnic; v sporih zaradi odpovedi, izpraznitve in najemne stanovanj v delavskih hišah, v katerih je delodajalec dovolil prebivati delavcem brezplačno ali proti plačilu; v sporih vsled zahtevkov delavcev pri istem podjetniku, kateri nastanejo med delavci vsled skupno prevzetega dela.

Kdo je delavec v smislu zakona o obrtnih sodiščih?

Za delavce je v smislu zakona o obrtnih sodiščih smatrati: poslovdne, delovodje, predelavce, vse v obrtnem obratu zaposlene pomožne delavce uštevske in druge, ki izven obratovalec proti plačilu podelujejo ali predelujejo sirovine ali polizdelke za podjetnike (delavci na domu), pri trgovinskih obratih vse osebe, ki opravljajo trgovinske posle. Več let je že tega, kar se je pri nas v Ljubljani pričelo delati za ustanovitev obrtnega sodišča. Povod tem prizadevanjem so bili na eni strani vzgledi drugih večjih mest, ki so središča trgovine in industrijalnosti in kjer vladajo enake ali podobne razmere, na drugi strani pa je ta prizadevanja vzpodbudila resnična dejanska potreba, kakaj v Ljubljani in v njeni okolici je naraščala v zadnjem desetletju industrijalnost izredno hitro; množili so se trgovinski obrati in obrtna podjetja, dvigalo se je število industrijalnega delavstva kakor tudi uslužbenecv po kupčijskih obratih. Tako je bil dan naraven miljeu za ustanovitev posebnega obrtnega sodišča.

Za napravo obrtnega sodišča so izšli klici najprvo iz srede našega delavstva. Na delavskih shodih so se ponovno čule zahteve, da je v Ljubljani tudi že dana neodložna potreba za tovrstno sodišče. Seveda je v teh zahtevah tičalo tudi mnogo agitatoričnega; če je kdaj prišlo do pravih iz službenega razmerja, v katerih so podlegli delavci, se je v delavskem časopisju in na delavskih shodih prav često iskalo vzroka za te za delavce neugodne sodbe v okolnosti, da redna sodišča nimajo pravega umevanja in potrebne stvarne izkušnosti za dobro presojo sporov, ki jih rodi mezdno razmerje v industrijalnih obratih. Stavila se je torej zahteva, da se ustanovi obrtno sodišče, čegar sestava bi zagotovila delavstvu boljšo poučenost sodnikov, kajti lajški element, ki je dan v dveh

prisednikih pri takih sodiščih, prinaša seboj boljše poznavanje predmetnih odnosov, stvarno izkušnost in izvedenost. Ali te zahteve menda niso prišle do vednosti poklicanih oblastev, ki se v naših krajih le redko zanimajo za zahteve in želje, s katerimi se oglašamo na shodih in ki jih razpravlja naše časopisje.

V tok je prišlo vprašanje obrtnega sodišča v Ljubljani stovrap leta 1907. V septembru tega leta se je vršil v Ljubljani shod gostilničarjev. Na tem shodu se je med drugim tudi zahtevalo v posebni resoluciji ustanovitev obrtnega sodišča, kazoč na število obrtnih podjetij in na število zaposlenega delavstva. Resolucija, poslana c. kr. trgovinskemu ministru je dala povod, da je prišlo vprašanje v pravi tir. Pričelo se je s poizvedbami, kakor so predpisane po zakonu o obrtnih sodiščih. In kakor je popolnoma naravno, so te poizvedbe pokazale, da je dana v Ljubljani dejanska potreba za to stanovsko uredbo. V Ljubljani in njeni okolici je zaznamenovati zlasti za zadnje petletje pospešeno napredovanje v razvoju trgovine, industrije in obrta. Ne le število obratov v malone vseh kupčijskih strokah je poskočilo v znatni meri, tudi število oseb, službujočih v obrtnih industrijalnih podjetjih narašča trajno in je doseglo visoko stopnjo. Spori iz delovnega, meznega in službenega razmerja spadajo sedaj pod okrajno sodišče. Okrajno sodišče, ki ima v Ljubljani itak poslov preveliko, ima vsled te izpremembe v pristojnosti opravljati velik kontingent pravnih sporov, ki so prej spadali pred okrajna politična oblastva. Število predmetnih sporov ni majhno, in bo okrajno sodišče gotovo v znatni meri razbremenjeno, ko prične poslovati obrtno sodišče. Postopanje pridobi na točnosti in naglosti; brezdomno more obrtno sodišče z odkazanim posebnim delokrogom imeti v stvareh svojega delokroga boljše poznavanje posebnih razmer, nego splošno sodišče. Sodniki so hkratu izvedenci, vsled česar prav pogosto odpade potreba posebnih poizvedeb in zaslišavanja izvedencev, kar more le koristiti urnosti poslovanja. Vseh obetov in vseh nad, ki navdušujejo posamezne kroge za ta sodišče, vsekakor tudi obrtno sodišče ne bo moglo izpolniti.

Po završenih poizvedbah je pravosodno ministru meseca julija t. l. določilo, da je v Ljubljani ustanoviti obrtno sodišče. Stvarna pristojnost novega sodišča obsega vsa v § 1 zakona o obrtnih sodiščih imenovana podjetja, ki leže v okoliših obrtnega sodišča, izvzemši železnice. Število prisednikov obrt. sodišča Ljubljana je določeno na 48, število nadomestnikov na 28, število prisednikov za prizivno sodišče v obrtnih spornih stvareh na 12. Prisedniki se porazdelje na tri skupine in se volitve teh prisednikov vrše ločeno za vsako skupino.

V prvi skupini so vsi veliki obrati, izvzemši trgovinske obrate. Za velike obrate je pa smatrati tista podjetja, katerim se je predpisalo nad 300 K obče pridobnine na leto. Javni računodajci podvržena podjetja je prištejati velikim obratom. Prva skupina voli 16 prisednikov in 8 nadomestnikov obrtnega sodišča ter 4 prisednike prizivnega sodišča.

V drugo skupino so uvrščeni vsi mali obrati, izvzemši trgovinske obrate in je za take obrate smatrati vse tiste, ki plačajo manj kot 300 K obče

pridobnine na leto. Druga skupina voli 20 prisednikov in 20 nadomestnikov obrtnega sodišča in 4 prisednike prizivnega sodišča.

V tretji skupini so uvrščeni vsi trgovinski obrati in je voliti v tej skupini 12 prisednikov in 8 nadomestnikov obrtnega sodišča ter 4 prisednike prizivnega sodišča.

Opozoriti je, da volijo v vsaki skupini polovico prisednikov in namestnikov delodajalci, drugo polovico pa delojemalci. Izmed izvoljenih prisednikov se jemljejo k razpravam vedno po en prisednik izmed delodajalcev in eden izmed delojemalcev, in sicer običajno, sledeč potrebi konkretnega primera iz one skupine, v katero je vsteti podjetje, v katerem je prišlo do sporne zadeve.

Volitve prisednikov in namestnikov obrtnega sodišča so razpisane za delojemalce za 14. november, za gospodarje za 16. november t. l. Po razpisu deželne vlade se bode vršila volitev v sedmih oddelkih, in sicer voli prvi oddelek na Glincah, drugi v Mostah, tretji v Št. Vidu, četrti v Stranski vasi (Grosuplje), peti na Studencu, šesti in sedmi oddelek v Ljubljani. Ura volitve in volilni lokal se naznanita 8 dni pred volitvijo. Voli se na ta način, da se oddajo osebno glasovnice; izvoljen je, kdor dobi absolutno večino oddanih glasov, delojemalci morajo glasovnice oddajati osebno, v skupini gospodarjev smejo voliti za ženske njihovi zakonski možje ali pa posebno pooblaščen tretje osebe.

Volitve, ki se imajo v kratkem izvršiti, so izrednega pomena za prizadele podjetnike in ne manj za uslužbence. Pričakovati je zategadelj, da se bodo zainteresirani krogi o pravem času zanimali za predstojenče volitve, ki odločijo sestavo novega obrtnega sodišča za dobo 4 let.

O naši eksportni politiki s posebnim ozirom na Balkan

II.

Katera so pa sredstva, s pomočjo katerih pridemo na Balkan do boljše pozicije?

Predvsem mora naša državna politika zavzeti popolnoma drugo smer. Ni še bilo pri nas v Avstriji dobe, v kateri bi naši vodilni krogi spoznali, da je ugodna rešitev jugoslovskega vprašanja glavni temelj in prvi predpogoj za vpevanje našega avstrijskega gospodarstva. Dokler bo avstrijska vlada tako zamerjala jugoslovske narode kakor doslej, je prav gotovo, da avstrijska industrija in trgovina ne bo tako napredovala, kakor bi morala. Dokler bo nemško časopisje tako ostudno delalo in pisalo zoper jugoslovske narode, ne bo avstrijski industrialci in trgovci nikdar zavzeli na Balkanu one pozicije, kateri si želi. In ravno v tem oziru je naš slovenski narod odločilni faktor. Naše slovenske dežele so eminentno prehodne dežele ob morju, ki vodi naravnost in po najkrajši poti v Orient. Čez slovensko ozemlje gredo dve glavni prometni žili z Dunaja in Trsta. Ti dve za celo Avstrijo životni žili se združujeta na slovenskem ozemlju in izliva v Trstu. Dandanes je vobče znano in dokazano, da imajo ravno prehodne dežele največjo bodočnost. In zatorej smemo brez vsega trdit, da je vsaka avstrijska vlada, ki se ne zavzema za vsa sila in z vsemi sredstvi za procvit in napredek slovenskega

naroda, največja sovražnica avstrijske industrije in trgovine. In vse hujšanje nemškega časopisja in nemških politikov, ki daje smer naši državni politiki, je voda na mlin ekstenzivne trgovinske politike nemške države.

V drugi vrstji pridejo v poštev trgovinske pogodbe. Ugodne trgovinske pogodbe so glavni pogoj in temelj praktičnega pospeševanja izvoza.

Ce hoče imeti Avstrija z balkanskimi narodi dobre trgovinske odnose, tedaj jim mora tudi kaj nuditi. Trgovinska pogodba ni nič drugega nego kupčijski sklep, pri katerem morata obe stranki priti na svoj račun.

Konstelacija naših parlamentarnih faktorjev daje pa agrarcem vodilno vlogo. Agrarci pa nasprotujejo vsemu, kar le količkaj diši po industriji. Dočim naša trgovinska politika zahteva, da balkanskim državam odpremo za njih izvoz poljedelskih pridelkov in živine naši duri do gotove meje, zahtevajo naši agrarci, naj se duri popolnoma zapro.

Da ta tendenca ne more dovesti do ugodnih trgovinskih pogodb, je popolnoma naravno. In vsled tega smemo trditi, da naši agrarci s tem svojim nasprotovanjem ovirajo napredek industrije in trgovine, ovirajo razvoj našega državnega gospodarstva. Ovirajo pa obenem tudi procvit poljedelstva. Kajti kdo je glavni konzument poljedelskih pridelkov? One ogromne delavske vrste, ki dobivajo svoj zaslužek po tovarnah. In če bo industrija cvetela, se bo trgovina razvijala — vspevalo pa tudi poljedelstvo.

Za pospeševanje izvoza imamo pa še druga sredstva, katerih se poslužujemo naši konkurentje.

Predvsem moramo do dobrega spoznati razmere in ljudstvo na Balkanu, pa tudi balkanski narodi nas morajo spoznati. In ravno v tem se pri nas mnogo greši. Mi Slovenci se popolnoma dobro zavedamo, kakšna naloga nam je odkazana v boju, katerega bide Avstrija za svoj gospodarski obstoj in napredek. Zaližobe, da vsled vladne krivde ne moremo te svoje naloge izvrševati. Naše stremljenje je, da se z jugoslovskega narodi kolikor mogoče zblizamo in spoznamo: kulturno in gospodarsko. In ravno to zblizanje je eminentne važnosti za vse narodne gospodarstvo celokupne avstrijske države. Edino slovenski narod more uspešno posredovati med industrialnim severom in agrarnim jugom. Naši kratkovidni državniki pa smatrajo naše za vso Avstrijo važno stremljenje kot — veležidajo. In balkanski narodi pač dobro vidijo in spoznavajo to početje naših odločilnih krogov. Ker vidijo, da hočejo nas Slovence vkovati v nemške verige, se pač premislijo, občevari s faktorji, ki so tudi njim odločili usodo, kakor nam Slovincem. Čim bolj se balkanski narodi probujajo, tem bolj se odtegujejo vplivom Avstrije ter stopajo v dotiko z državami, ki so geografično bolj oddaljene, prepričani, da jim te države ne morejo škodovati, kakor germanska in mažarska politika naše vlade.

Naši južni kraji so v tem oziru vsled geografičnih razmer kaj na slabem. Hriboviti so in nimajo plovnih rek. Temu se more odpomoči le s tem, da se zgradi dovolj železnice. Le na ta način bodo naši kraji lahko in uspešno izrabili svojo ugodno lego blizu morja. Pač nam ni treba

omenjati novih projektov za tretjo in celo četrto zvezo s Trstom. Čudno, zelo čudno se pa pri tem obnaša nemško časopisje in pa nemški politiki. Z največjo vehemenco nastopajo zoper vsako progno, ki naj se zgradi čez slovensko ozemlje. S tem pa kažejo le svojo popolno nevednost in nezmožnost, ne ozirajo se namreč ti ljudje prav nič na interese celopovnega avstrijskega gospodarstva. Boljše zveze severa z jugom so namreč kar največjega pomena za napredek cele države. Vse drugače pa nastopajo, kadar se zgradi kaka turska železnica, od katere bo imela v prvi vrsti korist nemška država.

Ce pa hočemo, da se bo avstrijski eksport na Balkan zvečal, moramo na to delovati, da se tudi na Balkanu grade potrebne železnice. V tem oziru je na Balkanu še zelo slabo, Turčija je n. pr. mnogo večja nego Avstro-Ogrska, ima pa samo 5500 km železnice, dočim ima Avstro-Ogrska 44.000 km in Nemčija 58.000 km. Ko je lansko leto naš minister za zunanje zadeve naznanil, da hoče Avstro-Ogrska graditi železnico na Balkanu, zavrelo je po vsem evropskem časopisju. Pri tem je pa predvsem vseeno, kdo gradi te železnice. Ne gre toliko za specialne koristi naše države, temveč za koristi balkanskih narodov. Če se bomo konsekvantno držali te politike ter delovali na to, da dobi Balkan zadostno železniških zvez, ki bodo pospeševale njegov razvoj, bomo kar najbolj podpirali njegovo in s tem tudi našo trgovino. Kajti ne moremo boljše delovati za povzdigo našega eksporta na Balkan nego da skrbimo za povzdigo blagostanja balkanskih narodov. Pri zgradbi balkanskih železnic se bo moralo pa na to gledati, da se napravi zveza z morjem. Vsled tega bi bila za nas največjega pomena zveza med Donavo in Jadranskim morjem, ki mora iti skozi Bosno v Spljet. To zvezo so Ogrci dozdaj ovirali, kar je neodpustljiv političen greh.

Posebnega interesa je za nas zgradba železnice Sandžak - Novi pazar. Upajmo, da bomo pri tem sledili vzgledu, katerega je dala Nemčija pri bagdaski železnici, ki naj izvažajo produkte Mezopotanije. Nemci se namreč ne zadovolje s tem, da zgrade železnico, temveč pošljejo obenem tudi vse pripomočne vire Male Azije do perzijskega zaliva, prepričani, da se more podjetje le tedaj rentirati, če se vsa produktivna moč dotične dežele povzdigne. Morda bo tudi Avstrija kot zvesta posnemalka Nemčije hodila iste poti.

Trdilo se je, da ima železnica Sandžak - Novipazar interes za celo Evropo in da bo služila poštunemu in osebnemu prometu do Aten in še dalje do Egipta. To je pač nekoliko entuziastično! tudi za slučaj, da se zgradi progla Larissa - Solun. Kajti za relacijo Dunaj - Solun imamo že zvezo Budimpešto - Belgrad, s katero pač ne morejo z ozirom na hitrost konkurirati bosanske ozkotirne železnice. Kakšna velika napaka je bila, da so bosanske železnice vsled štedljivosti zgradili kot ozkotirne — se šele danes vidi.

Proga Solun - Mitrovica je bila dozdaj železnica brez prave zveze. Vsled zveze pri Uvacu (ki je od Sarajeva 139 km oddaljen) bo prišla Bosna v dotiko proti vzhodu in jugu z balkanskimi državami.

Eno najvažnejših sredstev za pospeševanje eksporta, ki ga vporablja naši konkurentje, predvsem Nemčija, Belgija, Anglija, Francija in zdaj tudi Italija, je eksport kapi-

himi nogami. »Suvajte, kaj stojite! Križajte prešestnico proketo!« Hočete li trpeti med seboj pohotnico? Ho, ho, ho... Prešestniki in prešestnice! V vsej strupenosti so zadele te besede pošastne postavbe duše spokorne množice.

Jezno so pogledali možje in ženske so začele kazati s prsti na učiteljico: glejte jo, hinavko prešestno! Odstranimo jo, to ošabnico grešno!...

Vedno glasneji in glasneji je nastajal hrup; prekričal je molitve, padanje dežja in šumenje drevov. Kričanje množice pa je prekričal votli glas pošasti na zvoniku...

Vedno znova je hujskal in klical ljudi na maščevanje...

Pred množico se je pokazal mlad fant, visok, lep in vitez; ženske so se zavzele in možje so se spogledali. Stopil je h grobu, kjer je klečala uboga učiteljica.

»Mati!« Je vskliknil!

»Moj dragi sin!« in padla mu je ihte na prsa.

Pošast na zvoniku je zakričala in strmoglavila v globočino...

»Glejte, kako ga ima rada«, je pripomnil stari Arče in prikimavala mu je množica.

Debelo je pogledal župnik Pojman in zapustil grobišče. Z njim pa se je jela razhajati množica...

Na grobišču pa so brlele lučice in jesenski vetrič se je razposajeno igral z njimi...

Martin in Irena.

(Konec.)

»Kakor tisto: v sedmi šoli je imel moj prijatelj ljubico; shajala sta se pred Leoninom: «Klanjam se, gospodična!« — On ji dá list. — »Dober dan, gospod!« Ona mu dá list. — Adijo, sestaneč je bil pri kraju, dem jaz posmehljivo.

»Da, res je cvetela ljubezen dolgo časa v tako eteričnih oblikah, da niti nisva dogovorila sestanka; samo dopisovala sva. No, naposled sva izprevidela obadva, da si ne bi škodilo privoščiti srečo navadnih smrtnikov, po meri seveda in po spodobnosti. Moja Irena je celo kar sama predlagala, da me obišče na domu, »ker se ji zdi zelo romantično« — in jaz, kajpada, se nisem branil.

Ura, ko je privikrat in zadnjikrat prestopila moj prag, zveni z jeklenim zvokom med najstrašnejšimi mojega življenja. Predstavljajte si, blagorodje: Hidalgo don Carajo, omit in napafulmljen do najzjemnejše izjemnosti, čaka donne Irene, v najzapeljivejši pozi sentimentalnega ljubimca, s pripravljeno bogato gostijo samih gorečih objemov in poljubov. Ura bide, vrata se odpro, in v sobo se privlači debelo babišče, ki nima z Dulcinejo prav ničesar skupnega, razen tistega onga — no, da je pač ženska! In mislite si, da se vrta ta nestvor don Carajo okrog vrata in ga masakrira s celo kanonado poljubov! — Kratka rokoborba; začu-

denje na obeh straneh, na njeni skoraž še večje, nego na moji. Nato, ko vidi, da le ne maram, se ustavi pred mano, roke v bokih, nepopisno masko skremženo na jok, in zavrta, z basom užaljenega bivola:

»Jezos - Kristos - Marija!« najprej v ljubljanshčini. Nato s precijozno damsko slovenshčino: »Tii me thorrej mnjje več ne ljubbiš!« In razmahne z rokami v simboličnem obupu.

Kaj sem hotel? — »Tak dajte no, milostljiva,« pravim, »krščanski človek vas res ne razume. Da vas mnjje več ne ljubim? Jozos-Kristos-Marija, saj vas še nikoli nisem, da bi se spominjal!«

»Ah!« zatuli psevd-Irena, »hinaeve, nečlovek, zver krvočolna, ti nečistnik in prešestnik! Zatorej si mi pisal tista lepa zaljubljena pisma pod »Goreča ljubezen 3669«, poste restante!«

»Nisem vam jih pisal, kakor gotovo mi Bog pomagaj!«

»Tisti gospodični, ki se vam je dne trinajstega maja prijazno nasmehnila!«

»Da, vsekako... Toda jaz sem mislil drugo! Ah, tako! Zdi se mi, zdaj se mi vidi — vi ste bili v njeni družbi... Ali jaz sem mislil njo, ki se mi je prijazno nasmehnila...«

»Jaz sem se vam tudi prijazno nasmehnila,« je ihtela nesrečna žrtev moje podjetnosti. »Ona se vam sploh ni; zarezala se je s svojimi gnilimi zobmi in dejala je, da ste podobni našim žirafi. Jaz pa sem

vas ljubila tako vroče, da mi ni mogoče povedati...«

Razedela mi je brez pomisleka, da namerava končati svoje nesrečno in — to bodi povedano z odločnim povdarmom — že štiridesetletno deviško življenje.

»Kaj imate v tej steklenici?« je vprašala in pokazala na mojo grenčico. Dobil sem jo bil prejšnjo noč, kako? Eh, stvil sem popolnó s prijatelji, da ukradem hišna vrata, ki so bila odklenjena na Starem trgu ter jih naslonim pred križevniško cerkev, ne da me zalotijo ljubljanski policaji. Kaj da imam v steklenici? »Strup,« sem dejal, kot bitje, ki je po naturi obdarjeno z lažnjivostjo. Jedva pa je psevd-Irena začula moje besedo, že je pograbila moj zaklad ter stekla z njim skozi vrata. Jaz je nisem zasledoval; naposled sem bil še vesel, da sem se je odkrižal tako poceni.

»In kako se je zastrupila?«

»Da, vidi se mi!« se je zagrohotal zlahtni hidalgo. »Po mojem je izpila ves strup naenkrat — in je namerava zastrupila še svojo rivalko, pravo Ireno. Obedve sem jih srečal kasneje in jih še srečavam. Ce je strup dosegel namenjeni kraj, je moral izvrstno uplivati na želodec; Irena je dobila tako dobro prebavo, da se redi, in debelgharica — se suši, suši, in kar nič se ji ne pozna, da bi bila obupana — in če pojde tako dalje, utegne še tisoč let prenašati bridko breme svoje nedotaknjene čistosti...«

»Tudi vi se redite od strupa, dem napol v šali, napol za resnico.«

»Resnica! Kmalu bom debel, kakor Caruso, hahaha... Toda te ženske in prijazni pogledi! Ne, veste, zdaj me razumete, kakaj navzlec svojemu talentu nisem izvršil namena, da postanem literat... In v kavarni »Prešeren« sedam zdaj daleč v drugi kot, med kvartopije.«

Izveleček iz dnevnika debele in deviške zastrupljenke:

»Moja lepota je očarala krasnega mladeniča. (15. maja) — Pisal mi je divno pismo in prosil odgovora. (17. maja) — Piše mi čedalje bolj božanska pisma (1. junija) — Danes pojdem k njemu; srce mi trepeče strpnosti, radovedna sem in se zibljem v sladki nadi, da si bo tirjal mojo čisto — ah, zanj, le zanj, prihranjeno lilijo v našgalni dar... — — — Bila sem pri njem; on me nič več ne ljubi. Pravi, da ni mislil mene, temveč tisto grdo kožo, tisto Tratarjevo. Odnesele sem mu pol litra strupa; z njim otrujem njo in sebe. Adijo, hudobni svet! (10. junija) Strup je bil brezuspešen, obe sva še živi in zdravi. O moška lažnjivost: niti njihov strup ni strup! Sladko sem zaspala, zdrava sem vstala, in zdravnik mi je rekel popoldne, da gotovo učakam stoletje, in da nisem pila mišnjice, nego pijačo, s kakršno si dedci kurirajo mačka... (11. junija.)

Tim.

lij na Balkan in sploh v Orient. Iz-
redna delavnost teh držav za go-
podarsko povzdigo balkanskih dr-
av naj nam bo vzgled.

Omenjene države se udeležujejo
koraj vsakega novega podjetja z
velikimi kapitalnimi investicijami,
ako gradbo železnice, rudokopov, pa
tudi poljedelstva in izrabljanja veli-
ganskih gozdov, končno ustanovlja-
nja novih industrijskih podjetij. To
je obenem tudi dokaz, da so te in-
vesticije kapitalij dobičkanosne, kajti
sicer bi inozemske banke in podjetni-
ški konzorciji ne nalagali na Balka-
nu svojih kapitalij. Kapitalu pa sledi
trgovci, inženjeri, železniški urad-
niki, inteligentni delavec — vsi ti pa
prihajajo iz dežele, od koder je prišel
kapital. Ravnotako je razumljivo, da
bo dežela, ki preskrbi kapital, dobav-
ljala stroje in različne druge materi-
alijske.

Pač smemo tudi mi želiti, da tu-
dij investicije avstrijskega kapitala
bodo primerno napredujejo. Od tega
bo imel le naš eksport velike do-
bičke.

Če hoče torej Avstrija z navede-
nimi državami na Balkanu konkur-
irati, tedaj mora tam več kapitalij
investirati nego doslej. Teh investicij
naj se v prvi vrsti udeležujejo
kapitalno močne družbe pod vod-
stvom naših bank.

Inozemski kapital je že zdavnaj
spoznal pomen in važnost nanovo se
porajajoče industrije na Balkanu. V
rumunjski petrolejski industriji je in-
vestiranega mnogo nemškega, belgijs-
kega in angleškega kapitala. Pri
papirni in sladkorni industriji, kakor
tudi pri tekstilni industriji je udele-
jen francoski in nemški kapital.
Nemčija razvija prav posebno delavnost
v Macedoniji, Italiji, v Črni gori
in Albaniji, le avstrijski kapital
sledi z nekakim strahom in zelo po-
slasi temu gibanju.

So pa še druga sredstva, ki bi
ugodno vplivala na razvoj našega
eksporta na Balkan. Toda ta so bolj
postranskega pomena.

S. R.

Državni zbor.

6. plenarna seja.

Dunaj, 29. oktobra. V dana-
šnji seji se je nadaljevala razprava o
draginjskih predlogih. Seja je bila
veliko burna. Češki radikali so vpri-
porili zaradi večerajšnje seje pri Lu-
gerju velike viharje proti predsed-
niku Pattaiu in proti ministrom.
Ker je tudi posl. Renner začetkom
svojega draginjskega govora napel-
jal predsednika Pattaija zaradi ude-
ležbe na večerajšnji seji v rotovski
šlet, je Pattai odgovoril, češ, da je
kot predsednik objektivni, ali zato
se ni treba, da bi pretrgal vse vezi s
svojo stranko. Draginjskim predlo-
gom se je priznala nujnost in v me-
ritorni debati se je sprejel predlog,
da se izvoli odsek 52 članov, kateri-
mu se predloži izročila in ki naj o
njih poročata tekom šestih tednov. —
Nato se je obravnaval nujni predlog
glede permanence odseka za socialno
navarovanje. Predlogu je bila pri-
dana nujnost in nato je bil tudi me-
ditum sprejet soglasno. — Prihodnja
seja se naznani pismenim potom.

Situacija.

Dunaj, 29. oktobra. O dana-
šnjem sprejemu »Slovenske Enote«
pri ministrskem predsedniku se je
dalalo sledeče poročilo: Ministrski
predsednik je pozval popoldne vodi-
telje »Slovenske Enote« k sebi in je
gospodom — razen predsednikov
Kramára, Šušteršiča in Udržala sta
prišla tudi Ploj in Hruban — ofici-
elno in lojalno naznanil, da se v
kratkem predloži sankcija deželnih
jezikovnih zakonov ministrskemu
svetu v sankcijo. Navzročilo so to vest
vzeli na znanje, ne da bi na njo ko-
vikaj reagirali. Ministrski predse-
dnik je tudi izjavil, da za sedaj ni mi-
sliti na zopetno sklicanje češkega de-
želnega zbora.

Korespondenca »Zentrum« jav-
lja: Ko je baron Bienerth voditeljem
»Slovenske Enote« danes naznanil,
da pride vprašanje sankcioniranja
jezikovnih zakonov, sklenjenih v
deželnih deželnih zborih, kmalu v
ministrskemu svetu v diskusijo in v
sklepanje, je dodal pripombo, da si-
ker noče vnaprej posezati v tozade-
ben sklep kabineta, vendar misli, da
mora izjaviti, da omenjeni zakoni
odgovarjajo popolnoma avtonomij-
nememu stališču ter se tudi gibljejo
v okvirju državnih zakonov ter ima-
jo vsled tega pravno podlago. Ume-
ta sicer, da bodo sankcioniranje
teh zakonov osobito Čehi neprijetno
občutili, vendar upa, da ne bodo iz
tega delali nobenih za parlament
škodljivih konsekvenc.

Dunaj, 29. oktobra. V jutri-
šnjem ministrskemu svetu se bo skle-
palo o sankcioniranju znanih jezi-
kovnih zakonov. Oba češka ministra,
ki sta že danes vzela neoficijalno
dovoljo od svojega uradništva, bota ta-
jeto demisionirala. Ker bi pa takoj
nato osobito Čehi vprizorili v zborni-
ku vihar proti kabinetu in bistem us-
oda zasedanja bila zapetena, zato v
prihodnjih dneh ne bo nobene seje

parlamenta. Če pa ponovni poskusi
za delozmožnost ne bodo imeli nobe-
nega uspeha, bo parlament odgo-
den in nastopi vladanje § 14. Najbrže pa
bo pred § 14 stopilo na mesto sedanje
parlamentarne vlade uradniško mi-
nistrstvo.

Bosenska ustava.

Dunaj, 28. oktobra. Ustava za
Bosno in Hercegovino se objavi v
prvi polovici novembra.

Izjava.

V št. 244 ljubljanskega dnevnika
»Slovenec« od dne 25. oktobra bi-
lo je čitati, da je tržaško politično
društvo »Edinost« nasprotovalo po-
novni izvolitvi dr. I. M. predsedni-
kom Nar. Del. Organizacije v Trstu
in da je z ozirom na to razpoloženje
dr. J. M. sprejel predsedniško čast le
začasno za tri mesece, dočim da bo-
de po preteku tega časa moral odsto-
piti mesto osebi, ki bo narodni gos-
podi ljubša.

Tržaška »Edinost« je v polemič-
nem članku proti gori omenjenemu
»Slovenec«u dopisu pod naslovom
»Slovenčevi manevri« doslovno po-
natistnila »Slovenčev« članek in
konstatirala, da ni res, da je politič-
no društvo »Edinost« nasprotovalo
kandidaturi dr. I. M., temveč, da je
isto politično društvo izrecno izrazi-
lo željo, naj bi ostal tudi naprej dr.
I. M. predsednik Narodne Delavske
Organizacije.

Slednjič je politično društvo
»Edinost« v svojem listu »Edinost«
od dne 27. t. m. priobčilo izjavo, v
kateri ponavlja gori navedeno kon-
statacijo lista »Edinost«.

S tem bi za javnost vsa zadeva
bila lahko končana. Ni pa končana
za N. D. O., katera smatra potreb-
nim v varstvo svojega ugleda in
ugleda svojega predsednika in svojih
članov

izjaviti sledeče:

»Narodna Delavska Organizaci-
ja« zavrača z ogorčenjem vse insinu-
acije, priobčene po »Slovenec« v
goriimenovanem članku na naslov
njunega predsednika dr. I. M.

Splošno znano je, pod kakšnimi
razmerami se je vršila izvolitev dr.
I. M. predsednikom N. D. O., to je, da
je dr. I. M. prevzel težko breme pred-
sedništva šele na splošno in enoglasno
izjavo vsega tržaškega slovenskega
delavstva in vseh podružnic na
deželi, češ, da predsednik N. D. O.
mora ostati dr. I. M.

Zahteva delavstva je bila tako
odločna in iskrena, da niso vsi tehtni
razlogi, ki jih je navajal dr. I. M.,
mogli odvrniti delavstvo od nje. —
Radi tega, in edino radi tega se je
podal dr. I. M., ne oziraje se, ali je
njegova ponovna izvolitev komu
všeč ali ne. Zanj je bila merodajna
edino volja delavstva, napredek N.
D. O. in narodna stvar.

V očigled tega je treba pa zares
veliko hudobije za podtikanje, češ,
da je dr. I. M. prevzel predsedstvo za-
časno za 3 mesece radi tega, ker tu-
kajšnji politični voditelji obsojajo
njegov demokratizem in socializem
in ker hočejo po treh mesecih postavi-
ti na njegovo mesto kako drugo
osebo. Izvolitev vodstva je za N. D.
O., kakor sploh za vsako samostojno
društvo, notranja avtonomna zade-
va, v katero se ne sme umešavati
nihče, ki ni po pravilih v to poklican.
Ko bi bilo res, kar pripoveduje »Slo-
venec«, je gotovo, da bi vsi zaupniki
N. D. O. bili odločno zavrnilo vsako
tako krajsanje društvene avtonomije.
Pač je imelo pol.društvo »Edinost«
pravico izreči vprašalno željo. —
Odstavljati pa kar predsednika in na-
meščati po treh mesecih drugo ljubšo
osebo, te pravice podpisana N. D. O.
ne priznava in ne bode nikoli prizna-
la nobenemu razven svojim čla-
nom!

Tega se je zavedalo tudi poli-
tično društvo »Edinost«, vedoč, da bi
s tem kršila avtonomijo podpisane N.
D. O., ne glede na to, da ni imela po-
voda, da dela na odstranitve dr. I. M.
iz predsedstva N. D. O.

To je podpisana N. D. O. smatra-
la potrebnim, da izjavi. Če je pa list
»Edinost« z doslovnim ponatistnje-
njem v uvodu omenjenega nedostoj-
nega članka lista »Slovenec« pripo-
mogel k nezastudenemu razširjenju
istega, ne more podpisana N. D. O.
v interesu stvari in oseb, drugega,
kakor le iskreno obžalovati.

Odbor Narodne Delavske Organizaci-
cije v Trstu.

Dopisi.

Iz Vrhnike. »Vinska trgatev«,
ki jo je priredila naša nova podruž-
nica Ciril in Metodove družbe se je
nad vse pričakovanje krasno obne-
sala. Vsi prostori gostilne »Mantua«,
ki so bili kasno ozaljšani z zelenjem,
grodjem in sadjem, so bili natlače-
no polni občinstva. Tako neprisilje-
ni, veseli in domače zabave že dolgo
ni bilo na Vrhniki. Tatovi so se zbra-
li v velikem številu, skrbne viniča-

rice in pridni viničarji so imeli ž
njimi mnogo opravila in požrtvoval-
ni sodnik s svojim rdečim nosom in
strogim obrazom se nam je že v res-
nici smilil, in da se ni iznebil najhuj-
ših tatov vsaj za nekaj časa s tem, da
jih je dal zapreti v ječo, ne vemo, če
bi bil zmogel svoj težavni posel. Na
tem mestu mu budi izrečena najpri-
srčnejša zahvala za njegovo požrtvo-
valnost in nepristranost, s katero je
dosegel, da ima podružnica od vins-
ke trgateve 152 kron čistega dobička.
Hvala tudi ljubkim viničaricam in
krepkim viničarjem, ki so tako skri-
no varovali vinograd, da v kratkem
času ni bilo nobenega grozda več,
hvala nadalje vsem č. darovalcem
sadja in grozdja, hvala cenjenim da-
mam in gospodom, ki so poskrbeli za
tako okusno dekoracijo veselinih
prostorov ter tako mnogo doprinesli
k lepemu uspehu prireditve. Pozabiti
seveda ne smemo g. gostilničarja, ki
nam je pri vsej prireditvi šel tako
na roke. Slednjič pa se obračamo še
do cenjenega občinstva z rodoljubno
prošnjo, da ohrani naši podružnici
in nadalje svojo naklonjenost ter da tu-
di prihodnjo prireditve počasti s tako
obilnim in častnim obiskom, kakor
prvo.

Vabilo

na

občni zbor

političnega društva »Vodnik«,

ki bode

v soboto, 30. t. m. ob 7. uri zvečer
pri »Moharju« v Šiški.

Po občnem zboru se vrši istotam
ob 8. uri

shod

Na shodu poročata deželni odbor-
nik dr. Ivan Tavčar in državni poslan-
ec župan Ivan Hribar.

Radi važnosti prosí zanesljivo
udeležbe
odbor društva »Vodnik«.

Dnevne vesti.

Draginja živil in državni
zbor. V celi Evropi ni nikjer take
draginje, kakor v Avstriji. Meso,
moka, mleko, poljski pridelki — vse
je tako silno drago, tako nečloveško
drago, da je obupati. Mestni ljudje,
zlasti razne kategorije slabo plača-
nih uslužbencev in delavcev že davno
ne morejo več zmagovati te draginje
in so bili prisiljeni se zadovoljiti s
siabšo, manj redilno hrano, kakor jo
potrebujejo. Take razmere so grozne
in bodo imele grozne posledice. Po-
moč je tu le ena: odpreti meje. Toda
kmetijski poslanci se temu zoperstavl-
ljajo z vso silo in s skrajno brezob-
zirnostjo. Zdej je bila v državnem
zboru dolga razprava o draginji ži-
vil. Vse mogoče in nemogoče stvari
so pripovedovali poslanci o vzrokih
te draginje, kmetijski poslanci so ve-
deli celo povedati, da kmet nima nič
dobička od te draginje in brati je bi-
lo tudi gorostasno neumnost, da se
kmetiska jabolka prodajajo na trgu
po 2 vinarja, v hotelih pa po 40 vi-
narjev. Kakor bi v hotelih sploh mo-
gli rabiti navadna kmetijska jabolka!
Konec dolgega besedičenja v držav-
nem zboru bo, da bo izvoljen poseben
odsek, kjer bo cela zadeva zaspala,
meje pa bodo ostale zaprte in dragi-
nja bo rasla, dokler ljudje ne bodo
začeli divjati kakor pred francosko
revolucijo.

Mestni deklški licej in Hu-
thov zavod. Učna uprava je dala
prof. Macherju dopust, da more iz-
vrševati ravnateljstvo na deklškem
liceju; ta dopust je bil dovoljen s po-
gojem, da plača mestna občina za
suplenta, ki nadomestja prof. Macher-
ja, 2000 K. Znano je, da je realni
profesor dr. Binder ravnatelj Hu-
thovega zavoda. Radovedni smo, ali
mora Huthov zavod tudi zanj plače-
vati suplenta ali pa je tudi v tem slu-
čaju obveljalo načelo, da imajo Nemci
vedno prednosti in privilegije.

Nakup pravnih knjig iz
zapuščine pokojnega dr. Ivana M.
Hribarja daje »Slovenec« povod, da
je po svoji maniri udrihal po županu
Hribarju, češ, da bi on kaj takega
priporočati ne bi smel. Nam se ta na-
pad zdi jako neokusen, ker je župan
le v interesu mesta občinski svet opo-
zoril na javno prodajo knjig iz
omenjene zapuščine. Ta prodaja bo-
de se vršila, pa naj »Slovenec« stvar
zasukava, kakor mu drago. Seveda
bi uredništvo »Slovenca«, če bi ime-
lo kaj čuta dostojnosti, bilo omenilo
tudi njemu dobro znane okolnosti, da
je v tajni seji občinskega sveta dne
26. t. m. podžupan dr. Ivan Tavčar
naznanil občinskemu svetu, da je
župan Hribar, da se ne bi kedaj nje-
gove knjige razstople tako, kakor se
bodo knjige iz zapuščine njegovega
pokojnega sina, svojo več tisoč zvez-
kov štejejo, približno 20.000 kron

vredno knjižnico daroval mestni ob-
čini ljubljanski ter jo bode te dni
tudi dejansko izročil mestnemu ma-
gistratu.

Iz deželnega odbora. Glavar
poročata, da se je podpora za vodovode
deželi odrekla vsled zmote in nesku-
šenosti nekoga ministrskega podtaj-
nika. Deželni odbor vloži spomenico,
da se državna pomožna akcija, kakor
velja za Dalmacijo, deloma razširi
tudi na Kranjsko. — Nadzornik de-
želne vžitnine, svetnik Lončar je
odpovedal svojo službo. Na njegovo
mesto je določen znani klerikalec fi-
nančni svetnik Zajec, ki se da ad
hoc vpokojiti. — Kupna pogodba z
»Mladiko« se odobruje. — Deželna
vstanova za eksportno akademijo se
podeli Ivanu Avseniku.

Ljubljansko občinstvo ima
danes zvečer priliko, da se natanč-
nejše pouči o razmerah, ki vladajo
pri električni cestni železnici v Ljub-
ljani. Te razmere so postale, kakor
ravno kaže Klinarjev slučaj, take, da
ni samo koristno za občinstvo, tem-
več naravnost nujno potrebno, da iz-
ve, komu izroče sebe in svoje, ko
stopa v vozove električne cestne že-
leznice. Klinar je bil žrtev — ne
morda svojega poklica, pač pa, kakor
smo že rekli — »štedljivosti (?)«
uprave cestne železnice. Ob takih
razmerah je prav lahko mogoče, da
zaradi te »štedljivosti« pride v ne-
varnost še marsikatero človeško živ-
ljenje. Zato pa vse danes zvečer na
shod v Mestnem domu. — Ravno ta-
ko važno pa je tudi vprašanje obrt-
nega sodišča. Delavci in delodajalci,
vsi so enako zainteresirani na tej stvi-
ri, zato upamo, da ne bodo zamudi-
li te prilike in prišli na shod v naj-
obilnejšem številu. Shod se začne ob
pol 8!

»Slovenec« o Ferrerju. Kar
je le infernalni hudobnosti klerikal-
cev mogoče izmisliti, vse so klerikalci
izmislili, da bi opravičili umor
Ferrerja. Proglajajo ga za anarhi-
sta, revolucionarja, provzročitelja
atenatov in umorov, za goljufa in
razuzdanea, sploh za najgrje bitje,
za katero je bilo ustreljenje še pre-
več častna smrt. To je stara klerikal-
na metoda. V resnici pa je bil
Ferrer ustreljen, ker je vodil boj
proti katoliški cerkvi, ker je špan-
ski narod s kulturno in moralno
povzdigo hotel rešiti iz kreppljev
škofov, duhovnikov in menihov. Kato-
liška cerkev je trepetala pred njim
in klerikalizem ga je dal umoriti, da
bi se rešil najnevarnejšega nasprot-
nika. Ta umor je provzročil po celi
Evropi, zlasti pa na Francoskem in
na Italijanskem, tak vihar, da je kle-
rikalna vlada na Španskem morala
odstopiti in da je za svojo krono tre-
petajoči kralj Alfonzo poklical na
pomoč liberalce. Španski liberalci so
pač nasprotniki klerikalizma, a ne
preveč nevarni, sicer pa zvesti pri-
staši monarhije in radi bi obvarova-
li kralja Alfonza. Danes je položaj
tak, da se kralj Alfonzo boji revolucije
in tresse za svojo krono in za
svoje življenje. Celo v Madridu ga
meščanstvo zaradi umora Ferrerja
tako sovraži, da je burno demonst-
riralo proti njemu, ko se je prikazal v
dvornem gledališču. Kralj je moral
iz lastnega gledališča bežati in se
sploh več ne upa iz kraljevskega
dvorca. Tudi drugi člani kraljevske
rodbine se niti pod vojaškim var-
stvom ne upajo več na cesto. Narav-
no je, da je kralj v takih razmerah
od liberalnega ministrstva pred
vsem zahteval, naj mu zagotovi kro-
no in življenje. Najprej se je posku-
šalo potolažiti ljudsko nevoljo z baj-
ko, da kralj sploh nič vedel ni o
umoru Ferrerja, da se mu smrtna
obsodba ni predložila in da je on ni
potrdil. To je španska vlada razbob-
nala po celem svetu, a zaleglo ni
nikjer nič, najmanj na Španskem.
Zdej rešuje vlada kralja Alfonza s
tem, da skuša opravičiti obsodbo in
ustreljenje Ferrerja. Vlada razglaša,
da je bila krivda Ferrerja dokazana,
in da je bil Ferrer po zakonu obsje-
n in ustreljen. Avstrijska vlada je
tudi trdila, da je lajtant Mayer v
Ljubljani čisto pravilno in zakonito
postopal, ko je ustrelil Lundra in
Adamiča. Tako postopajo vse vlade
in španski vladi bo preklicano malo
za par laži, izmišljotin in obreko-
vanj več, ko se ji ne gre za rešitev
kakega obskurnega lajtanta, nego
za rešitev kraja in monarhije. Kle-
rikalci, ki so pravi Ferrerjevi morilci,
so seveda alarmirali vse klerikal-
ni svet, da bi evropsko nevoljo potola-
žili in grde spomin Ferrerjev kar
le morejo, a kaj je klerikalizem iz-
ven Španske, Avstrije in Bavarske?
Bankerotna družba. Na Francoskem,
Italijanskem, Angleškem itd. nima
klerikalizem nobene moči več; v sa-
mem Rimu, na sedežu katoliškega
papeža, so gospodarji smrtni sovra-
zniki klerikalizma. Prav umor Ferrer-
ja je pokazal slabost klerikalizma.
Svobodomislci Evrope so potlačili
in ponizali Špansko tako, da je mo-
ral kralj kapitulirati in vlado izro-
čiti liberalcem. Ti rešujejo zdej kra-
lja in monarhijo. Najprej bi radi po-
mirili svet zaradi Ferrerja, ker
umor Ferrerja, je ustvaril velikan-

ske nevarnost za kralja. A če ta via-
da zdaj tudi zaradi rešitve kralja po-
skušajo opravičiti umor Ferrerja —
pripravlja se že zdaj, da bo ta umor
plačal klerikalizem. Tako je, na krat-
ko povedano, s to stvarjo, naj zdej
trobi za španske morilce tako navdu-
šeni »Slovenec« kar hoče.

Nikdar ni prav idrijskemu
Oswaldu. Če razkrivamo njegove bla-
maže pri raznih njegovih pritožbah,
se togoti v idrijskih »Slovenčevih«
novicah in repenči, da se je bati za
njegovo debelo osebnost, če pa mol-
čimo, pa mu zopet ni prav. Deželni
odbor je na pritožbo naprednjakov
moral razveljaviti neko popolnoma
nezakonito gerentovo naredbo glede
občinskih uslužbencev in sedaj se
Oswald strašno huduje, da o tej ge-
rentovi bolj Oswaldovi blamaži ne
poročamo. Izzvani radi ustrežemo.
Predvsem treba popraviti Oswaldovo
laži in zavijanja. Gerent je hotel
urediti občinsko pisarno. Da hotel,
tako le po Oswaldovem, predvsem
odstraniti nepriljubljenega tajnika,
to bi bila vsa reforma. Za kaj druge-
ga gerent najžalostnejšega spomina
itak ni bil sposoben. Ni bilo pred
njim in ne bo za njim župana, ki bi
tako lahkomišelnost zapravljalivo in
strankarsko, pa zraven na skrajno
grd način ne upravljal občinskih pos-
lov. Eden najzanimivejših dokazov
je prav slučaj z občinskimi usluž-
benci. Izvirnik gerentske seje se je
potvoril in je z gerentom vredil izgi-
nil. Gerentski svetovalci so bili priča,
da je takrat gerent tudi občinskega
sluga stalno nastavljal, a v prepisu se-
jnega zapisnika ni bilo o tem ne du-
ha ne sluha. Tudi ni hotel gerent na-
mestiti le dva uradnika in občini,
marveč štiri in še manipulanta, to se
vsak čas razvidi iz tabele, ki je na-
pravljena v dotičnem prepisu sejne-
ga zapisnika. Lažjavi kljukce —
Oswald pridi pogledat. Potem mine
c. kr. rudniškega kateheta Oswalda
vsako veselje se nadalje lagati in za-
vijati v tej stvari. Gerentski sveto-
valci pa bi tudi lahko povedali Os-
waldu, kako je gerent sodil o delu
v občinski pisarni. Seveda nam je
neprijetno in malo hvaležno in še
manj častno navajati gerenta, da iz-
podbijamo Oswaldove laži in zavija-
nja. Najslabšo uslugo pa napravlja
Oswald gerentu, naj bi vendar ne
vlačil zopet in zopet gerenta na dan,
ki si teši svojo grešno vest po Oswal-
dovi zaslugi tam nekje med britui-
mi Tirolci, ker bi bili tudi mi sicer
primorani spraviti na dan zgodbico
o krivi prisegi. Oswald res nima
usmiljenja s svojimi pristaši! Velika
je tudi Oswaldova jeza, ker ni dal
župan prečitati rešitve notarjevega
rekurza pred občinskim odborom in
naravnost ganljiva namera, kako na-
hujskati socialne demokratke na libe-
ralce, da bo Oswaldova pšenica zopet
šla v klasje. Saj vendar lahko Os-
wald piše dr. Lampetu in na uvod-
nem mestu ter z belimi črkami nati-
sne »Slovenec« ta zanimivi odlok
deželnega odbora, ki naj priča, da de-
želni odbor mora včasih tudi kleri-
kalne naredbe razveljaviti. Res, za
počt', zakaj vse se Oswald ešofira!

Slovenska napredna mladina
na Spod. Štajerskem se je nedavno
kakor smo že poročali, sklopila v svo-
jo zvezo. Tako se je osnovala že dav-
no potrebna družba, ki naj paraliza-
ra zlo delo naših klerikalcev. ki so se
z vso silo in v nemu vrgli ravno na
našo slovensko mladež, hoteč jo iz-
rabljati v sebične svoje namene. —
Odslej so lahko vsi napredni naši
mladeniči v medsebojnem stiku ter
se takoj lotijo intenzivnega dela na
vsej črti. Kako naj se tisto vrši, to je
stvar vodstva zveze. Spodnještajer-
ska slovenska inteligenca pa podpi-
rajev povsod na vso mogoče stremenje
najmlajše te organizacije! Vsi na-
predni elementi se morajo združenc
boriti proti mračnjastvu, nazadnja-
stvu in reakciji!

Uradovanje šolskih oblasti na
slovenskem Štajerskem se vrši veji-
del še vedno le v nemškem jeziku.
To je naravnost škandal ter jasno ka-
že, kako malo razvita je še narodna
zavednost med prebivalstvom slo-
venskim na Spodnjem Štajerskem.
Okrajni šolski nadzorniki seve poslu-
žejo tudi zgolj le v nemščini. Da se pa
tako godi, temu je krivo večinoma
učiteljstvo samo. Kaj koristi učitelj-
stvu vsa organizacija, kaj poudarja-
nje državljanjskih pravic, — če se pa
tistih ne poslužuje.

Važen shod v Trstu zaradi
železniških razmer. Politično dru-
štvo »Edinost« sklicuje na nedeljo,
dne 31. oktobra ob 10. dopoldne ja-
ven shod v veliko dvorano »Narodne-
ga doma« v Trstu. Poročal bo dr.
Rybač o germanizaciji na železnicah,
torej o stvari največjega pomena,
kajti pomembnevalna struja pri želez-
nicah sploh, zlasti pa pri c. kr. dr-
žavnih železnicah je postala tako
silna, da se ji je treba upreti z vsemi
močmi.

Obsojeno »Hrvatsko Pravoc«.
»Hrvatsko Pravoc«, glasilo dr. Josipa
Franka, je l. 1907. pisalo, da je hr-
vatski napredni list »Pokret« organ
denunciantov, da so njegovi uredni-
ki odpadniki vere in naroda in da se

bavijo z vohunstvom. Uredniki »Pokreta« so vložili tožbo radi razžaljenja časti proti »Hrvatskemu Pravu«. Dr. Franku se je posrečilo z najrazličnejšimi manevri zavleči obravnavo za 2 leti. Končno je vendar prišlo večeraj do obravnave. Odgovorni urednik »Hrv. Prava« Zoček se je pri obravnavi zviljal na vse načine in skušal izposlovati, da bi se obravnavala znova preložila. Toda sodišče mu ni šlo več na ta lim, nego ga je obsodilo radi obrekovanja na 3 mesece zapora in povrnitev vseh stroškov.

Obletnica krvavih dogodkov v Sori. Danes je poteklo 5 let od krvavih dogodkov v Sori, ki jih je povzročil škof Anton Bonaventura. Kakor je znano, je takrat škof z oboroženo silo preganjal iz Sore neljubega mu župnika Berteta. Župnik se je proti škofu pritožil v Rim, a se ni do danes dobil od tamkaj rešitve. Pravijo, da je papež Bertetovo stvar ugodno rešil in da škof radi tega neče župniku vročiti dotične rešitve. Pri škofu Bonaventuri je vse mogoče!

Udari ga! Naravnost v srec! Te največje Terselagrove zapovedi so se oprijeli naši »katoliški« politiki z največjim veseljem. Kristusov nauk: Ljubite svojega bližnjega, dobro mu storite... je popolnoma izginil iz srca Kristusovih učencev. Pa vkljub temu še vedno trdijo, da so Kristusovi. Rajše naj bi očitno priznali: »Mi smo učenci satanovi.« Tega seveda ne bodo storili, ker hočejo še dalje slepariti lahkovernega slovenskega kmeta. — Takaj zopet zgled klerikalne maščevalnosti. Ob zadnjih deželnebovskih volitvah na Štajerskem je razposlala Narodna stranka na svoje somišljenike več letakov. Ko je o tem zvedel duhovnik dr. Korošec, je takoj brzojavno ovadil državni pravdniku učitelja Radoslava Knafliča, župana Praznika in slugo Cicalca iz Kokarjev radi razdeljevanja letakov. Tisti franciškan Mura iz Nozarija, ki beži, kadar ga kličejo na odovor k sodniji, je poznaje vložil proti navedenim pristavcem Narodne stranke pismeno ovadbo. Katoliška ovadba sta pa grdo obsedela. Dne 28. t. m. so bili vsi trije obtoženi pri okrožnem sodišču v Celju popolnoma oproščeni, ker niso storili ničesar pravnopostavnega. Katoliška duhovništva sta se nosova za dobič centovnih podaljšala.

Vojaska vrta. Štajerski Slovenec, g. dr. Mito Vargazon, stotnik-avditor pri vojaškem sodišču v Kotli, je pomeščen k moravniškemu sodišču v Pulju.

Slovensko deželno gledališče. Danes v soboto se poje drugič d'Albortova opera »Nizina«: jutri popoldne se ob znižanih cenah igra »Mlinar in njegova hčica«, zvečer pa četrta opera »Dolarska priročnica«, ki se potem za več časa oddaja v repertoarja.

Horendne cene. Piše se nam: Priljudni dnevi nam bravi v našem enajstletnem pritožbo gledališkega vodstva, da gredo dramske prestave let s leto tako dobro obiskane, kakor v katerikoli letu. To je pač nekaj naravnega, zakaj gledališko občinstvo je vedno eno in isto, cene pa so letos za naše razmere upravorodne. Tudi najbližji in najmanj kritični prijatelji gledališča so vsled visokih cen primorani, da ne hodijo tolikrat v gledališče kakor prej. V četrtak je n. pr. sedež srednje vrste z vsem vred veljal tri krone za osebo. To je že sveta, ki si jo človek dobro pogleda, predno jo izda, in ako jo izda, jo skuša pač pri kakih drugih predstavi pripraviti. Vsako gledališče mora pač računati z denarnimi razmerami svoje občinstva in ne sme samo gledati, kake vstopnine imajo na Dunaju in v Gradcu, kjer se ljudem tudi vse kaj drugega nudi, kakor pri nas. Visje cene so mogoče tam, kjer je mnogo gledališkega občinstva, tako da pride posamičnik kvocemu enkrat ali dvakrat na mesec v gledališče; pri nas pa je gledališkega občinstva malo, in morajo posamičniki pogosto hoditi v gledališče, če naj bo obiskano. To pa se s tako horendnimi cenami ne da doseči, nasprotno, doseže se le to, da hodijo ljudje manj pogosto v gledališče in da se nič novega občinstva ne pridobi. Gledališkega vodstva javna tožba o slabem obisku ne bo nič pomagala, treba je upoštevati denarne razmere obiskovalcev in po tej cene regulirati. Če se gledališko vodstvo na to ne bo oziralo, bo šele v decembru in v januarju prav spoznalo posledice svojega nepremišljenega postopanja.

Omizje pri »belem volku« za »Ciril-Metoda« in »Aljažev Dom«. Vseh svetih praznuje stalno omizje pri »belem volku« v Ljubljani obletnico, odkar so začeli nabirati za družbo sv. Cirila in Metoda. Prvi »dar domu na oltar« je takrat položil gospod Kesler (magistratni uradnik). Omizje ima že dve častni diplomii, tretja je sedaj na vrsti. Nabralo se je doslej čez 500 kron! A poleg »Cirilka«, je po znani katastrofi v Vratih prišel na mizo tudi »Aljažev Dom« z milo in nujno prošnjo: »revčka pozbij nikar, hvaležno sprejemem vsaki

dar!« In vrli »plapinci« »kaponiki« omizja so se tudi tega revčka usmili. Nabralo se je zanj 250 kron, torej so izmed drugih omizij najbrže dosegli prvenstvo. Seveda so »kanonikom« pomagali tudi »kaplani«, to so gostje pri sosednjih mizah, večih pa tudi od stalnega omizja »degradirani lemenatarji«. Davek na slabe dovtipe je le malo nevel, ker so slabi dovtipi pri »belem volku« prepovedani. Ob obletnici želimo: le tako naprej, kakor doslej! Kdor da več, ne da preveč!

Žensko telovadno društvo v Ljubljani vljudno naznanja, da v torek, dne 2. listopada ni telovadbe.

Teovadno društvo »Sokol I.« v Ljubljani naznanja svojim članom, da odpošlje zastopstvo k častni straži na grobu narodnih mučenikov Lundra in Adamiča. Zbiramo se v ponedeljek, dne 1. listopada ob polu 2. uri v društveni sobi, Ilirska ulica 22. Odhod točno ob 3/2. v »Narodni dom«, od koder odkorakamo z ostalimi bratskimi društvi na pokopališče. Na zdar!

Telovadno društvo »Sokol II.« v Ljubljani naznanja, da se vrši zabavni večer dne 7. decembra t. l. in ne 6. novembra t. l., kakor je bilo svoječasnó naznanjeno, na kar se naj blagovolijo narodna društva ozirati!

Ljubljanski Zvon« poje v ponedeljek 1. novembra ob polu 4. popoldne na pokopališču pri Sv. Križu ob grobu Adamiča in Lundra.

Martinov večer. Maskarada. Pevsko društvo »Slavec« priredi v nedeljo, dne 14. novembra 1909 jako zabaven Martinov večer v veliki čitalnični dvorani v »Narodnem domu«. Spored je jako bogato izbran tako glede pešja, kakor glede drugih zabavnih točk. Po sporedu bode v dvorani ples. — Običajno svojo vsakoletno maskarado bode »Slavec« imel na pustno nedeljo, dne 6. februarja 1910., na kar društvo že danes opozarja vse svoje mnogobrojne prijatelje.

Odlična gosta. Včeraj sta pripela v Ljubljano in posetila naše uredništvo g. Emil Haumant, »professeur à la faculté des lettres« v Parizu, in dr. Jakšič, vsučiliški profesor v Belgradu. Profesor Haumant se zelo zanima za razmere, v katerih živimo Slovenci. Za to pride po leti za dije časa na Slovensko, da se natančno pouči o žitju in bitju slovenskega naroda.

Akademija« ima svoj letni občni zbor z običajnim dnevnim redom v ponedeljek 15. novembra t. l. ob 8. zvečer v restavraciji pri »Zlati kapljici« na Sv. Petra cesti.

Delniška družba pivovarne »Union« ima, kakor je razvidno iz uradnega razglasa deželne sodnije v Ljubljani, naslednje načelstvo: Fritz Ritter v. Huymann, višji ravnatelj »Prve graške delniške pivovarne v Gradcu; Johann Kosler, trgovinski družabnik v Ljubljani; Josef Luckmann, dirigent e. kr. priv. avstrijskega kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Ljubljani; Themistokles Ritter v. Metaxa, član upravnega sveta na Dunaju; Rudolf Richter, pivovarniški ravnatelj v Gradcu. — Torej sama najhujša nemškutarija!

Petinsedemdesetletnica. Iz trgovskih krogov se nam piše: Tvrda I. C. Mayer, katera ima v svoji službi tudi obilo in dobrih Slovencev, je stopila letos v 75. leto svojega obstanka. Ustanovljena je bila v letu 1834. kakor mala manufakturna kramarja z enim samim uslužbenecem. Do danes pa se je razvila tako, da ima 49 uslužbenecv. Načelnik firmi je g. Emerik C. Mayer, sicer nemškega mišljenja, ali vselej, kadar smo imeli volitve, slovenskemu svojemu osobni ni nikdar z najmanjšo besedico prepovedaval, da naj bi ne šli volit. Vselej jim je dal časa, da so lahko volili tudi kakor so sami hoteli! V tem oziru je bila firma dobro zgled, kar druge dostikrat — niso bile!

Obrtno sodišče. Volitev predsednikov in namestnikov obrtnega sodišča v Ljubljani in volitev obrtnih prisednikov vzklicnega sodišča se vrši za volilni razred delavcev v nedeljo, dne 14. novembra 1909 in za volilni razred podjetnikov v torek, dne 16. novembra 1909. Volilo se bode v sekcijah sestavljenih po krajevnih skupinah, ki se na podlagi § 5 odstavka 2 ministrske naredbe z dne 15. julija 1909, drž. zak. št. 112, določajo takole: I. sekcija obsega občine Bezovica, Dobrova, Log, Rudnik in Vič ter voli na Glineah (občina Vič). II. sekcija obsega občine Črnuče, Devica Marija v Polju, Dobrunje, Ježica, Moste in Podgorica ter voli v Mostah. III. sekcija obsega občine Medvode, Spodnja Šiška, Šmartno, Št. Vid in Zgornja Šiška ter voli v Št. Vidu. IV. sekcija obsega občine Grosuplje, Lipljenje, Račna, Slivnica, Št. Jurij in Šmarje ter voli v Stranski vasi (občina Grosuplje). V. sekcija obsega občine Iška Loka, Iška Vas, Pijava Gorica, Studence, Tomišelj, Vrbljenje in Želimlje ter voli na Studencu. VI. sekcija obsega I. (solski okraj), 2. (Št. Jakobski okraj), 5. (Predkraji) in 6. (Vodmat) okraj mesta Ljubljane ter voli

v Ljubljani. VII. sekcija obsega 3. (Dvorski okraj) in 4. (Kolodvorski okraj) mesta Ljubljane ter voli v Ljubljani. Skupni izid volitev, izvršenih v teh sekcijah, se ugotovi in razglasi pri VI. sekciji v Ljubljani. Ura pričetka in zaključka volitev ter volilni lokal se naznanijo najkasneje osem dni pred volitvijo na krajevno običajni način v vseh občinah, ki pripadajo okolišu obrtnega sodišča. Volitev v tretji skupini »trgovski obrati« se mora vršiti ločeno od ostalih skupin obrtnih podjetij. Vsako posamezno volitev vodi od obrtne oblasti določeni volilni komisar, ki odloča o identiteti volilcev in o veljavnosti oddanih glasov, ne da bi bila dopustna nadaljna pritožba. Volitev se prične ob določenem času ne glede na število došlih volilcev in se zaključí ob določen uri. Voli se na ta način, da se osebno oddajo glasovnice. Samo v skupini podjetnikov smejo voliti za ženske njihovi zakonski možje, ali pa posebno pooblaščen tretje osebe. Osebe, ki v volilnem imeniku niso vpisane, ne morjo voliti. Volileci oddajo svoje glasovnice po vrsti, kakor se javijo. Izvoljen je, kdor združi nase absolutno večino oddanih glasov. Če se pri prvi volitvi ne doseže absolutne večine, se odredi ožja volitev med onimi osebami, ki so dobile največ glasov. Pri morebitni ožji volitvi smejo voliti samo one osebe, ki so volili pri prvotni volitvi in se o tem izkažejo z volilno izkaznico, ki je bila pri prvotni volitvi zaznamovana. Proti volilnemu postopanju in proti ugotovitvi izida volitve v smislu § 12 min. odredbe z dne 23. aprila 1898, drž. zak. št. 56, ni dopustna pritožba.

Razstava hrv. umet. društva »Medulica«. Otvoritev razstave se vrši v sredo, 3. novembra ob polu 12. uri popoldne ob navzočnosti članov umetniškega društva »Medulica«. Posebna vabila k otvoritvi se ne izdajajo temveč je vstop dovoljen vsakemu proti vstopnini 2 K. Naj slovensko občinstvo počasti z obilnim obiskom svoje jugoslovanske goste.

Ljubljansko prostovoljno gasilno in reševalno društvo bo prisostovalo dne 1. novembra zjutraj ob 8. uri v stolni cerkvi sv. maši za bivše umrle člane.

Društvo slov. trgovskih potnikov« ima v ponedeljek, 1. t. m. odborovo sejo, na katero se cenjeni odborniki vabijo, da se je gotovo udeležijo. Lokal hotel »Ilirija« ob 9. uri popoldne.

Nedeljski počitek mesarjev? Svoj čas je »Slovenec« poročal, da mislijo ljubljanski mesarji vpeljati nedeljski in prazniški počitek. Kakor se nam iz verodostojnega mesta poroča, ta vest ne odgovarja resnici. Mesarji bodo ob nedeljah in praznikih prodajali kakor doslej.

Odlikovanje. Gospodu Ivanu Moretu, izdelovalcu sodavode v Ljubljani, je razstavna komisija razstave za kuharstvo, zdravstvo in domače gospodinjstvo v Toplicah na Češkem l. 1909. naklonila za razstavljeno sodavodo zlato kolajno z diplomom.

Kolinska tovarna se preseli tekom mesca decembra v svoje nove prostore ob Martinovi cesti. Veliko število pridnih rok se neumorno giblje, da do tega časa izvrši v novem poslojpu, kar je treba. — Ko bodo te dni romale množice po Martinovi cesti na pokopališče k Sv. Križu, naj ne pozabijo ogledati si spetoma novo stavbo, v kateri se že v kratkem naseli Kolinska tovarna za kavine primese.

Osuševanje barja. Poglobljene struge v Gruberjevem prekopu napreduje dobro. Predдела segajo že blizo do Karlovskega mostu. Ob izlivu v glavno strugo (pod Štepanjo vasio) so zgradili toliko visok jez, da Ljubljania ob povodnji ne more poplavljati struge prekopa. Od jezca do sredi Štepanje vasi je za vpglobljene najslabši teren — sam kot skala strjen labor. Se zdaj jo morajo na več mestih razstreljati z dinamitom. Naprej gori je nekaj 100 m sam prod, (naplavina - sipina). Tu so z vpglobljenjem mestoma že gotovi. Proti Kodelijevemu vrtu postaja teren zopet slabši; menja se rujav in črni škrlavec s savskim prodom. Tudi tukaj so že precej vpgloblili strugo. Od Kodelijevega bajerja više gori s pravim vpglobljenjem še niso pričeli. Pač pa te dni pridno delajo in sicer razdelkoma na več krajih pri zgradbi novega betonskega podstavka ob desnem bregu pod progo Dolenjske železnice. Zanimivo je to delo v dvojnem oziru. Prvič so končni izrastki Golovca ravno tu jako mnogolične sestave. Ponajveč je temnočrnega škrlavca. Pri zadnjem razdelku pa so prišli že na prehodišče trdine v barje. Morali so najprej zabiti pilote, na to kamenje in šele nad to podlago betonski zid. Druga zanimivost je veliki stroj (v zvezi z bencin - motorjem) za izdelovanje betonskega materiala. Oba stroja stojita visoko nad staro škarpo tik pod železniško progo. Spodaj v strugi spravljajo za beton potrebni material v posodo, katero dviga motor na

vzgor in ki se sama izprazni v stroj, ki ta material takoj predela, pod strojem pa že čaka vozček, ko je napoljen. Se odpelje po tiru vrh škarpe do posameznih razdelkov. Železniški tir, ponekodi kar po obeh straneh, je že izpeljan ob celi črti zaprtega dela. Po njem prevažata dve lokomotivi v strugi izkopani material ter ga odvažata na Kodelijevo posestvo. Ponekod prevažujejo ta material tudi konji. Vodo, kar je uhaja čez zatvornice, in kar je pride iz mestnih kanalov, odvažja na desnem bregu izpeljani posebni jarek po lesenih žlebih.

Surov cerkvenik. Včeraj je šel neki Vičan na viško pokopališče, da pogleda in popravi grob svojega otroka. Ko ga je stari cerkvenik Sojer zagledal, je postal ves divji. Mahal je z lokato ter kričal: »Ti si ničvreden človek, taki ljudje ne spadajo sem, clopač, marš ven, pa delat pojdi!« Bilo je še več psov, ki si jih pa mož v svoji veliki razburjenosti ni mogel zapomniti. In zakaj se je viški cerkvenik tako razjezil? Iz samega golega strankarskega sovraštva! Spoznal je v Vičanu nasprotnika klerikalne stranke, za to ga je psoval kakor psa. Človek že več ni varen pred temi steklimi ljudmi. Stvar se bo nadaljevala pri ljubljanskem okrajnem sodišču.

V Kranju je bil ponoči pred Suhovo gostilno posestnik Janez Kozina iz Cirič nevarno poškodovan.

Utonil je 64 let stari oženejni posestnik iz Most pri Kamniku, ko se je vračal zvečer okoli 7. domu. Mož se ga je precej nalezal v vasi Suhadole, nato pa je krenil po stezi ob kraju potoka Pešata domov. Tu je zgrešil pot in se prekucnil v precej globoki potok, kjer je utonil.

Lažejo in zavijajo brez prestanka idrijske »Slovenec« novice. Tudi javno stranišče jim pride prav. Pravijo, da je moral biti no ogled in je stal ta »špas« okoli 70 K. Sedaj se pa lahko pregleda klerikalno delovanje. Čitatelji se bodo morda še spominjali, da smo pred kratkim ožigalski klerikalno nagajivost proti javnemu stranišču, s katero provocirajo nepotrebné komisije in napravljajo s tem občini troške. Sedaj pa zavijajo po svoji stari navadi, češ, da so napredni gospodarji v občini povzročili te troške. In samo radi »špasa« je spisal klerikalce Tušar najmanj štiri pritožbe na vse mogoče inštanice! Sedaj je umevno, zakaj je politična kot stavbna oblast zavrgla Tušarjeve pritožbe v polnem obsegu in dovolila javno stranišče, ker so si klerikalci dovolili samo majhen »špas« z upravnimi oblastnjami. Res, hvala za odkritosrčnost.

Letošnja trgatve v krškem okraju še sedaj ni povsod končana. Vsled nagajivega vremena v prvi polovici tega meseca se je trgatve za dobra dva tedna zavlekla, kar pa je bilo za letošnji vinski pridelek prav dobro, ker je grozdje v drugi polovici tega meseca vsled trajno krasnega vremena mnogo pridobilo na sladkobi in trgatve se je počasi in skrbno izvršila. Hvalevredno je od vinogradnikov tega okraja, da se niso s trgatvijo prenaglili, ker z dolgim čakanjem so si svoj pridelek kvalitativno znatno zboljšali. Posamezni mošči v drugi polovici tega meseca trganega grozdja so imeli povprečno po 15—18% sladkorja, kar odgovarja 9 1/2—11 1/2% alkohola. Splošno se bo s trgatvijo šele prihodnji teden končalo. Radi tega se vinski semenj v Krškem ne more še vršiti, a se priredi koj po sv. Martinu, kakor hitro se mošči nekoliko izčistijo. Nekaj mošta se je vendar že poprodalo.

Tega je prav treba! V Mariboru, torej na kritični točki jezikovne meje, tam snujejo — klub Kranjcev! To je že res preveč neslano. V Mariboru Slovenci že tako ne pridejo naprej, tam je pritisk nemštva silno močan in nevarn in zdaj še tak separatizem. Kam pa pridemo, če se bomo že ločili po provincah, ko nas je vseh skupaj tako malo.

Tudi tolažba. Pretekli ponedeljek so obhajali mariborski protestanti obletnico protestantske reformacije. Mariborski pastor Mahnert je z veseljem naglašal, da je imela mariborska evageljska cerkvena občina leta 1875. samo 164 članov, danes pa jih šteje 2000. Na to dejstvo odgovarja katoliška »Straža« sledeče: Mi pa postrežemo Mahnertu z drugimi številkami. To so številke tistih, ki na Nemškem izstopajo iz protestantske cerkve ter postanejo večinoma brezkonfesionalni, ker so popolni brezverci. Protestantovska poročila izkazujejo, da je v zadnjih treh letih izstopilo iz protestantske cerkve 30 tisoč udov. Katoliška »Straža« torej z zadoščanjem konstatira, da protestanti na Nemškem trumoma zapuščajajo svojo cerkev ter postajajo brezkonfesionalni. Je to sicer tolažba, ampak slaba tolažba celo za rimsko cerkev.

Protestantizem na Spod. Štajerskem se kljub ciničnim opazkam v slovenskem klerikalnem časopisju z

veliko naglico razširja. Dočim je bilo leta 1900 priglašeni samo 38 otrok za pouk v verouku, jih je letos že 228, ki se jih podučuje 19 ur na teden brezplačno. Tudi po vaseh okrog Maribora je že mnogo protestantskih otrok. Pa to nič ne de, da se le uniči te preklicane slovenske narodnjake, kaj ne, gospoda katoliška?

Gledališče za Roseggerjev sklad. Celovško mestno gledališče je bilo priredilo »Roseggerjevo predstavo«, od katere se je polovica dohodkov v znesku 478 K 40 vin. naklonilo Roseggerjevemu skladu. — Ali bi ne kazalo tudi pri nas prirediti kaj enakega?

Poročil se je v Trstu g. Fr. Kirik z gdč. Elizovo Justinovo.

Zavarovalnica proti nezgodam dam v Trstu — korito za Italijane. Po veljavnih predpisih bi morala zavarovalnica vsako službo, ki se ima popolniti, razpisati v uradnih listih in sicer v »Oservatoru« v Trstu, v »Laibacher Zeitung« v Ljubljani in v »Dalmatinskih Smotrih« v Zadru. Toda na predpise se gori navedena družba prav nič ne ozira. Tudi je razpisala v »Oservatoru« dve uradniški službi; v »Laibacher Zeitung« in v »Dalmatinskih Smotrih« pa ni niti sledu o kakem razpisu. Pač pa sta razpisani navedeni službi v »Piccolu« in v »Lavaratoru«. Na ta način hoče zavarovalnica preprečiti, da bi se ne zglasili slovenski ozir. hrvatski prosilci. To je pač škandal, kakoršnih je v naši državi nebroj. Dasi so člani tržaške zavarovalnice po ogromni večini Slovani, da torej Slovani s svojim denarjem vzdržujejo omenjeni zavod, je vendar vodstvo in uradništvo tega med delavstvom proslulega zavoda izključno v rokah laških iredentistov. In da ostanejo še nadalje nemoteni pri bogato obloženem koritu, zato se poslužujejo tudi protipostavnih sredstev. Če bi bili na mestu Slovencev in Hrvatov Nemci, o potem bi vlada že drugo pesem zapela, ker smo pa to mi, uboge jugoslovanske pare, si pa mislijo vladni mogotci: Naj jih tepol! Ampak temu bomo napravili konec o tem naj bodo vladni krogi prepričani!

Zavrznjena društvena pravila. Tržaški neodrešenci so hoteli osnovati društvo pod imenom »Vita et energia« (Ziviljenje in enerzija). Med drugimi nameni je imelo to društvo glasom § 2 predloženih pravil tudi namen podpirati osebe, ki se nahajajo ali ki bi se nahajale v ječi radi političnih vzrokov. Torej vse one, ki bi bili aretovani v kaki demostrajci, proti Slovenceu ali kaki drugi irredentovski demostrajci. Pripravljani odbor je bil predložil pravila e. kr. namestništvu v Trst, a to poslednje je predloženo pravila zavrnilo, češ, da bi se s podpiranjem političnih kaznjencev uničeval učne kazni in se celo vspejalo k političnim prestopkom, oz. zločinom.

Samomor v Trstu. Josipina Strinar, 40letna kuharica, službojuča v ulici Sanita št. 11, se je v četrtek ponoči zaprla na stranišče in odprla plin, potem pa čakala, da se je zadušila. Ko so jo našli, je bila že mrtva.

Smrtna nesreča v tržaški ladjedelnici. V ladjedelnici pri Sv. Marku v Trstu in sicer pri novi vojni ladiji »Nadvodjoda Fran Ferdinand«, je bil zaposlen 55letni Blaž Tarlan iz Milj. V sredo je imenovani delal ob boku ladje in pri tem izgubil ravnotežje ter padel v globočino. Nesreča je hotela, da je revček zadel ob neko na tleh ležeče železje in si pri padcu zlomil hrbtnico. Nesrečnik je izdihnil čez četrto ure po dogodivši se nesreči.

Drznost tržaških čatov. V četrtek zvečer je bil v ulici Pescheria v Trstu od dveh zločincev napaden prilično 40 let star mož, ki sta ga vrgla na tla, mu brskala po žepih in se nato hitro podala v beg. Pasanti, ki so ta zločin videli, so pričeli za bežičma kričati, kar je privabilo redarje, ki so jo udarili za lopovoma. Enega poslednjih so kmalu vjeli, kliče se Viktor Gonano, star 18 let, iz Trsta, pristojen v Poreč. Pri sebi je imel velik nož, katerega je hotel skrivaj vreči od sebe, kar so pa redarji opazili. Uzmovlje je priznal, da je udaril s pestjo nekega gospoda, a zanikal je, da bi ga bil okradel. Pač pa da je brskal po žepih istega nek njegov tovariš Rico, ki stanuje v ulici S. Filipp. Ob treh ponoči so na to aretirali tudi »tovariša«, ki se imenuje Henrik Madon, star 26 let, iz Trsta. Oba ta dva zločinca sta bila opetovano že kaznovana radi tatvin in drugih zločinov. Čudno je pa na tem, da je napadenec kar izginil. Priče napada namreč trdijo, da ga je takoj po izvršenem napadu spremljal nek njegov prijatelj, ki se je nahajal z njim, do bližnje kočije in dal kočijažu naslov ulice Torre Bianca št. 5. Ali v tej hiši ni mogla policija o napadencu ničesar izvedeti.

Slovensko društvo »Lipa« v Zagrebu se pod predsedstvom g. Franja Samse prav krasno razvija. Sedaj si je društvo ustanovilo zadrugo za

medsebojno podpiranje in štedenje. Vloga po 50 vin. na teden daje članu pravico do posojila. Vloge se sprejemajo vsako nedeljo od 8. do 12. dopoldne v društvenih prostorih, ulica št. 10. Članske knjižice niso podvržene eksekuciji radi izvenzdrustvenih obveznosti.

Ameriške novice. Umrl je v. South Bartonville, Ill. France Prah, doma iz St. Jerneja. — Ponesrečil se je Josip Majcen, star 27 let, doma iz Moravc. Ko je prijel v žičarni, kjer je bil zaposlen, za žico, ga je ta prijala in se ovila okrog njegove glave in telesa. Razbilo mu je črepijo in zlomilo tudi druge ude. Zapuščala ženo in otroka, v domovini pa očeta in sestro.

Prvi kinematograf »Pathé«, prej Edison, Dunajska cesta št. 22, ima od sobote, 30. oktobra do torka, 2. novembra sledeči spored: Svetiljka. (Fantastično.) Naloga morja. (Drama.) Massaua. (Naravni posnetek iz časa italijansko-abesinske vojne.) Požrtvalnost begunca. (Drama.) Fakirjeva čudesa voda. (Smešno.)

Elektro-radiograf »Ideal«, Franc Jožefova cesta št. 1, hotel »pri Maliču«, zraven glavne pošte, ima od sobote, dne 30. oktobra do torka, dne 2. novembra 1909 sledeči spored: Dobra misel zaljubljenca. (Komično.) Drama v Mesini. (Drama.) Regata v Trstu dne 12. septembra 1909. (Tekme med Tržačani, Istrani, Dalmatinci in Benežani.) Nasilnež. (Drama.) Luka se hoče usmrtiti. (Smešno.)

Seznamki tvrdk najpomembnejših trgovskih mest v srednji in južni Ameriki. Mehiki, zahodni Indiji in Avstraliji so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom zaupno na vpogled.

Opozarjamo na današnji inserat tvornice kemičnih izdelkov Golob & Volk v Ljubljani, ki izdeluje poleg drugih predmetov mast za usnje in čistilo za kovine v prid naše šolske družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. — Omenjena tvrdka izdeluje izborne izdelke, ki se lahko merijo z vsemi najboljšimi tujimi proizvodi te vrste. Novo podjetje najtopleje priporočamo.

Slavnemu občinstvu in trgovcem naznanjamo, da je g. I. Bončar, Ljubljana, Vegova ulica 6, opustil zastopstvo valjčnega mlina Vinko Majdiča v Kranju in P. Majdiča v Jursku, ter prodaja od sedaj naprej vse mlenske izdelke iz svojega lastnega valjčnega mlina v Domžalah.

Preselitev slaščičarne G. Bogoslav Kalas, slaščičar v Ljubljani, preselil se je iz Sodniške ulice na Franca Jožefa cesto zraven Elektro-Radiografa »Ideal«.

Aretovan je bil 21letni Alojzij Lah, rodom iz Cadrana, pristojen v Oplotnico pri Celju, ker je na sumu, da je na Poljanski cesti pokradel nekaj obleke. Ko so mu natančneje pregledali obisti, so prišli nato, da Laha tudi preganja s policijsko tirnico celjsko okrožno sodišče, ker je ostal tam še dolžan štiri mesece zapora zaradi hudodelstva javnega nasilstva.

Sirevina, včeraj je bil na južnem kolodvoru aretovan zaradi prestopka železnocestnega reda delavec Matevž Sive. Mož se je bil tako razjugal, da je začel zmerjati službene organe z »slabenbergerje« in ga en sam stražnik ni mogel ukrotiti. Ko je došla pomoč in so ga potem tirali po Kolodvorski ulici, je tudi po poti zmerjal stražo z ne posebno lepimi besedami, naposled pa se je vlegel na tla in tako kljuboval, kakor majhen otrok. No, vse mu pa ni pomagalo nič in Sive je nazadnje le prišel tja, kamor mu je bilo namenjeno — v zapor.

Dve muhi. Pred nekaj časom je služil na Tržaški cesti neki Fran Leskošek, rodom iz Brezice. Ko je popustil službo je vzel s seboj poleg svoje, tudi delavsko knjižico znanega prijatelja Mestnega loga, iz Ljubljane izgnanega postopača Lovrenčija Muha, ki se je tudi včasih zdrževal tam, a ker so mu bila tla prevročna, je popustil voje izkazoval ter šel na »počitnice« v Mestni log. Ko je Leskošek nastopil drugo službo, je oddal gospodarju Muhovo knjižico, svojo pa obdržal v kovčegu. Ko je policija izvedela, da služi iz mesta izgnani Muha tukaj, je bil aretovan, a to ni bil pravi Muha — marveč Leskošek, katerega so potem izročili sodišču. Slučaj je pa hotel, da je bil istega dne aretovan tudi pravi Muha in tako sta sedaj obe Muhi pri sodišču in sicer prvi, ker je hotel postati Muha ter s tem spravil v zmotno javno oblast, drugi pa, ker tukajšnja policija takih nadležnih muh ne trpi.

Nezgode. Matevž Kržmanec, 75 let stari vdovec, stanujoč v Novem Vodmatu je bil tako nesrečen, da se je spodtaknil v sobi ter padel in si pohabil levo roko. — Hči skladiščnega delavca v Ljubljani Vida Blažič še ne dve leti stara je padla na nekem vrtu v Vodmatu v posekani meji na stremelj in se na vratu smrtno nevarno poškodovala.

Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ame-

riko 16 Slovencev, 7 Hrvatov in 10 Macedonov. V Bucho je šlo 25, v Budjevice 35, v Heb pa 19 Hrvatov.

Izgubljena in najdena. Učenka Frida Lužarjeva je našla žensko ročno delo. — Učiteljica gđ. Ana Fischerjeva je izgubila srebrno, poslano zapeljivo. — Neka gospa je izgubila nočne čevlje.

Zatekel se je pes. Dobiti ga je na Radeckoga cesti št. 2.

»Slovenske Filharmonije« oddelek koncertira jutri v dvorani hotela »Tivoli«. Začetek ob polu 4. popoldne. Vstop prost.

Razne stvari.

* Zenitve in ločitve zakonov v Združenih državah. Urad za ljudsko štetje v Washingtonu je izdal poročilo, glasom katerega je bilo od leta 1887 do konca leta 1906 poročenih 12,832,044 parov. V tem času je bilo uradno ločenih 945,625 parov. Iz poročila je razvidno, da na sklepanje zakonov zelo vplivajo dobre in slabe gospodarske razmere. Čim boljši časi, tem več zakonov, čim večje gospodarske krize, tem manj zakonov.

* Konkurenca časopisom. V New Yorku se je ustanovila telefonska družba, ki namerava napraviti časopise nepotrebne. Družba bo vsako jutro po telefonu obveščala svoje naročnike o vseh dogodkih zadnjih 24 ur. Poleg novic bode dobavljala tudi godbo in operno petje, ker bode v zvezi z vsemi gledališči, tako da bodo ljudje zvečer lahko doma poslušali.

* Grozovit umor. Blizu mesta Tivertona v Zjed. državah so našli na drobne kose razsekano žensko truplo. Razni udi in obleka so bili razmetani po močvirju. Samo glave ni bilo moč dobiti. Sodi se, da je umorjenka neka 17letna gospodična, ki je pred nekaj dnevi izginila. Zdravniki pravijo, da je bila nesrečnica v blagoslovljenem stanju. O morilecu ni nikakega sledu. Za njegovo prijetje je razpisana nagrada v znesku 500 dolarjev.

* Sramotno postopanje madžarske železniške uprave napram hrvatskim uslužbenecem. Dne 8. aprila 1908 je bil v izvrševanju službe poveljen hrvatski železniški uslužbenec iz Zagreba. Zapustil je 60 let staro ženo, ki si sama ne more zaslužiti niti vinarja. Celih šestnajst mesecev so Madžari premišljevali, koliko bi dali nesrečni vdovi. Po 16 mesecih je šele dobila obvestilo, da se je priznava mesečno 16 K 44 v podpore. Žena se je pritožila, ker je bilo že iz obvestila samega razvidno, da so možu zaračunali premoženje službenih let. Pritožbo pa je dobila vrnjeno z naročilom, da jo mora vložiti v 14 dnevih v madžarskem jeziku, sicer se bo smatralo, da se ni pritožila. — Še bolj kričeč slučaj je sledeči: Pred dvema letoma je bil na železniški progi Vrginmost - Karlovec poveljen železniški uslužbenec — Hrvat. Bil je dolgo časa v bolnišnici, iz katere je slednjič prišel kot popoln pohabljenec. Za poškodbe ni dobil nikake odškodnine, ampak je bil kratkim potom umirovljen. Ker vse prošnje za odškodnino niso nič pomagale, je slednjič tožil železniško upravo. Sedaj se mu je šele slabo godilo. Železniška uprava je tajila, da se je kdaj na imenovani progi zgodila kaka nesreča, da bi bil tožnik kdaj železniški uslužbenec, da bi bil sploh kdaj ponesrečil, da bi bil kdaj v bolnišnici, da bi bil dobival kdaj kako plačo kot železničar, da bi imel otroke itd. Vse to se je tajilo samo zato, da se je pravda za več let zavlekla. — Pri takih razmerah je res čudno, da obdržijo Hrvati mirno kri.

* Pomiloščenje. »Arbeiter Zeitung« poroča, da je bila vsled cesarvega sklepa ustavljena preiskava pri okrajnem sodišču v Češki Lipi proti nemško-nacionalnemu županu tega mesta. Župan je bil namreč obsojen po § 23. tisk. zak. in bi bil moral plačati 10 K globe, proti tej razsodbi je dvignil pritožbo, še predno pa je bila ta rešena, je došel ukaz, da se milostnim potom preiskava ustavi. Župan je svoj čas dosegel sklep občinskega sveta, v katerem se pozivlja nemško prebivalstvo na bojkot proti Čehom; oklic je bil seveda konfisciran, pa pozneje imuniziran in župan ga je na to brez oblastvenega dovoljenja dal plakatirati in je bil, kakor rečeno, vsled tega obsojen na 10 K globe. Mož je pač res zaslužil cesarjevo milost... Za moralo ministra Hohenburgerja je stvar v resnici zelo karakteristična. Da se pod tem ministrom s pomiloščenji dela protekcija, ki smrdi do neba, je iz tega slučaja vnovič jasno razvidno. — Kdaj pa je bil kak Slovenec deležen kake milosti? Godilo se je ravno narobe.

* Suženstvo in katoliška cerkev. klerikalci prav pogosto naglašajo, da je katoliška cerkev odpravila suženstvo. Zgodovina pa nam dokazuje, da je ravno nasprotno res. Cela vrsta papežev je imela sužnje ali pa je dala dovoljenje za suženjstvo. L. 1452. je papež Nikolaj dal portugalskemu kralju polno moč, da za večne čase

zauzamej Arabce, pogane in vse neprijatelje cerkve. Enako polno moč je dal Aleksander VI. španskim vladarjem. Pij V. je sam imel sužnje in Pij III. je izdal poseben »Breve«, v katerem Rimljanom dovoljuje kupovati in prodajati sužnje. Ohranile so se tudi različne pogodbe, ki dokazujejo trgovino s sužnji, ki so je imeli papeži Urban VII., Inocenc X., Aleksander VII., Inocenc XII.; še papež Pij VI. (1775—1799) je imel celo vrsto sužnje. — Kakor je torej videti, katoliška cerkev nima prav veliko zaslug na tem, da se je odpravilo suženstvo v stari obliki. Sicer pa današnje moderno suženstvo ni prav nič boljše od staroveškega, in vendar katoliška cerkev ne stori ničesar, da bi ga odpravila; še podpira ga.

* Švabi na Ogrskem. Iz »Izvestja društva za nemstvo v inozemstvu« je posneti sledeče: Cesarica Marija Terezija je leta 1764 naselila v Banatu in v Bački 30.000 švabskih kmetov. V poznejših letih se je k tem priselilo še krog 10.000 Švabov. Teh 40.000 Švabov se je do danes, torej v 135 letih, samo v temišvarskem komitatu pomnožilo na 600.000 oseb; vseh Švabov pa je v južni Ogrski 900.000. Tem je pristeti še 250.000 Nemcev okrog Budimpešte, 150.000 v severni Ogrski in 600.000 na zahodni strani Ogrske. V bližini Švabov nahajajoče se nekdanje francoske in srbske naselbine so danes popolnoma ponemčene. Tisoči Švabov so se preselili v Slavonijo, kjer so si ustvarili nemško zemljo. Celo v Bosni, na pragu vstoka, živi danes čez 6000 švabskih naseljencev. — Tako gori omenjeno izvestje. Tudi mi vemo, da nemstvo silno napreduje, zadnja leta posebno v Slavoniji in na Hrvatskem. Velikanskega pomena za nemstvo je tudi lansko leto izvršena priklonitev Bosne in Hercegovine k Avstriji. To Nemci dobro vedo, zato so šli s takim ognjem v boj za to priklonitev, ki jim je odprla pot do slovanske Srbije.

* Sienkiewicz in poljski renegat. V Šleziji je živel Oskar pl. Olszewski, čegar predniki so se že pred stoletji ponemčili. Tudi Oskar je bil odložen Prus, dokler ni čital Sienkiewiczovih del, ki so v njem povzročila čudovito notranjo spremembo. Postal je navdušen Poljak. Nedavno je umrl v Zenovi. Napisal je oporo, ki je povzročila veliko presenečenje. V oporoki je imenoval svojim glavnim dedičem sina Boleslava Bogdana, toda pod pogojem, da položi do svojega 30. leta izpit iz poljskega jezika, da se prizna za Poljaka, da smatra zvezo nemških khatistov za največjo sovražnico in da nikdar ne stoji v prusko službo. Ako ne bi izpolnil teh pogojev, ima pripadati celo ogromno premoženje zapustnikov hčerki Dragi. Če tudi ona ne izpolni očetove želje, naj uživa njegova vdova vse premoženje do svoje smrti. Po njeni smrti pripade vse imetje Henriku Sienkiewiczu. Pokoynikova vdova, rojena grofica Zedlitz, čistokrvna Nemka, ni bila z oporoko nič kaj zadovoljna. Da ne bi bilo treba njenima otrokoma, da postane Poljaka, obrnila se je do Sienkiewicza s prošnjo, da se odpove dedščini. Sienkiewicz je odgovoril sledeče: Naj se zgodi, kar gospa Olszewska tako vroče želi. Odpovem se za in za svoje naslednike dedščini in vsem pravicam da nje. Nisem nikdar hotel, niti nečem ugrabiti premoženja sirot, ker se za Poljsko in poljsko idejo nikogar ne osvaja s silo in pretnjo, da se ga hoče iztirati iz podedovane zemlje. To je sredstvo raznih Bülowov, ki se pa ne zлага z mojim značajem, niti s poljsko kulturo vobče. Da ohrani otrokoma spomin na zadnjo voljo očetova in na plemenito mišljenje Sienkiewicza, je naložila gospa Olszewska v neki krakovski banki 30.000 mark. Ta svota se ima izplačati pokojnikovemu sinu ali hčerki, ako se odgodi v poljskem duhu. Ako se to ne zgodi, pripade cela svota kaki poljski kulturni instituciji.

Književnost.

— **Krvava noč v Ljubljani.** Lansko leto, kmalu po krvavih dogodkih 20. septembra, so v največji slovenski naselbini v Ameriki, v Clevelandu (Ohio) vprizorili pod naslovom »Krvava noč v Ljubljani« veliko zgodovinsko narodno dramo s petjem v štirih dejanjih. V tej drami nastopajo različne, pri dogodkih 20. septembra več ali manj udeležene osebe, tako Lunder in Adamič, župan Hribar, dr. Tavčar, dr. Kokalj, nadinženir Prelovec, itd. itd. Sedaj je ta zanimiva drama, ki jo je spisal Jakob Hočevar izšla v tisku. Knjiga nosi naslov »Domoljubja sile« in obsega poleg drame »Krvava noč v Ljubljani« tudi povest iz življenja ameriških »Slovencev«.

Slovinci! Narodnjaki! Prispevajte za Trubarjev spomenik!

Telefonska in hrzjavna poročila.

Zavržena klerikalna pritožba.
Škofja Loka, 30. oktobra. Pritožbo klerikalcev zoper občinske volitve je zavržena.

Deželnozbornske volitve v gorškem veleposestvu.
Gorica, 30. oktobra. Danes so se vršile tu volitve v kuriji veleposestva. V slovenski kuriji je uspeh volitev ta-le: Dr. Franko 58, Klančič 59 in Rutar 59 glasov. Klerikalci so dobili: Bolko 51, Grča 52 in Zuchatti 52 glasov. Izvoljeni so torej naprednjaki. S tem so končane deželnozbornske volitve. Razmerje v zbornici na slovenski strani je narobe, kakor je bilo lani: klerikalci imajo 9 mandatov, naprednjaki pa 5.

Samomor v Voloski.
Voloska, 30. oktobra. Danes ponoči ob 1. uri se je tu ustrelil orožniški stražmojster Škrjanec, rodom iz Kamnika. Bil je zaradi neke ženske iz Kantride premeščen v Volosko.

Bienert pri cesarju.
Dunaj, 30. oktobra. Cesar sprejme jutri v posebni avdijski ministrskega predsednika barona Bienerttha. Od te avdijske je odvisna usoda Bienertthovega kabineta.

Kdaj bo prihodnja seje parlamenta?
Dunaj, 30. oktobra. Dasi se danes izplačujejo dnevne poslancem, vendar je v parlamentu skoraj vse mrtvo. V političnih krogih sodijo, da bo palament imel prihodnjo sejo šele v decembru.

Vlada v krizi.
Dunaj, 30. oktobra. Danes ob 5. je sklicana ministrska seja, v kateri se ima skleniti, da se protislovanski zakonski načrti, ki so jih sklenili deželni zbori nemških alpskih dežela, predložijo vladarjevi sankciji. Nemški minister - rojak dr. Schreiner, ki je bil na pogrebu svoje matere, se je vrnil na Dunaj, da se udeleži te seje.

Odstop čeških ministrov.
Dunaj, 30. oktobra. Češka ministar dr. Začek in dr. Braf bosta takoj pri današnji seji podala svojo demisijo, na katero sta se že včeraj skrbno pripravila. Vzroke svojega odstopa bosta navedla v posebni vlogi ter bosta zahtevala, da jima baron Bienertth izpostuje avdijsno, da bosta cesarju usumno razložila, zakaj sta prisiljena odstopiti.

Stoletnica poljskega pesnika Slowackega.
Lvov, 30. oktobra. Danes so se pričele slavnosti v proslavo stoletnice rojstva pesnika Slowackega. Udeležba z vseh strani Poljske je ogromna. Hrvate zastopata dr. Šišić in dr. Bazula, ki sta bila sprejeta z velikim sijajem.

Vojska vstaja na Grškem.
Atene, 30. oktobra. Veliki del pomorskih častnikov se je uprl. Na čelu upornikov je stotnik Thybaldos. Vstahi so zavzeli z eno torpedovko in tremi stotnjami salaminski arzenal.

Atene, 30. oktobra. Vlada je poslala vojske voje iz Aten v Pireus, da uduše uporne pomorske, ki jih vodi 9 častnikov.

Atene, 30. oktobra. V mestu vlada silno vznemirjenje in vse kaže na to, da bo prišlo do krvave državljanske vojne. Usoda kraljevske rodbine je toliko kakor zapečatena.

Atene, 30. oktobra. Splošno se sodi, da bodo uporniki odstavili kralja, ako se le ta ne bo prostovoljno odpovedal prestolu. Mnogo upornikov je odločno za to, da se Grška prglasi za republiko.

Atene, 30. oktobra. Vojska je iz skaramanskih višin bombardirala torpedovke, ki se nahajajo v vstaskih rokah. Ena izmed torpedovk je bila zadeta. Križarke so se pridružile bombardiraju torpedovk. Vladni listi poročajo, da bo vojska udišila vstajo ter prisilila upornike, da se udajo.

Atene, 30. oktobra. Vlada name-rava z vso strogostjo nastopiti proti upornikom. Vladi udana armada oblega Salamis. Vsa posadka je arlarmirana.

Atene, 30. oktobra. Parlament je imel silno viharno sejo. Kralj s princem se je vrnil v Atene. Njegova detronizacija je samo vprašanje časa.

London, 30. oktobra. Uporniki nameravajo odpluti proti Kreti in se polastiti tega otoka.

Ljudske šole na Ruskem.
Petrograd, 30. oktobra. Šolski odsek gosudarstvene dume je sklenil, da se smejo otroci in ljudskih šolah poučevati v njih rodnom maternem jeziku v prvih dveh letih, vendar pa se mora s potkom ruskega jezika pričeti že takoj po treh mesecih v prvem letu. V tretjem letu se morajo vsi predmeti poučevati izključno v ruskem jeziku.

Bratje!
Kakor lansko leto na praznik vseh svetnikov, postavi slovensko Sokolstvo tudi letos od 3. do 5. ure popoldne častno stražo na pokopališču pri Sv. Križu, ob grobeh Adamiča in Lundera.

Člani ljubljanskih sokolskih društev, ter društve iz ljubljanske okolice se obveščajo, da je zbirališče v telovadnici v »Narodnem domu« ob 2. popoldne.

Na zdari
Predsedstvo „Slov. Sok. Zveze“.

Darila.

Upravništvu našega lista so poslali:
Za družbo sv. Cirila in Metoda: Gospod Stanko Verbič nabral na ženitovanju g. Frana Močeta, pekovskega mojstra v Ljubljani, v gostilni pri Češnjurju 5 K 60 vin. — G. Ivan Ule v Trbovljah 10 K za poravnavo v zadevi Ule-Letnik. — G. M. Potokar 60 vin. — Gospić Maruša in Dora pl. Trnkóczy, nabrali za napadno izgovorjene slovenske besede 3 K 60 vin. — G. D. Setinec na Vrhniki 3 K, skupilo za stari denar. — Gospa Klotilda Engelsberger v Krškem ter c. rodbina V. Pfeiferjeva sta darovala mesto venca na krsto gospe Papežave vsaka po 20 K, skupno 40 K. — Rodbina F. Blažonova v Gorici 10 K, mesto venca na krsto g. A. Papežave. Skupaj 72 K 80 vin. — Srčna hvala! — Živel!

Za dijaško kuhinjo „Domovina“ v Ljubljani

Nabir. pola g. Siceve: Darovali so: Neimenovani, I. Vidmar, Mar. Boltar, F. Šeber, Kristofič, Amal. Žrjav, I. Grill, Jak. Zalaznik, Jak. Smole, Al. Accetto, Iv. Pezdnič, po 2 kroni; — Ida Škof 3 Kone; — Fr. Škrjanec, A. Repič, A. Dolenc, neimenovani trgovci, Iv. Miklauc, neimenovana trgovca, Karel Žužek, Štef. Klun, članarino, Štef. Klun, za oktober, Mar. Temene, Dav. Snikovič, dr. Rozina, A. Šič, Jos. Puch, neimenovana, po 4 kroni; — Petrin Adolf 5 kron; — Štef. Klun, darilo 10 kron; — Fr. Jakopič, 1 sod zelja in 50 kg. krompirja. — **Nabir. pola g. Podkrajseka, tajn. „Slov. Mat.“:** Darovali so: dr. Al. Kokalj, c. kr. nadpor. Levkovič po 100 kron; Milan Levstek, lekarnar, Iv. Volc, mest. rač. rev., Marija Rutar po 5 kron; — Fr. Golob, trgovec, Oroslav Dolenc, I. Ravnikar, Helena Šumc, po 4 K; — Emil Dobrič, tovarnar M. Bayer, tov. sopr. Kristina Bayer, po 2 kroni; — Tomo Menger, 50 kg. leče. — **Nabir. pola g. c. kr. okr. glav. v p. št. Lapajnet:** Darovali so: Janko Terček, Ig. Stembov, po 5 kron; — Ciril Koch, Fr. Čuha, dr. I. Rudež, Fr. Korosec, pl. Trnkóczy, po 4 kroni; — Štef. Lapajne, mesečno, prof. I. Reiser, mesečno, V. Zupanc, inženir, mesečno, Ant. Costa, Zava, po 2 K; Iv. Mejač, Viktor Rohrmann, Jos. Poklukar, neimenovani, A. Mikuš, V. Boršter, Ig. Verjabs, Jos. Turk, dr. Kanc, Jos. Rebek, I. Korencan, po 1 krono; — Rud. Zarič 1 K 20 v; — Hinko Logar, dr. Mar. Zdenko Švigelj, Ferdo Švigelj, po 60 centov g. dr. Švigelju, Iv. Mikuš, I. Vodnik, I. Avšič, Al. Vernik, Iv. Bonač, Iv. Milohojca, Fr. Krapež, Fr. Kandare, Ant. Ekar, I. Soklič, Iv. Keber, Iv. Pribil, Fr. Kraigher, vsi mesečno po 40 vinarjev; — Fr. Breskvar, mesečno po 50 vinarjev. — **Nabir. pola gg. Milke Gerbičeve in Luize Trstenjakove:** Darovali so: Fr. Kalmus, Iv. Valencič, Trnovo pri Slov. Bistrici, po 10 kron; — M. Hanuš, 6 kron; — Šumi, Antonija Gogola, H. Hieng, Duffe, Ant. Trstenjak po 5 kron; — neimenovani, Josip Čižmar, Santruček, Pretnar, po 4 kroni; — Pros. A. Svetek, po 3 kroni; — A. Ulbich, C. Verbič, neimenovani, Ant. Schulz, Mar. Vedral, Hlaváček, F. Cernak, Avg. Petrič, Jos. Kurath, Colner Janko, Trtnik Viljem, A. Sušteršič, po 2 kroni; — Mar. Steiner, Weiss, Fr. Trtnik, Fr. Abulner, Iv. Hlter, Zorko Prelovec, Matija Rode, po 1 krono. — **Iv. Bonač,** neimenovani, Cerov, učit. Sv. Križ pri Kostanjevici, nabral, po 10 kron. — **I. Knez 100 kron;** — Generalmajor I. Lavrič, Visoké Mýto, Češko, 20 K; — Zelenik, uradnik „A. Mercur“, inženir Foerster, Anica Gogola, prof. M. Pietersnik, dr. Pirc, A. Štrukelj, po 4 kroni. — **Nabir. pola g. Evgenije Popovič:** Darovali so: **Fr. Ksav. Souvan 100 kron;** — I. Popovič, Robert Kollmann, po 20 kron; — P. Magdič, 10 kron; — Jul. Stor, Jos. Jebračin, Leskovic in Meden, Schneider in Verovšek, Manica Milavec, Pretnar, Ant. Kravanja, Cerknica, Jos. Rohrmann, Šerko, neimenovani, po 5 kron; — Jesenko, Mici Soss, Kajžel, Pirc Šteško, Fabiani, R. Miklar, Kovačič, Rumpal, Ant. Šarc, Mar. Šimenc, A. Domičelj, Rakek, po 4 kroni; — K. Werli, Cerknica, mesečno 2 kroni; — Fr. Christl, 1 K. — **Neimenovani po g. dr. Demšarju,** vrednostni papir za 200 kron.

Za prebivalce mest, uradnike itd. Proti težkočam prebivaljanja in vsem nasledkom mnogega sedenja in napornega dnevnega dela je uprav neobhodno potrebno domače zdravilo pristni »Moll-ov Seidnitz prašek«, ker vpliva na prebavljanje trajno in uravnavajo ter ima olajševalen in topilen učinek. Skatijca velja 2 K. Po poštnem povzetju razpošilja to zdravilo vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalagatelj na DUNAJU, Tuchlauben 9. V lekarnah na deželi je izrecno zahtevati Moll-ov prašek, zaznamovan z varnostno znamko in podpisom. 3 8

Tvornica peč in štedilnikov Rudolfa Geburth, c. kr. dvorni dobavitelj na Dunaju, VII., Kaiserstrasse 71, ki je iz svojega obznanja (1862) vse v kurinli stroki storjene izkušnje izkoristila v vedne poboljšave, kamor spada tudi doslej nedoseženo zgorenje brez dima, dela že desetletja za lastno železovnično Koš specializirano izdeluje fine emaljirane peč vseh barv in je povdarjati posebno prelepo opremo, v čemer je nedosegljiva in spada med najstarejše in prve tvornice te stroke v avstro-ogriški monarhiji. Cenovniki in prospekti se na zahtevo pošljejo zastoj in poštine prosto.

Zahvala.

Podpisano šolsko vodstvo si šteje v prijetno dolžnost, da se javno zahvali gospodu Emilu Cernetu, posestniku, častniku v rezervi itd. iz Tomaja na Krasu pri Sežani, ki je povodom svoje poroke na Mirni 28. oktobra t. l. z gosposkično Amalijo Škarja iz Mirne velikodušno daroval K 40, da se napravi obleka ubogim tujakim učencem.

Bog plačaj tisočkrat!
Vodstvo štiri razredne šole na Mirni Dol.

Slovinci, kupujte vžigalice v korist družbi sv. Cirila in Metoda!

Se dobi povsod!
Kalodont
neobhodno potrebna zobna Creme
vzdržuje zobe čiste, bele in zdrave.

Kraj veselja postane kraj muke,
ako v koncertni dvorani in v gledališču kar noče pojenjati, kašljanje, kihanje, stokanje in odkaslanje. Kdor je prehlajen, naj torej vedno jemlje seboj in uživa sodenske mineralne pastilje namesto bonbonov, ki samo dražijo vrat. Fave priste sodenice hitro odpravijo vsako draženje, dobro de-
nejo sleznici in tudi izbornu vplivajo na želodčne živce, razkrajajo in ne dajo, da nastane Katar. Dobivajo se škatljica po K 125 v vseh lekarnicah, drogerijah, in trgovinah z mineralnimi vodami.

Glavno zastopstvo za Avstro-Ogrsko:
W. Th. Guntzert, Dunaj IV. 1. Grosse Neugasse 17.

Proti 20
zobobolu in gnijlobi zob
Izobno deluje dobro znana
antiseptična
Melusine ustna
in zobna voda
ki utrdi dlesno in odstranjuje
neprijetno sapo iz ust.
i steklenica z navodilom i kromu.
Deželna lekarna Milana Leusteka
v Ljubljani, Resijska cesta št. 1
poleg Franc. Jožefovega jubilejnega mostu.
Melusine-ustna in zobna voda.
Sunja, Hrvaško, 22. februarja 1908.
Blag. gospod. lekarnar!
Prosim vlijudno, pošljite mi zopet
tri steklenice Vaše izobno delujoče
antiseptične melusine-ustne zobne
vede, katera je neprekosljivo sredstvo
zoper zobobol, utrja dlesno in od-
stranja neprijetno sapo iz ust. Za
ohranjenje zob in osveženje ust jo bom
vsakomur kar najbolje priporočal.
Spoštovanjem
Mato Kaurinovič, kr. pošte meštar.

Žitne cene v Budimpešti.
Dne 29. oktobra 1909.
Termin.

Pšenica	za april	1910	za 50 kg	K 14 23
Rž	" april	"	za 50 kg	K 7 67
Koruza	" maj	"	za 50 kg	K 6 86
Oves	" april	"	za 50 kg	K 10 26

Efektiv.
Vzdržno.

Meteorološko poročilo.
Višina nad morjem 386'2. Srednji zračni tlak 756'6 mm.

Ura	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v C	Vetrovi	Nebo
20.	2 pop.	733.5	19.0	sl. jvzhod	pol. oblak.
"	9. zv.	734.4	10.2	sr. zahod	jasno
30.	7. zj.	734.3	5.9	brezvetr.	megla

Srednja včerajšnja temperatura 13.0°, norm. 7.8°. Padavina v 24 urah 0.0 mm.

+
Prečuznim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest da je naš preljubljeni oče, stari oče, stric in svak, gospod
Matija Arko
nadučitelj v pokouju
danes, dne 29. oktobra ob 2. uri ponoči, previden s sv. zakramenti v 68 letu svoje dobe mirno v Gospodu zaspal. Pogreb dragoga nepozabnega rankega se boode vršil v nedeljo dne 31. oktobra iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče.
Predragoga pokojnika priporočam v blag spomin in molitev. 4037
Šmartno pri Litiji 29. oktobra 1909.
Žalujoči ostali.
Venci se na željo pokojnika hvalčno odklanjajo.

Zahvala.
Povodom smrti našega nepozabnega soproga, oziroma očeta in tasta, gospoda
Ivana Šuntarja
okrožnega zdravnika v Idriji
izrekamo podpisani za vse izraze sočutja ob nenadomestni izgubi tem potom svojo najsrčnejšo zahvalo.
Obenem se zahvalujemo vsem, ki so dragoga rajnika spremili na njegovi zadnji poti, predvsem č. duhovščini, preblagorodnemu gospodu dvornemu svetniku Josipu Bileku, c. kr. uradnikom in profesorjem, učiteljstvu, zastopstvu mestne občine in zdravstvenemu zastopu, meščanom, pevcem, požarni brambini in sploh vsem, ki so pokojniku na ta način izrazili svojo zadnjo čast. Končno bodi presrečna hvala tudi darovalcem krasnih vencev g. dr. E. Papežu, sl. kazinskemu društvu in požarni brambini v Idriji.
Idrija, 29. oktobra 1909.
Ana Šuntar soproga. **Berta Šuntar** hči.
Karel Svoboda c. kr. rud. svetnik, zet.

Zahvala.
Za mnogobrojne dokaze iskrenega sočutja povodom briske izgube ljubega soproga, oziroma dobrotnika-očeta, brata, strica in svaka, gospoda
Karla Pupp
trgovca, veloposestnika itd.
izrekamo najtoplejšo zahvalo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za njihovo tolažilo in spremstvo na poslednjem potu.
Posebno zahvalo izrekamo prečastiti duhovščini, g. dr. Eduardu Šavniku za njegovo požrtvovalno skrb povodom bolezni pokojnika, dalje mestnemu zastopstvu z županom na čelu, cesarskemu svetniku g. Karlu Šavniku, požarnima brambama iz Kranja in Dupelji, Narodni čitalnici v Kranju, zavodu Salezijancev na Rakovniku, Dijaški kuhinji in podružnici slov. trg. društva „Merkur“, ki so dragoga pokojnika spremili k zadnjemu počitku.
Iskreno se zahvalujemo tudi gg. pevcem Narodne čitalnice za ganljive žalostinke in pa vsem darovalcem krasnih vencev.
Končno srčna zahvala vsem, ki so spremili dragoga pokojnika na zadnji poti. 4045
V Kranju, 29. oktobra 1909.
Žalujoči ostali.

Gozdne in gorske cvetlice, planike, mah in praproti,
lepo stisnjeno (prešano) in zeleno, sušeno v senci, da obdrži stanovito barvo prodaja **Tomaz Komac, Soča št. 49 na Primorskem.**
Vzorci in ceniki poštine prosto in zastoj. 4023
Med. dr. Josip Stojc
si usoja naznainti sl. občinstvu, da **zopet ordinuje** in sicer 4043
dop. od polu 11. do polu 1. in pop. od 4. do 5.
Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 22.

SUKNA
Jesenske in zimske novosti
za obleke, povravnike, raglane, zimske sukne, pamske kostume blagove itd. v veliki izbiri po ceni nakupite pri firmi
CM ŠIMEK
PRAHA I MELANTRICH 8

Drenikov vrh
se odda takoj pod ugodnimi pogoji v najem.
Natančneje se izve v upravnistvu „Slov. Naroda“.

Karla Planinška pražena kava
je za poznavalce najboljša.

Prevzeteje restavracije.
Bivša gostilničarka „pri Zlati ribi“ **Marija Rozman**, vlijudno naznanjam, da sem prevzela znano restavracijo
„pri Maliču“ („Stadt Wien“) v Ljubljani
z dnem 30. oktobra t. l.
Točila bodem priznano dobra vina iz Zajčeve kleti in druga pristna vina. Izborna kuhinja. **Po gledališču vedno sveža jedila.** Izvrsno pivo. Zahvaljujem se vsem svojim dosedanjim spoštovanim gostom, kakor tudi slavnemu občinstvu sploh in prosim prijazne podpore in zaupanja.
Z odličnim spoštovanjem
Marija Rozman, voditeljica.

Skoro nov
pianino in gramofon
se ceno preda na **Marije Terezije cesti št. 26, I. nadstropje.** 4040
Dva kolarska pomočnika
za izdelovanje koles, se sprejmeta takoj z dobro plačo v stalno službo pri **Josipu Kerču**, kolarskem mojstru v **Krškem.** 4042

Prodajalka
mešane stroke, z dobrimi izpričevali, išče službo.
Ponudbe pod „Prodajalka“ na uprav. »Slov. Naroda«. 4012
V lepem kraju na **Dolenjskem** se odda dobro idoča
gostilna
z zalogo piva. 4020
Pismena vprašanja pod „zaloga piva 1000“ na uprav. »Slov. Naroda“.

Trgovski sodručnik
ki ima **trgovsko šolo v Ljubljani**, se sprejme v trgovino s špecerijo in delikatesami **F. Kham** v Ljubljani. — Dosluzeni vojaki imajo prednost. Na pismene ponudbe, ki ne odgovarjajo navedenim pogojem, se ne bode oziralo. 3979

Elegantno stanovanje
obstoječe iz 4 ali 5 sob, kopalnice, poselske sobe, kuhinje in vsemi pritliklinami, opravljeno z vsem modernim komfortom, se da s 1. februarjem v najem.

Velika prodajalna
z električno in plinovo [razsvetljava], pripravna tudi za pisarno, se da takoj v najem.
Naslov pove upravnistvo »Slov. Naroda«. 4038

Gospodinja
k 2 gospodinja na deželi — v lepem kraju Gorenjske — se išče. Pismene ponudbe s sliko in navedbo starosti sprejema uprav. »Slov. Naroda« pod šifro „Gospodinja 2“ do 10. novembra 1909. 3980

Lepo stanovanje
v solnčni legi, obstoječe iz 2 sob, kuhinje, jedilne shrambe in kabineta ter s porabo perilnice in delom vrta, se odda takoj (za novembrov termin) na **Dunajski cesti št. 60.** 4044
V Tržiču se takoj odda enonadstropna hiša
za trgovino zelo prikladna, pod ugodnimi pogoji.
Naslov pove upravnistvo »Slovenskega Naroda«. 4021

Dobro idoča gostilna in trgovina
se odda s 1. januarjem v najem ali pa se event. tudi preda vse posestvo. V hiši je tudi koncesija za žganjetoč.
Kje, pove upravnistvo »Slovenskega Naroda«. 4022
Sprejme se v špecerijsko trgovino

trgovski pomočnik in prodajalka.
Oziralo se bode le na strokovno naobrazene reflektante z večletno prakso in dobrimi priporočili. Pogoj je znanje obeh deželnih jezikov v govoru in pisavi. Služba je stalna, plača po dogovoru.
Ponudbe z izpričevali na uprav. »Slovenskega Naroda« pod „4048“.

Razglas.
Posojilnica v Mariboru podeli za šolsko leto 1909/10:
a) iz ustanove rajkega gospoda **Franc Raposa deveterim visokošolcem** podpore v znesku po K 300.
b) iz čistega dobička upravnega leta 1908 v spomin petindvajsetletnice zavoda **trem visokošolcem** podpore v znesku po K 300.
Pravico do podpor imajo **dijaki slovenske narodnosti pred vsem iz Mariborskega in soštanjskega okraja.**
Prošnje, obložene s krstnimi listi, spričevali uboštva, spričevali o izpitih z **indefski naj se vlože pri posojilnici v Mariboru** 4047
do 20. novembra 1909.
V Mariboru, dne 30. oktobra 1909.

Prostovoljna prodaja zemljišč.
Na predlog gosp. **Antona Gabra iz Škofje Loke hiš. št. 14** prodala se bodo vsa njegova zemljišča (**Finfarjevo posestvo**) to je vložek št. 20, 21, 22, 268 in 339 kat. obč. Škofja Loka, št. 77, kat. obč. Sopotnica, št. 61, k. obč. Puštal, št. 108, kat. obč. Suha in št. 193, kat. obč. Jodešiče, na javni nadrobni prostovoljni dražbi.
Posestvo obstoji iz hiš št. 14 in 15 v mestu in št. 13 na Studencu z žago, mlinom in fužino, iz pristave v Karlovcu, iz travnikov, njiv in gozdov. Vodna moč na jezu je konstantna, ima okrog 100 konjskih sil in se bi lahko dala izrabljati tudi za kako električno napravo.
Dražba se odredi
na dan 11. novembra t. l.
in se bo pričela točno ob 9. uri dopoldne v notarski pisarni v **Škofji Loki**, ter se bo razun pri gozdih, če se bo izkazala potreba, nadaljevala na licu mesta.
Izklicna cena za posamezne predmete je razvidna iz dražbenih pogojev, ki so vsakomur na ogled v navedeni notarski pisarni.
Prodajalec si pridrži pravico skozi tri dni prodajo odobriti ali ne.
Vsak dražitelj ima pred ponudbo položiti 10% izklicne cene kot varščino. Prvo polovico kupnine je plačati v 14 dneh, drugo s 5% obresti pa v treh mesecih.
Zemljiškoknjižno zavarovanim upnikom ostanejo njih pravice ohranjene ne glede na prodajo.
V Škofji Loki, dne 29. oktobra 1909.
Niko Lenček,
c. kr. notar kot sodni komisar.

Vsi vedo danes, da so **MAGGIJEVE** kocke po 6 h za pripravo močne goveje juhe najboljše!
Samo prave z imenom „MAGGI“ in z vrstveno znamko: zvezda s križcem.
Zvezda s križcem.
MAGGIJEVE kocke goveje juhe

Redescazna pomada za lasce.
 ali lasna voda za dosego krepke rasti las in brade; v kratkem času presenetljiv uspeh. Cena 2 K in 3 K po povzetju pošilja gospa Käthe Menzel, Dunaj, II, Praterstrasse 63 II. nadst., vr. 7, 0.

Lastnik večjih vinogradov kupi **gostilniško koncesijo.**
 Ponudbe pod „I. 100“ sprejme iz prijaznosti upravništvo »Slovenskega Naroda«.

Dobro idoča **gostilna se sprejme.**
 Ponudbe pod „Gostilna“ na uprav. »Slov. Naroda«.

Dobro ohranjene **koncertne citre**
 dvojno resonanco, se prodajo z notami vred za nizko ceno. Natančneje se poizve v Dalmatinski ulici 7, pritličje, v Ljubljani.

Na Kranjskem izvrstno uvedena **tvornica za liker in destilerija žganja** išče primerne **zastopnika**

ki bi potoval po deželi. Ponudbe z navedbo dosedanjega poslovanja pod „št. 125“ na mednarodno poslovnicu za novine v Zagrebu.

Pridna, mlada **pestunja**
 ki zna tudi nemško in ki bi pomagala pri gospodinjstvu, se išče v kriščanski družini k 2 dečkoma, 4 in 6 let starima.

Ponudbe na gospo **Elizabeto Jung, Trst, Via Zovenzoni št. 2.**

Razpošiljam kolesa
 za štiri tedne na poskušajo in vpogled proti povzetju. Posamezni deli koles čudovito poceni in dobri. Ilustrovani cenovniki poštnine prosto.
Franc Dušek
 tvornica koles, Opatno št. 80, ob drži. selezničiČeško.

5 kilogramov **ržene kave**
 najamčeno prve kakovosti razpošilja po povzetju za K 4.— poštnine prosto na vsako avstro-ogrsko poštino postajo
Mihael Valentin Schik
 Dunaj VII 4, Lerchenfelderstrasse št. 67.

Kontorist-Slovenec
 mlajši, dober delavec z lepo, urno pisavo, se sprejme v tvornici v Pragi. Trgovske šole ni treba. Mesečna plača 120 kron. Voznina do Prage se povrne s prejetemu. Ponudbe s prepisi izpričeval in fotografijo, ki se vrne, pod 38448956 poste restante Praha VIII, poštvni urad Praha 22.

Pozor! Okusno doma izdelane **krvave, riževe in jetrne klobase**
 se dobe od sedaj naprej vsako soboto in nedeljo v restavraciji pri Zlati ribi. Vsak petek morske ribe. Sprejmejo se abonenti na hrano po zmernih cenah in ob točni postrežbi. Priporoča se **Beti Pilko-Kos.**

Slovenske tvrdke v Ljubljani.

Čevljarne:
 „Združeni čevljarji“
 trgovina s čevlji za gospode, dame in otroke, Wolfsove ulice št. 14.

Gostilne, restavracije:
Avguštin Zajec
 restavracija, Sodniške ulice št. 6.

Galanterijsko blago:
A. Skulj
 trgovina s papirjem, Poljanska cesta št. 12.

Knjigarne:
Narodna knjigarna
 Zaloga papirja, šolskih in drugih knjig Ljubljana, Prešernova ulica št. 7.

Ivan Vrečko
 trgovina s papirjem in galant. blagom, Sv. Petra cesta št. 31.

Knjigoveznice:
 Knjigoveznica **Katol. tiskovnega društva**
 Kopitarjeve ulice, II. nadstropje.

Lekarne:
M. Ph. Josip Čizmar
 lekarna „pri Zlatem orlu“, Jurčičev trg.

Lekarna Leustek
 „pri Mariji pomagaj“, Rešljeva cesta, (poleg jubilejn. mosta).

Lekarna Trnkoczy
 Ljubljana Mestni trg (poleg rotovža).

Manufakturno blago:
Janko Češnik
 „pri Češniku“
 trgovina z manufakturnim blagom Stritarjeve ulice Ljubljana Lingarjeve ulice.

J. Kostevc
 modna trgovina, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 4.

Lenasi & Gerkman
 trgovina s suknjenim blagom, Stritarjeve (Špitalske) ulice.

J. Lozar
 manufakturna trgovina Mestni trg št. 7.

„pri Cirilu in Metodu“
 (lastnik Ivan Miklavc) Lingarjeve ulice št. 1.

A. & E. Skaberne
 trgovina z manufakturnim blagom na debelo in drobno, Mestni trg št. 10.

Franc Ksav. Souvan
 manufakturna trgovina na debelo, Francovo nabrežje.

Franc Ksav. Souvan
 manufakturni trgovini na drobno, Mestni trg, nasproti mest. magistrata.

Franc Souvan, sin
 manufakturna trgovina na drobno, Mestni trg 22, stara Souvanova hiša.

Franc Souvan, sin
 manufakturna trgovina na debelo, Mestni trg št. 23.

Feliks Urbanc
 manufakturna trgovina na debelo in na drobno Vogel Miklošičeve in Sv. Petra cesta.

Feliks Urbanc
 trgovina z manufakturnim blagom Pod Trančo št. 2.

Modno in meš. blago:
Matej Orehek
 trgovina z mešanim blagom, zaloga modernih oblik, Kolodvorske ulice št. 26.

Peki:
Avgust Jenko
 pekovski mojster, Marija Teresija cesta št. 7.

Perilo:
Marija Alešovec
 perilo za gospode in dame, opreme, učilnice za šivanje perila, Poljanska cesta št. 22.

Anton Šarc
 velika zaloga platna, šifona, namiznega perila, brisalk, žepnih rut, švicarskega vezanja itd. Sv. Petra cesta št. 8.

Anton Šarc
 lastna šivalnica z elektr. obratom, izdelovanje raznega perila za dame, gospode in otroke. Opreme za neveste. Sv. Petra cesta št. 8.

Posojilnice:
Kmetska posojilnica
 ljubljanske okolice, sprejema hranilne vloge in daje posojila, Dunajska cesta št. 17.

Obrotno pomožno društvo
 r. n. z. o. z. Kongresni trg št. 4. sprejema hranilne vloge in daje posojila.

Slaščičarne:
Rudolf Bischof
 slaščičarna, Židovske ulice št. 8.

Jakob Zalaznik
 slaščičarna, kavarna in pekarija, Stari trg št. 21.

Špecerijsko blago:
Josip Boltar
 trgovina s mešanim blagom, Florijanska ulice št. 17.

Štefan Mencinger
 trgovina s špecerijskim, delikatesnim in mešanim blagom, Martinova cesta št. 18.

T. Mencinger
 trgovina s špecerijskim blagom in delikatesami, Sv. Petra cesta št. 37 in 42.

Urarji in zlatarji:
Milko Krapeš
 urar in trgovec z zlatnino in srebrnino Ljubljana, Jurčičev trg št. 3.

Usnje:
Fran Mally
 trgovina s usnjem Rešljeva cesta št. 2.

Josip Seunig
 zaloga vsakovrstnega usnja in čevljarskih potrebščin na debelo in drobno, Prešernove ulice.

Vezenine itd.:
Toni Jager
 trgovina ročnih del Židovske ulice št. 5.

F. Meršol
 trgovina z drobnim in modnim blagom, vezenine, ročna dela, predtiskarija, Mestni trg št. 18.

Vrtnarji:
Anton Bajec
 ovetilni salon pod Trančo, vrtnarija Karlovska cesta št. 2.

Zastopstva:
Jakob Bončar
 zastopnik in zaloga valjčnega mlina Vinko Majdiča v Kranju, Vegove ulice št. 6.

Jakob Bončar
 zastopnik in zaloga valjčnega mlina Peter Majdiča v Jaršah, Vegove ulice št. 6.

Železninske trgovine:
Valentin Golob
 trgovina z železnino in kuhinjskimi predmeti, Mestni trg št. 10.

Ključavničarji:
Jos. Rebek
 ključavničarski mojster, Francovo nabrežje št. 8.

Slikarji:
Filip Pristou
 slikar specialno le za napise in grbe Prešernove ulice št. 60.

Razne tvrdke:
Ivan N. Adamič
 prva kranjska vrvarna in trgovina konopnine, Sv. Petra cesta št. 38.

M. Drenik Kongresni trg
 sokolske potrebnice, izdelovanje in vezanje zastav, kakoa vsakovrstne druge vezonine itd.

M. Franzl
 mehanično pletenje na stroj, Privos št. 10.

Brata Hlavka
 izdelovatelj kirurških in otropedičnih predmetov in bandaž, Prešernove ulice.

G. F. Jurásek
 uglaševalec glasovirjev, Sv. Petra cesta št. 62 a.l.

Fran Kollmann
 zaloga porcelana in steklenine Mestni trg.

Lavrenčič & Domicelj
 nasl. Kerol Meglič Kitna trgovina, Dunajska cesta št. 32.

Fr. Mally & dr.
 parna opekarna Rešljeva cesta št. 2.

Fr. Ševčik
 puškar in trgovec s orožjem, Židovske ulice št. 8.

Josip Škerlj
 spedijsko podjetje Dunajska cest št. 29.

Jos. Škerlj
 prevoz pohištva, Dunajska cesta št. 29.

Josip Vidmar
 zaloga delnikov in solčnikov Pred škofijo št. 19 Prešernove ulice št. 4 Stari trg št. 4.

Fr. Parkelj
 plakat, reklamno podjetje in snaženje stanovanj in okenj, Selenburgova ulica št. 6.

Prva jugoslovanska tvornica drož
Josip Košmerl
 Ljubljana, priporoča svoje izborne drože (kvas).

Stanovanje
 z dvema sobama in pritliklinami (ako mogoče blizu Mestnega trga) za 2 stari osebi brez otrok se išče za februar 1910. Ponudbe je poslati na upravništvo »Slov. Naroda« pod „Februar 1910“.

Brek
 voz z dvema sedežema jako lahek, ki je stal 320 kron, se proda sedaj samo za 200 kron. Naprodaj se samo 5 dni. Več povn **Frane Vene, Drnovo pri Krškem na Delenjskem.**

Restavracija v najem.
 Odda se takoj v najem restavracija „Pantigamska pivnica“ na Sv. Petra cesti št. 47 pod ugodnimi pogoji. Koncesija je na hiši, prostori so vsi opremljeni.

Učenec
 se sprejme takoj v trgovino železnine in špecerije, ki je dovršil vsaj ljudsko šolo in je star 14 let. Trgovina z mešanim blagom **Fran Guštin v Metliki.**

2 čevljarska pomočnika sprejme takoj
 Franc Sterle v Spodnji Šiški 47.

Nemeblirana soba
 se išče za takoj. Ponudbe pod „soba“, Ljubljana poštne ložeče.

Kdor ne ve,
 kaj naj svojim dragim kupi za ženitvanje, god ali božič, naj si ogleda moj glavni katalog s 3000 slikami, kjer vsakdo dobi kaj primerne in ki se na zahtevo vsakomur pošlje zastoj in poštine prosto. C. in kr. dvorni zalagatelj **Jan Konrad, Most 481 (Češko).**

Prodaja se pod ugodnimi pogoji dvo-nadstropna hiša v Škofji Loki št. 11, z več sobami, s pritliklinami in sadnim vrtoom, ležeča ob vodi, in zato posebno pripravna za kakega obrtnika, ker se lahko uporabi vodna moč. Natančneje se poizve v kavarni **Karlin v Škofji Loki.**

Pozor!
 Naprodaj je lepa, še skoro nova **enonadstropna hiša**

pripravna za vsako obrt, a najboljša za pekovsko obrt. Leži pri farni cerkvi in blizu kolodvora, v najlepšem kraju v Savinski dolini. Vprašanja na upravništvo »Slov. Naroda«.

Pozor! Ugodna prilika! Trgovina

z mešanim blagom, jako dobro idoča, v obljudenem kraju, kjer je industrija jako razširjena, se odda pod ugodnimi pogoji. Ponudbe pod „Trgovina št. 100“ na uprav. »Slov. Naroda«.

Išče se spretna, zanesljiva in brhka **natakarica**

za kavarno v **Voloskem.** Govoriti mora hrvatski oz. slovenski, italijanski in deloma nemški, ter mora biti zmogljiva prevzeti kavarno na svoj račun. Ponudbe s sliko na naslov: **Kavarna „Volosko“ v Voloskem.**

Pristen dober **brinjavec**

se dobi pri **L. SEBENIKU v Spod. Šiški.**

Sprejmejo se takoj **trgovski pomočnik**

izvežban v mešani stroki **kontoristinja**

in **učenec**
 z dobrimi šolskimi izpričevali, v trgovino mešanega blaga **Ivan Šeleker**

Šmartno pri Litiji, Kranjsko.

Uradno dovoljena, že 15 let obstoječa najstarejša ljubljanska posredovalnica stanovanj in služeb **G. Flux**

Gospoke ulice št. 6, priporoča in namešča le boljše **službe iskajoče vsake vrste**

kakor privatno, trgovsko in gostilniško osobje za Ljubljano in zunaj. Imata različnih služb, zlasti za ženske. **Potnina tukaj.** Vestna in kolikor možno hitra postrežba zagotovljena. Znanje nemškega jezika za odgovor. Prosi se za naznaci naslov.

Čevljarskega pomočnika
sprejme takoj 3986
Fr. Kukman, čevljaraki mojster
Ljubljana, Dunajska cesta št. 14.

Dva izurjena
krojaška pomočnika
za večje in manjše delo sprejme v
v stalno službo **Karel Benedikt**, kro-
jaški mojster v **Volšperku na Ko-**
roškem. Treba je znati nekoliko
nemščine. 3961

Parotovarna za milo, surovi margarin,
kristalne sode in stearinske sveče
IGNAC FOČK v Kranju

Priloga 255
milo v prid družbi sv. Cirila in Metoda z znamko: 20. IX. 1908 in blagovestnikov
nadalje vse druge vrste mila, kristalne sode, stearinske sveče znamki „Elektra“ in „Solnoe“,
telesno milo ter vse druge pralne snovi.
Čast in ponos vsake gospodinje sahteva, da rabi odslej le Ciril-Metod. milo z goreno znamko.

Sprejema zavarovanja človeškega živ-
ljenja po najraznovrstnejših kombina-
cijah pod tako ugodnimi pogoji, ko
nobena druga zavarovalnica.

Zlasti je ugodno zavarovanje na
doživetje in smrt z manjšajočimi se
vplačili.

12

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi.
Rez. fond 44.437.080-01 K. Izplačane odškodnine in kapitalije 98.323.486-35 K
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države

z vseskozi slovensko-narodno upravo.
Vsa pojasnila daje:
čigar pisarne so
v lastnej bančnej hiši v Gosposkih ulicah št. 12.

Zavaruje poslopja in premišne proti
požarnim škodam po najnižjih cenah.
Škode cenjuje takoj in najkulantneje.
Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatno
podporo v narodne in občnkoristne
namene.

Razglas.

Vsled prošnje dedičev po dne 23. septembra 1909 v Ljubljani umrlem
gospodu **dr. Ivanu Milanu Erbarju** se vrši

prostovoljna sodna dražba

v zapuščino spadajočih premišnin, posamezno kakor: zlatnine in srebrnine,
obleke in perila, pisalnih strojev (3), leposlovnih in juridčnih knjig
in raznih muzikalij, hišne oprave in lovskega orožja

3. in 4. novembra 1909 in event. naslednje dni vsak dan od 9. do
12. dop. in od 3. do 5. pop. v hiši št. 2 v Sodnijski ulici.

Inventurni zapisnik je na vpogled pri podpisnem sodnem komisarju in
pri c. kr. okrajnem sodišču v Ljubljani, soba št. 36 med uradnimi urami.

Dr. Franc Vok

c. kr. notar kot sodni komisar.

4028

Št. 589/pr.

4011

Razpis.

Pri deželnem odboru kranjskem je namestiti

zdravstvenega tajnika

s prejemki V., za deželne uradnike veljavnega plačilnega razreda, t. j. s plačo
letnih 3600 K in z aktivitetno doklado letnih 966 K.

Prosilci za to službo naj vložijo svoje prošnje, ki morajo biti opremljene
s krstnim listom, domovinskim listom, z diplomom o doktoratu vsega zdravilstva,
z dokazili o doseganju službovanju ter o znanju slovenskega in nemškega jezika,

do 28. novembra t. l.

pri podpisnem deželnem odboru.

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani, dne 23. oktobra 1909.

20—40.000 kron letnih dohodkov ob obratni glavnici enake višine!

Razkošno eksistenco nudi kapitalnokrepki, dobro priporočeni, agilni
tvrdki ali osebi prevzetje izdelovanja in edine prodaje na debelo relativno lahko
razpečljivega in precejšen konsum dosegačega specialnega predmeta iz stroke
živil (pijače). Ni treba niti strojnih naprav niti strokovnega znanja, ker je izde-
lovanje zelo preprosto in se poleg tega še brezplačno pošlje tehnična moč za
ureditev in organizacijo.

Resne ponudbe pod „Fast riskofrei, solide Existenz 79.667“
na anončno ekspedicijo M. Dukes Nachf., Dunaj I/I. 4032

Iščem 3964
manufakturista
zmožnega tudi pisarniških poslov.
Ponudbe na naslov tvrdke
Franc Souvan sin v Ljubljani.

Fristni kranjski
lanenooljnati firnež

Oljnate barve

v posodicah po 1/2, 1 kg
kakor tudi v večjih posodah.

Fasadne barve
za hiše, po vzorcih.

Slikarski vzorci
in papir za vzorce.

Šaki

pristni angleški za vozove,
za pohišva in za pode.

Steklarski klej

(kist) priznane in strokovno
preizkušene najboljši.

Karbolinej prve
vrste

Mavec (gips)

za podobarje in za stavbe.

Čopiči 219

domačega izdelka za zidarje
in za vsako obrt

priloga

Adolf Hauptmann
v Ljubljani.

Prva kranjska tovarna
oljnatih barv, firnežov, lakov
in steklarskega kleja.

Zahtevajte cenike!

Pozor! Prodaja najnovejše Pozor!
Jesenske in zimske narejene

obleke

za gospode, dame, dečke in deklice
po najnižji ceni edino 3536

konfekcijska trgovina A. LUKIČ
Pred Škofijo št. 19.

Stoj prijatelj!!!

Predno si kupiš ali izposodiš

klavir, pianino ali harmonij

potrudi se še k rodoljubu, edini narodni tvrdki

Alfonz Breznik Gradšče št. 11,
poleg gostilne pri Kront.

Kot strokovnjak, učitelj Glasbene Matice in
zapršeženi izvedenec c. kr. deželnega sodišča, jamčim za
trpežnost in blagostnost strokovno preizkušnih in-
strumentov iz različnih prvovrstnih tvornic. Prodaja na obroke tudi brez zadatja Jamstvo
10 let. Najnižja najemlina.

C. kr. avstrijske državne železnice.

Izvleček iz voznega reda.

Veljaven od 1. oktobra 1909.

Odhod iz Ljubljane (juž. žel.)

7-03 zjutraj. Osebn. vlak v smeri: Trbič,
Jesenice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorico,
drž. žel., Trst, c. kr. drž. žel., Beljak (čez
Področico), Celovec.

7-25 zjutraj. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje,
Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

8-26 dopoldne. Osebn. vlak v smeri: Jese-
nice, Beljak, (čez Področico), Celovec,
Prago, Draždane, Berlin.

11-40 dopoldne. Osebn. vlak v smeri: Trbič,
Jesenice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorico,
drž. žel., Trst, c. kr. drž. žel., Beljak, (čez
Področico), Celovec.

1-32 popoldne. Osebn. vlak v smeri: Gro-
suplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

3-28 popoldne. Osebn. vlak v smeri: Trbič,
Jesenice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorico,
drž. žel., Trst, c. kr. drž. žel., Beljak, (čez
Področico), Celovec.

6-23 zvečer. Osebn. vlak v smeri: Trbič,
Jesenice, Trbiž, Beljak, (čez Področico),
Celovec, Prago, Draždane, Berlin.

7-40 zvečer. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje,
Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

10 ponoči. Osebn. vlak v smeri: Jesenice,
Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorico, drž. žel.,
Trst, c. kr. drž. žel., Beljak, juž. žel., (čez
Področico) Prago, Draždane, Berlin.

Odhod iz Ljubljane (državne železnice):

7-28 zjutraj: Osebn. vlak v Kamnik.

2-05 popoldne: Osebn. vlak v Kamnik.

1-70 zvečer: Osebn. vlak v Kamnik.

Prihod v Ljubljano (južne železnice)

7-12 zjutraj: Osebn. vlak iz Berlina, Draždan
Prage, Beljaka, juž. žel., Trbiža, Jesenic
Gorice, Trsta, Trbiča.

8-52 zjutraj: Osebn. vlak iz Kočevja, Straže
Toplice, Rudolfovega, Grosuplja.

11-23 dopoldne: Osebn. vlak iz Berlina
Draždan, Prage, Celovca, Beljaka, juž. žel.
čez Področico in Trbiž, Gorice, drž. žel.
Jesenice, Trbiča.

2-59 popoldne: Osebn. vlak iz Kočevja
Straže-Toplice, Rudolfovega, Grosuplja.

4-15 popoldne: Osebn. vlak iz Beljaka, juž.
žel., Trbiža, Celovca, Beljaka, (čez Podro-
čico), Gorice, drž. žel., Trsta c. kr. drž.
žel., Jesenic, Trbiča.

6-49 zvečer: Osebn. vlak iz Berlina, Draž-
dan, Prage, Celovca, Beljaka, (čez Podro-
čico), Jesenic.

8-42 zvečer: Osebn. vlak iz Beljaka, juž.
žel., Trbiža, Celovca, Beljaka (čez Podro-
čico), Trsta, c. kr. drž. žel., Gorice, drž.
žel., Jesenic, Trbiča.

9-07 zvečer: Osebn. vlak iz Kočevja, Straže
Toplice, Rudolfovega, Grosuplja.

11-08 ponoči: Osebn. vlak iz Trbiža, Celovec
Beljaka (čez Področico), Trsta, c. kr. drž.
žel., Gorice, drž. žel., Jesenic.

Prihod v Ljubljano (državne železnice):

6-46 zjutraj: Osebn. vlak iz Kamnika.

10-59 dopoldne: Osebn. vlak iz Kamnika.

6-10 zvečer: Osebn. vlak iz Kamnika.

Casi prihoda in odhoda so navedeni v srednj.
evropskem času.

C. kr. državno-železniško ravnateljstvo v Trstu.

Stampilije
vseh vrst za urade,
društva, trgovce itd.
Anton Černe
graver in izdelovatelj
kavčkovih stampilij
Ljubljana, Sv. Petrac. 6.
Ceniki franko.

Pozor! 50.000 parov čevljev.
4 pari čevljev za samo K 8.
Ker je ustavilo več velikih tvornic svoja
plačila, so mi oddale veliko število čev-
ljev, da je razprodam daleč pod izde-
valno ceno. Prodajam tedaj vsakemu dva
para moških in dva para ženskih
čevljev na trakove, usnje, rjave ali
črne, galoširane, z močno zbitimi usnj.
podplati, večelegantne, najnovejše oblike.
Velikost po številkah. Vsi 4 pari čev-
ljev stanejo samo 8 K. Po povzetju
pošilja 4039

L. ZWIG, Krakov št. 116.
Zamena dovoljena ali denar nazaj.

Telefon št. 287. Telefon št. 287.

Tvrdka Chalupnik & Predovič

Ljubljana, Stari trg št. 19

priloga 3953

najboljše in najokusnejše šunke, pripravljene po praškem
načinu, raznovrstno prekajeno in sveže svinjsko meso od
mladih domačih pitanih prašičev, dalje raznovrstne klobase,
hrenovke in safalade vsak dan 2krat sveže.

Poštne pošiljave od 5 kg naprej po povzetju.

Za izborno blago, točno postrežbo, solidne cene, jamči in se priporoča zgornja tvrdka.

Kot 3996
opora gospodinje
se sprejme zdravo, izobraženo delice
ki ima veselje do otrok in zna šivati
Pismene ponudbe pod „Trajn-
služba“ na uprav. »St. Narodca«.

Ugoden nakupostankov
40 metrov ceffra, barhenta,
flanel, ovala itd. lepo razdeljenih v
kose od 1 do 8 metrov pošilja po
povzetju
za 15 kron
vrlo znana izvozna trgovina
V. J. Havliček a brata
v Podbradec.
Naročite takoj.
Priporočilo 862
Vaše blagorodje!
Vašo cenjeno pošiljatev smo ob-
držali z največjo zadovoljnostjo, ho-
čemo ostati še nadalje Vaši odemalci
in priporočati Vašo cenjeno firmo
svoji znancem. J. V.
Frydek, 14. januarja 1908.

Zgodovinske črtice.

IV.

Kmet — gospod — baraba — s temi drastičnimi besedami je originalna kranjska surovina karakterizirala socialni proces, da vzrasejo iz čim nižav ljudje posebnih talentov, ki se ali sami ali v svojih sirovih s svojo energijo povzpno do višjih ali manjših časti ali vsaj do bogatstva, čijih potomci pa potem prej ali slej propadejo in vzemó kolikor toliko žalosten, če že ne sramoten konec.

V 16. stoletju se je zgodil slučaj, ki posebno značilno označuje ta socialni proces.

Preprost dolenski kmet z imenom Guštačič si je kot kupčevalec z vinom in tihotapec pridobil lepo premoženje, katero je njegov sin s spretnimi kupčijami še znatno pomnožil. Mihael Guštačič, prvoimenovanega kmeta, vinskega trgovca in tihotapca vnuk, je bil že gosposki človek. Posojal je denar mladim plemenitašem in seveda jemal velikanske obresti. Kupoval in prodajal je posestva, hiše in grajščine in si tako napravil veliko premoženje. Veljal je za enega prvih dolenskih bogatašev neplemenitega stanu in temu primerno tudi živel. Svoje bivališče je imel na grajščini Novigrad pri Radečah.

Ko je umrl, so si njegovi sinovi razdelili premoženje in vsak je dobil delo, da so zamogli gosposko živeti in več potrositi kakor prvi kranjski plemenitaši, ki so imeli pač velikanska posestva, a le redkokdaj kaj več kotovega denarja.

Mladi Guštačiči so se razkropili po svetu in brezskrbno uživali življenje. Ni ga bilo užitka, da bi si ga bili privoščili, a delali ničesar. Njih predniki so pridobivali, ti so samo zapravljali in se porazgubili. Eden Guštačičev je umrl v Gradu v največji bedi, ker je bil vse svoje premoženje zapravil, o drugih, ki so zapustili dom, se sploh ničesar ne ve. Na grajščini Novi grad ostali Guštačiči se ni prav nič razlikoval od svojih bratov. Brez skrbi in brez pomisleka je zapravljali po očetu podedovano premoženje.

Se hušje je divjal njegov vnuk in naslednik Engelbert Guštačič. Na Novem gradu ni bilo popivanja in življenja nikdar konec. Pri teh gostinjah, kadar so bili vsi udeležniki popolnoma pijani, so privlekli iz mrtvašnice nežitrobnjeno (najbrž balzadirano) truplo nekega Guštačičevih prednikov in je prenašali po dvorani in z njim uganjali vsakovrstne burke.

To je pač vrhunec vse podivjanosti in razuzdanosti.

Engelbert Guštačič je bil zadnji človek rodu. Bil je pač oženjen in imel več otrok, a vsi so mu pomrli, tako da je ostal sam na svetu. Menda ni mislil, da svojega premoženja ne bo po smrti prav ničesar zapustil, tudi zapravljal je brez miselnosti, dokler mu je kdo kaj posodil. Ko mu je manjkalo denarja in kredita, je hotel svoj grad prodati. Nekaj časa se potikal pri znanih in prijateljih, ki so se ga ti naveličali in mu odrekli gostoljubnost, je popolnoma upadel. Kot potepuh se je klatil po dolini najraje okrog Radeč, in če ni našel ničesar priberačiti, je pa kaj zapredel.

Leta 1568. je beračil v neki kočiji, v kateri je gospodinjila žena, ki je več kot dvajset let nosila smrtno sovraštvo do Engelberta Guštačiča. Kot grajščak je bil Engelbert Guštačič to ženo, ki je bila še mlado dekle, dal po svoji služabnikih zvabiti v Novi grad, da jo za desert dal golo položiti na tla in jo ponudil svojim pijanim gostom, ki se seveda niso sramovali izpiti na dekletu kar po vrsti posiljeno.

Ko je Eng. Guštačič prišel kot berač že dolga leta pozneje v hišo te žene, ona ni spoznala. A med pogovorom se je Engelbert Guštačič izdal, tako da je, in s tem sam nad seboj izrekel smrtno obsodbo. Žena mu je bila vina in ko je bil Engelbert nezavesten od pijanosti mu je odsekala roke in noge in ga vrgla prešičem, potem pa pobegnila v daljni svet.

Izpred sodišča.

Kazenske obravnave pred deželnim sodiščem.

Lajznjiva izpovedba pred sodiščem. Janez Kosirnik, posestnikov sin iz Komenske Dobrave in Marija Kunstelj, kajzarjeva žena iz Podboršta, sta v kazenski zadevi Antona Slaparja in Janeza Debeljaka zaradi teške telesne poškodbe Andreja Steleta krivo pričala. Trdila sta, da ni res, da bi bil kdo iz njihove družbe metal kamenje na Slaparja in Debeljaka takrat, ko sta stala pod kozolcem. Dognalo se je pa, da je Kosirnik sam vrgel kamen proti kozolcu, kar sta kasneje sama priznala. Obsojena sta bila vsak na 6 tednov ječe. Uthotapil se je malopridni, 25

let stari delavec France Črnologar v hišo Jurija Gnezd v Zgor. Kanomlji. Pobral je iz skrinje 49 K gotovine, žepno uro, 3 prstane in moško obleko. Črnologar dejanje priznava. Obsojen je bil na 10 mesecev teške ječe.

Priliko je znal porabiti. Sobni slikar, 19 let stari France Kržmanec in mizarški pomočnik France Oblak sta skupaj delala pri sirotišnici na Bledu. V ponedeljek, dne 13. septembra t. l. je Kržmanec pregovoril Oblaka, da cel dan nista delala. Popivala sta po blejskih gostilnah, ker je bil Kržmanec trgovec Ivana Pretnarja opeharil za 6 K. Prišla sta tudi v Koroščevo gostilno na Rečico. Tam sta se šalila z deklami, ki so pozneje odšle na delo. Kržmanec je porabil to priliko in je izpod vzglavja vzel denarnico, ki je bila last Angele Podpeskar za vsebino 12 K. Keržmanec vse priznava. Sodišče ga je obsodilo na 13 mesecev teške ječe.

Skrajna podivjanost. Janez Celar, 30 let star iz Senčurja, je delal pri zgradbi vodovoda na Primskovem. Dne 2. avgusta zvečer je pil v družbi drugih delavcev v Sustersičevi gostilni na Klancu. Kar naenkrat potegne žepni nož, ga odpre in začne brez povoda mahati proti sopivcema Janezu Kugi in Pavlu Hermannu. Prvega je le lahko poškodoval, Hermana pa teško. Celar se je že nekaj dni pred tem dogodkom izrazil proti Janezu Šumi, katerega je orožnik peljal v kazenski zapor: »Le čakaj, jaz pridem kmalo za teboj«, — in res se je to uresničilo, kajti obsojen je bil na 13 mesecev teške ječe.

V roke je prišel. Kopitar France, dninar v Savljah, je v Trziču opeharil Jožeta Smoleta za zlat prstan, ki mu ga je ta en večer posodil. Se istega dne je opeharil na posojilu Janeza Stačuna za 4 K in Lorenca Sajovca za 5 K. V trgovini Marije Vahtar je vzel obleko za 48 K 98 h, češ, da jo bo na obroke plačeval. Kopitarju se je pa tako mudilo jo popihati iz Trziča, da je pozabil celo na zaslužek 5 K 53 h, katerega je imel dobiti v tamošnji predlinici. V Ljubljani ga je mestna policija vsled izdane tiralnice zasledovala in ga izročila sodišču, ki ga je obsodilo na šest tednov ječe.

Silni gost. Janez Maselj, posestnik v Lužah, prišel je precej pijan v Juvanovo gostilno v Olševku. Ko tu vidi navzočega gosta Jožeta Koritnika, ga je jel iz gostilne goniti. Da ne bi bili posegli drugi gostje vmes, gotovo bi bilo prišlo do tepeža. Kmalu na to se je Maselj odstranil, a se s pivom napolnjeno steklenico vrnil, katero je iz daljave kakih deset korakov proti Koritniku vrgel, a ga k sreči ni zadel. Le en kos stekla, ki je od stene odskočil, ga je zadel v levo roko. Obsojen je bil na štiri tedne zapore.

Aretovanju se je uprl. Kamnoseški pomočnik Janez Stanovnik v Skofji Loki je prišel 22. septembra ponoči precej pijan domu. Tu je razsajal, da se je na daleč slisalo. Lotil se je najprve svoje žene, ki je imela otroka v naročju ter jo pahnil od sebe. V strahu pred možem je poklicala stražnika na pomoč. Ta pride, mu napove aretacijo in mu vrže zanjko na roko. Stanovnik se pa sedaj s silo upre, in »če bi prišla tudi dva žandarja, se jima ne pokorim, veliko manjpa policaju,« je vpil. Z eno roko ga je zgrabil za suknjo, z drugo pa za hrbtišče roke in ga precej opraskal, le s težkim trudom ga je bilo mogoče spraviti v zapor. Obsojen je bil na tri mesece teške ječe.

Tatinski tovariši. Kropčani: Šimen Kavčič, tesar; Hiacint Pibrovec, ključavničar; verigarja Alojzij Dobre in Janez Leš ter žebjar Vincenc Skriba so ljudje, ki ne poznajo razločka med »moje in tvoje«, zlasti je nevaren tujemu imetju Pibrovec, ki njima nič manj kot 6 kazni zaradi tatvine. Vse tu navedene tatvine so izvršili v Kropi. Tako se je Šimen Kavčič vtihotapil v prvo nadstropje hiše Frančiške Klinar ter ji iz zaklenjenega predala izmaknil 60 K gotovine. Šel je na to v Trohovo gostilno, kjer je pokazal svoj plen Dobretu, Lešu in Pibrovcu. Na to so se vsi štirji napotili k Pesjakovi hiši, kjer je Pibrovec z vetrihom odprl vežne duri. Vpelnili so tam 7 steklenic piva. Ker se je Leš kmalo opil, jih je zapustil, ostali trije pa so se vrnili v Trohovo gostilno, ki je pa bila že zaprta. Pibrovec in Dobre sta se skozi okno splazila, odprla v kuhinji predal in odnesla 20 K denarja, zavitek viržink in drugih smodk v vrednosti 15 K 90 v. Pibrovec in Vincenc Skriba sta se bila že preje enkrat vtihotapila v Ažmanovo hišo in vze-la iz zaklenjene sobe vsak po en cekin. Sodišče je obsodilo: Pibrovca na 8 mesecev, Kavčiča in Dobreta vsakega na 4 mesece, Skriba na 3 mesece in Leša na 2 meseca teške ječe.

Mladi pohotnež. Janez Kineza, 18 let stari mizar, je oskrnil neko mlado šolarico na Mlinem. Obsojen je bil na 8 mesecev teške ječe.

G. Skrbčić

Zagreb, Ilca št. 40

rolet iz različnega platna, satena, damasota, ripsa itd. Nova patentirana porozna drzila. Novo skindišče vsake vrste odej.

priloga svojo veliko in razširjeno tvornico

žaluzij

iz deščic, železnih in lesenih rolojev za okna in prodajalnice ponajnovjšem sestavu vse vrste lesenih, tleh in platnenih

Cisti bolje nego druga kovinska čistila.

Svetovna razstava St. Louis 1904, Grand Prix.

Vinske sode

iz hrastovega lesa, zdrave, močne

od 56 do 65 litrov,	593
" 100 " 200 "	"
" 200 " 220 "	"
" 600 " 800 "	"

nadalje 8 komadov prav močnih, zdravih hrastovih sodov z vratci v obsegu hl 36, 36, 39, 39, 40, 46, 42 in 50 ima naprododati po primerno nizki ceni tvrdka

M. Rosner & drug
v Ljubljani, poleg Hostlerjeve pivovarne.

Radi ogromne zaloge

prodajam že sedaj pod tovarniško ceno:

obleke, površnike, pelerine in zimске suknje za gospode in dečke; jopice, paletote, mantile, pelerine, kostume, krila in bluze za dame in deklice. — Velika izbira kožuhovinstih ali s kožuhovino podloženih predmetov kakor: kratke, mestne in potne košuhe za gospode; jopice, boe, mufta in garniture za dame in deklice.

O. Bernatovič, Angleško skladišče oblek
Ljubljana, Mestni trg šte. 5.

5914

A. Žabkar v Ljubljani

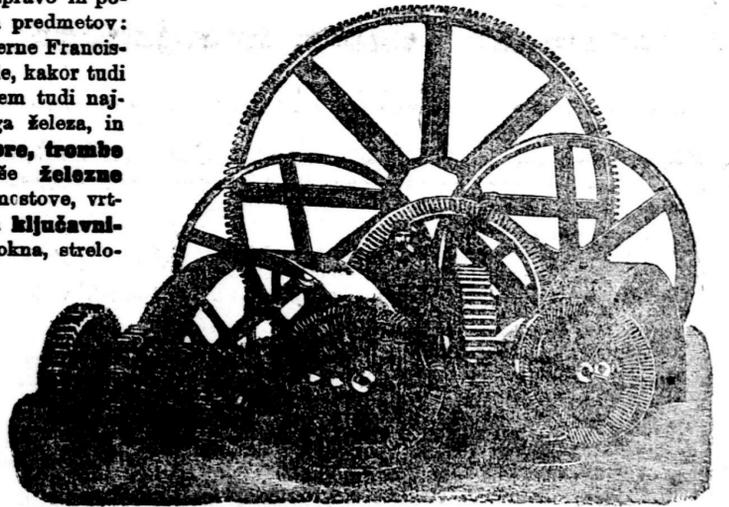
Dunajska cesta šte. 42.

Zelezolivarna, tovarna za stroje in ključavničarska dela.

Priporočam se v izdelovanje, napravo in popravilo vseh v mojo stroko spadajočih predmetov: strojev, priprav za mlino in žage, moderne Francisturbine za vsak padeo in množino vode, kakor tudi transmisij za vsako industrijo. Izdelujem tudi najrazličnejša dela iz litega in kovanega železa, in sicer križe, košle, peči, klopi, stebre, trombe za vodo itd., dalje najraznovrstnejše železne konstrukcije, kakor strešne štele, mestove, vrtnarske rastlinske, vsa stavbinska in ključavničarska dela: železne ograje, vrata, okna, strelovođe in štedilnike ter žično pletenino za ograje vrtom, pašnikom, travni kom itd. 4693-10

Načrti in proračuni na razpolago.

Vse po primernih tovarniških cenah.

AGRO - MERKUR

osrednja nakupovalna in prodajalna zadruga v Ljubljani

reg. z. z. o. z.

Ljubljana, Janez Terdinova ulica šte. 8.

Skladišče tudi v Trstu.

Agro-Merkur dobavlja svojim članom vse potrebščine za gospodarstvo ali za obrt, kakor poljedelske in druge stroje, umetna gnojila (superfosfate, tomaževo žlindro, soliter, kalijevo sol itd.), modro galica, žveplo, krmila, poljske pridelke, vse vrste semen, kolonijalno in špicerijsko blago itd. 3760

Agro-Merkur prodaja pridelke in izdelke svojih članov.

Agro-Merkur se posebno priporoča za nakup bizeljskih in dolenskih, istrskih, dalmatinskih in goriških jamčeno pristnih in izvrstnih vin. Cene jako niske.

Agro-Merkur ima jako obširne in ugodne zveze; zategadelj lahko vsakomur jako dobro in hitro postreže.

Tehnična pisarna in stavbno podjetje
Inž. dr. Jovo Simić, kom. društvo
 Donja Tuzla, Bosna

izvršuje načrte, statične proračune in strokovnike ter prevzema vsa v arhitektovske, stavbinske, inženirsko in zemljemerske stroko spadajoča dela

vse proti primernim cenam in po najnovejših znanstvenih in strokovnih načelih.

Naznanilo preselitve.
 Slavnemu občinstvu si usojam vljudno naznaniti, da sem preselil svoj

brivski in frizerski obrt
 v hišo na Sv. Petra cesti 32 poleg kavarnice „Avstrija“.

Salon za dame s posebnim vvhodom in separiranimi oddelki. Poleg umivanja glav, vsakovrstno friziranje in barvanje las, priporočam svoj gorki in mrzli zdravniško priporočeni sušilni aparat. Izvršujejo se vsa lasna dela. Vpletke (kite) striženih in zmešanih las v veliki izbiri. 3749

Z vsem spoštovanjem se priporočam
M. Podkrajšek
 frizer za gospode in dame, Sv. Petra cesta št. 32.

Ustanovljeno leta 1842.

Tovarna oljnatih barv, laka in firneža
Brata EBERL
 Ljubljana

črkoslikarja, lakirarja, stavbna in pohištvna pleskarja,

Prodajalnica: Miklošičeva ulica št. 6. nasproti hotela „Union“.
 Delavnica: Igriška ulica št. 6.

Ustanovljeno leta 1842.

Št. 8141/V. u. 3988

Razglas nabornikom.

Mestni magistrat ljubljanski razglašuje glede rednega nabora l. 1910 nastopno:

- Vsem v Ljubljani stanujočim leta 1887, 1888 in 1889 rojenim mladencem, ne glede na njih rojstni in pristojni kraj

se je tekom meseca novembra 1909

pri vojaškem uradu mestnega magistrata v „Mestnem domu“, l. nadstr. k zabeležbi zglasiti.

- Mladenci, ki nimajo domovinstva v Ljubljani je prinesiti s seboj dokazila o starosti in pristojnosti (rojstni in domovinski list).
- Začasno odsotne ali bolne mladeniče smejo zglasiti starši, varhi ali pooblaščenici.
- Onim, ki si hočejo izprostiti kako v §§ 31, 32, 33 in 34 vojnega zakona navedenih udodnosti, je po predpisu opremljene prošnje vložiti meseca januarja ali februarja 1910 pri omenjenem mestnem uradu, najkasneje pa na dan glavnega nabora pri naborni komisiji.
- Onim, ki žele, da se jim dovoli nabor izven pristojnega okraja, je o priliki zglasitve vložiti opremljene prošnje; obenem pa lahko oglase in izkažejo pravico do kake v §§ 31, 32, 33 in 34 vojnega zakona omenjene ugodnosti.
- Sinovom vojaških oseb, služočih v dejanski službi in onim mladencem, ki so nameščeni pri vojni upravi (vojni mornarici) in so v nabornih letih, se je ravno tako zglasiti.
- Kdor zanemari dolžnost zglasitve, in sploh iz vojnega zakona izvirajoče dolžnosti, se ne more opravičevati z izgovori da ni vedel za poziv ali pa za dolžnosti, katere mu nalaga vojni zakon.

Naborniki, ki opuste zglasitve, ne da bi jih pri tem ovirala kaka nepremagljiva ovira, so krivi prestopka in se kaznujejo z globo 10 do 200 K ali pa s primernim zaporom.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,
 dne 14. oktobra 1909.
 Župan: Ivan Hribar.

Važno za inženirje, stavbne podjetnike, hišne posestnike in hišne upravitelje.

Proti sajam in prahu popolnoma varno zaprt dimnik, kjer je tudi vsaka nevarnost po ognju izključena, omogočujejo samo

patentna dimniška dvojna vrata

s trojnim proti ognju varnim zatvorom.
 (C, kr. avstr. patent št. 26.175 od 1. junija 1906.)

Konstrukcijo teh dimniških vrat, ki se lahko dajo vstaviti v novih ali pa že v starih poslopih, so strokovnjaki že večkrat preizkusili in splošno pripoznali tem dimniškim vratom prednost pred vsemi drugimi. Mestni magistrat ljubljanski predpisuje ta vrata z razpisom 21. avgusta 1907; deželni glavar kranjski pa jih priporoča z okrožnico z dne 11. maja 1908 vsem županstvom na Kranjskem.

Pojasnila daje **L. STRICELJ, dimnikarski mojster.**

Doživajo se v vseh železninskih trgovinah ali pri L. Stricelju kakor tudi pri tvrdki Avg. Žabkar.

4023 Ponarejanje patentnih vrat se kaznuje po patentnem zakonu.

Ključavničarstvo
 Ig. Faschinga vdova
 Poljanski nastip št. 8.
 Reichova hiša.
 Izvrtne in solidne dele.
 Gene zmerno. Popravila se i točno izvršujejo. i i

Največja zaloga navadnih do najfinejših otroških vozičkov in navadne do najfinejše

žime.
M. Pakič
 v Ljubljani.
 Neznanim naročnikom se pošilja s povzajem.

Josip Rojina
 krojač prve vrste
 v Šelenburgovih ulicah št. 5.
 nasproti glavne pošte

konkurira z največjimi tvrdkami glede finega kroja in elegantne izvršitve.

Tvorniška zaloga najfinejših angl. in franc. specialitet blaga.
 : Zavod za uniformiranje. :

Svoji k svojim!

Ciril - Metodove drože

Te žitne drože, izborne po kakovosti, se priporočajo gospodom pekom, trgovcem in slav. občinstvu. Prodaja jih v korist Ciril - Metodovi družbi po nizkih cenah samo

Maks Zaloker
 v Ljubljani
 v lastni hiši
 Kladezna ulica št. 17 in
 Rečna ulica št. 5.
 V korist Ciril - Metodovi družbi!

Prva kranjska tvornica klavirjev
 Ljubljana
 Hilšarjeva ulica 5 Gradišče

RUDOLF A. WARBINER

Jamstvo šest let. Ekspor v vse dežele.

Prporoča svoje prve vrste, za vsa podnebja solidno narejene pianine, klavirje in harmonije tudi samograjne za gotov denar, na delna odplačila ali napezede.

Poprave in ugaščevanja se izvršujejo točno in računljivo najceneje.

Največja tvornica na avstrijskem jugu.

Kupujte in zahtevajte odino le

Ciril in Metodov čaj
 v zavrtkih po 10, 20, 30, 50 in 70 vin. 2891
 ki se prodaja v prid družbe sv. Cirila in Metoda.
 Dobiva se povsed. Dobiva se povsed.
 Glavna zaloga pri Prvi alej. zalogi čaja in ruma na debelo v Ljubljani, Rožna ulica šte. 41.

3558

J. KORENČAN
 Ljubljana, Stari trg 5.

Trgovina z norimberškimi in galanterijskimi blagom na drobno in :-: na debelo. :-:

Velika zaloga pletenin kakor nogavic, srajc, : maj, spodnjih hlač, : otroške obleke i. t. d.

Dobava kruha.

za prisiljence v Ljubljani od 1. januarja 1910 naprej so po naročilu deželne odbora kranjskega z dne 28. oktobra 1908 št. r.1.193 razpisuje in sicer:

- Dobava na leto okroglo 90.000 komadov sorčnega kruha po 56 dkg, narejenega napol iz pšenične moke št. 6, napol iz ržene moke št. 2 in
- dobava belega kruha za bolnike, za popoljšek prisiljenecv in za cmoke iz žemelske moke.

Ponudbeni pogoji so v vodstveni pisarni na ogled, ter je v ponudbi izjaviti, da se ponudnik podvrže tem pogojem.

Cene je nastaviti za vsako vrsto kruha, in sicer za sorčni kruh od komada, za beli kruh od kilograma.

Z zdražiteljem dobave sklepne ravnateljstva prisilne delavnice običajno pogodbo, katere dobava je odvisna od potrdila deželne odbora.

Postavno kolkovane ponudbe in po en vzorec dobavnega kruha je vložiti

do 15. novembra 1909

pri ravnateljstvu dež. prisilne delavnice v Ljubljani.

Pozor kolesarji!

Edino zastopstvo za Kranjsko za prava 860

Puchova kolesa
 Puch-„Special“ K 150
 „Curier“-kolo K 115

Najboljše pnevmatike Reiffofferjeve
 Najboljši živalni stroji od 66 K naprej.
 Za prekupovalce ista cena, kakor v tovarni.

Ker prodajam brez potnikov, vsled tega blago veliko ceneje.
 Ceniki zastonj in poštnine prosti.
 Z odličnim spoštovanjem

Fr. Čuden
 urar in trgovec v Ljubljani.

Dobava jestvin.

Odda se po naročilu deželne odbora zakupnim potom zalaganje potrebnega blaga za hrano prisiljenecv za leto 1910 in sicer:

Blago	za prisiljence v prisilni delavnici franko Ljubljana.	za oddelek prisiljenecv franko Javornik.
	kg	kg
Goveje meso	5700	740
telečje	100	—
svinjska mast ogrska	4600	510
„ „ domača	5000	370
moka za prežganko	5500	700
„ „ cmoke	30	—
prednja moka	4700	620
koruzna	620	80
pšenični zdrob	6100	1230
fižol	—	—
krompir, kolikor se ga že letos ne bo preskrbelo	22120	6780
riž	1200	230
ječpren	1670	200
ječprenček	20	—
olje	150	70
sol	3100	400
kava	10	—
kumen	50	8
poper	10	4
česplje	120	460
kaša	—	620

To blago je dostavljati v skladišče v prisilni delavnici od roma v ono prisiljenkega oddelka na Jesenicah.

Ponudbeni pogoji in vzorci blaga, katero se mora zalagati, so ponudnikom na razpolago v pisarni podpisane ravnateljstva, ter je ponudbam prista viti izjavo, da se ponudnik podvrže tem pogojem.

Postavno kolkovane in v dveh zavrtkih, od katerih mora imeti su nanji naslov podpisane ravnateljstva, notranji pa ime ponudnika in pripombo »p-nudba za zalaganje jestvin«, zapečatene pismene ponudbe vložiti je do

15. novembra 1909

v pisarni ravnateljstva deželne prisilne delavnice v Ljubljani.

Druge okupacije Bosne.

Po »Hrvatski Slobodi« povzame sledede: Od okupacije pa do danes ni bil muslimanski živelj v Hercegovci - Bosni nikdar zadovoljen. Ves čas se je nepravilno izseljeval. Na muslimanski zemljišča so prišli skoro sami Nemci. Največ jih je privabila Vrbašova dolina, v kateri so nastale krasne naselbine Rudolfsfeld, Windthorst in Königsfeld. Ako se je muslimanski živelj izseljeval za trajanja okupacije, doletel je bil sultan vsaj po naslovu gospodar, kateremu so se smeli pritožiti. — danes, ko se čutijo moslemi vsled aneksije popolnoma odtrgane od Turčije, danes, ko so prišli popolnoma pod kršćanskega vladarja, je to za nje vendar prehujo, zato vidimo, kako zapuščajo svojo domovino, ter prodajajo svojo rodno grudo za upravn smesno ceno. — Nemci v Bosni so vrlo dobro organizirani. Imajo vse polno agentov, ki poizvedujejo po deželi, odkod se nameravajo domačini izseliti. Tja napotijo potem nemške kupce, ki za malenkostno svoto nakupijo velikanska zemljišča. Neki nemški agent se je izrazil sledeče: »Dedščine po muslimanu danes ne more prevzeti Bosanec, ker se ne zna gospodariti, pa je tudi preveč zadolžen. Ves ta lepi svet pride v naše nemške roke, ki ne mirujejo, dokler se ne privadijo posla. Sedaj je napočil čas, da se za vedno nastanimo v Bosni. Od Save pa doli do Windthorsta bo v kratkem vse nemško. Duhovščina, katoliška in protestantska, je nam v vseh stvareh na uslugo. V Bosni je Nemcem zelo prijetno. Tu se čisto nič ne sili naših otrok k učenju domačega jezika. Na ostalih in na železnicah se uraduje nemško. Pa če bi se tudi hotelo v bodočnosti v tem oziru kaj spremeniti, bodo znali naši nemški veljaki izposlovati, da se nam zamajči v šoli nemški pouk. Saj je doslej tudi deželna vlada v Sarajevu zadovoljila vsako našo željo. Za veliko nemško naselbino na Schützbergu je dovolila nemško ime; zgradila je tudi veliko šolo za nemškim učnim jezikom. Premišljajte, kako pri nas ustanavlja avstrijska vlada slovenske šole in bodite ji za to hvaležni! Seveda plača tudi nemškega učitelja, ki je prišel iz »reicha«. — Zdravstvene razmere v Bosni so izvrstne. Tu ne poznamo nikakih epidemijeh boleznij. Nicer je pa v Bosni že vse polno nemških zdravnikov. Denarnih nepriklih poznamo. Imamo v Gradški zelo močan denarni zavod, pa tudi vlada nam rada pomaga. Zato je v Bosni mnogo udobnejše za naše naseljence nego v ameriškanih pragozdih, ki pogoltnjejo toliko žrtev in novcev.« Ni li to nova okupacija, ki grabi po naši zemlji. Z ozirom na politiko naših gospodarjev, moramo na našo žalost zaključiti: Finis Bosniae za Hrvatsku. — Mi pa lahko s polnim prepričanjem dostavimo: Bodoči jugoslovanski narod bo še preklinjal tiste jugoslovanske politike, ki so z vsem navdušenjem hotele ali nehote delovati na uničenje jugoslovanstva. Saj bi moral vendar celo vsak političen slepec videti, kako se germanska horda pod berlinsko - dunajskim varstvom vedno bolj vsesava v jugoslovansko telo.

Vsak Jugoslovan bi se moral z vsemi močmi upreti tej za nas tako škodljivi politiki. in kaj vidimo? Ljudje, ki kriče, da so Slovenci, ljudje, ki kriče, da so Hrvati, ljudje, ki kriče, da so Jugoslovani, vsi ti ljudje podpirajo z vsemi silami politiko, ki se določa v Berlinu in na Dunaju, politiko, ki stremi za tem, da uniči vse Jugoslovane!

Na daljnem Vztoku.

Kitajska in Japonska sta sklenili pogodbo, katere določila so taka, da morajo Japonci postati pravi gospodarji v južni Mandžuriji, oziroma omen delu Kitajske, kateri je v gospodarskem pogledu najbogatejši, tako, da je tamkaj pričakovati najlepše bodočnosti. Za pridobitev te dežele je Rusija zgradila železnico, ki vodi v nepregledne daljave, in ustanovila je mesta, katere so se lepo razvezivala. Vendar je pa bilo vse to zaman, kajti onega, kar je želela, ni dosegla in vsled pogodbe, sklenjene s Kitajsko, je sedaj postala Japonska dedinja Rusije, v kolikor pride južna Mandžurija v poštev.

Ker je Rusija v južni Mandžuriji prehitro napredovala in ker je onemogočila drugim deželam udeležiti se tamošnje trgovine, pričele so ji nasprotovati Zedinjene države, katere so se bale, da bi Rusija ne uničila vse tamošnje in sploh azijske ameriške trgovine. To je bil tudi vzrok, da je nastopila Amerika za časa rusko-japonske vojne očitno proti Rusiji in v prid Japonske, tako, da so se v merodajnih krogih Združenih držav veselili, kadarkoli je prišlo kako poročilo o japonskih uspehih.

Ko so Zedinjene države proglašile glade trgovine na Daljnem Vztoku takozvana »odprta vrata«, je s tem vsa mednarodna vzhodno-azijska politika zadobila povsem drugo smer in tudi mirovna pogajanja med Rusijo in Japonsko, katere so se vršila v Portsmouthu, so se vršila izključno le na podlagi takozvanih »odprtih vrat«, kajti nedotakljivost tega principa se je povodom sklepanja miru za vedno določila. Ze tedaj, ko se je sklepal mir med Rusijo in Japonsko, so Zedinjene države sprevidele, da so napravile napako, ko so podpirale Japonsko in vsa javnost je bila takoj kar preko noči na strani Rusije. To se pa ni zgodilo radi lepih postav ruskega zastopnika Witteja in ostalih Rusov, temveč vsled zavesti da bo prišla ameriška trgovina na Daljnem Vztoku izpod ruskega dežja pod japonski kap.

Ono, kar so zavedni Američani tedaj le sumili, postalo je danes dejstvo. Japonska je pričela z vojno, da tako pomanjša rusko gospodarstvo v severni Kitajski in ruski vpliv na Kitajskem sploh, toda šele sedaj si je Japonska zagotovila vse sadove tedanje vojne, kajti sedaj, ko nastopi rusko dedščino, pridobi zajedno tudi gospodarstvo nad severno Kitajsko in merodajni vpliv v vsej Kitajski. V južni Mandžuriji so sedaj prešle tamošnje železnice, kakor tudi bogate rudniške pokrajine v japonske roke, tako, da je tekmovanje Kitajske celo na kitajskih tleh izključeno. Kitajska se je zavezala, da ne bo v Mandžuriji gradila paralelnih železnic, tako, da Japonski ne bo škovalo. S tem je tudi princip »odprtih vrat« za vedno odstranjen in vsa trgovina v južni Mandžuriji od strani drugih držav je za vedno uničena.

Povsod se je mnogo pisalo in govorilo o takozvani rumeni nevarnosti, katere pa dosedaj ni bilo mogoče dokazati. Sedaj je pa položaj postal tak, da je ta nevarnost kaj več, nego le prazen strah, kajti že sedaj je Kitajska pod japonskim vplivom. Kitajska je le nejevoljno sklenila z Japonsko imenovano pogodbo in podpisala jo je šele potem, ko je uvidela, da zaman išče po svetu pomoči proti Japonski. In to pomoč je iskala tudi v Zedinjenih državah. Kitajskega poslanika Wu Ting Fang so prejele vsled tega iz Washingtona odpravili, ker se mu ni posrečilo pridobiti ameriške vlade za to, da bi Kitajsko podpirala proti Japonski.

Kitajsko-japonska pogodba pomenja povsem novo dobo v vzhodno-azijski zgodovini, kajti sedaj se ne gre le za vzdrževanje principa »odprtih vrat«, temveč tudi za dejstvo, da je Kitajska postala sedaj le orodje Japonske in njenih ambicij.

In Zedinjene države se sedaj kesajo, da so bile na strani Japonske, ko se je Rusija borila na mandžurskem bojnem polju za koristi vsega belega prebivalstva na svetu.

Po Kranjskem dobro vpeljanega

zastopnika

išče znana trgovina za olje.

Provizija po dogovoru.

Ponudbe pod »L. 100« sprejema upravništvo »Slov. Naroda«. 3994

Vinko Majdič

valjni mlin v Kranju (Kranjsko)

Največja protizvajanja priznana najboljših pšeničnih mok in krmnih izdelkov, ki izvirajo iz najbolj izbranih pšeničnih vrst. Proizvodil vzamejo jako veliko vode v se in dajo kvantitativno nedosegljiv pridelok, kar je zlasti za gospode pekovske mojstre neprecenljive vrednosti. 3939

Zastopstva in za oge: v Ljubljani, Podgrađu, Trnovem, Kočevju, Trzinu, Gorici, Celovcu, Soljaku, Bolcanu, Inostanu, Trzinu, Zadru, Spletu, Ercegovcu, Kotaru, Sarajevu in Palju. Brzjav: Valjni mlin, Kranj.

Sukna

In modno 3219

blago za obleke

prigodna firma

Karel Kocian

tvornica za sukno v Humpolcu na Češkem. Vnosa tranka.

Perje za postelje in puh

priloga po najnižjih cenah

F. HITI

Pred Škofijo šte. 20.

Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Najboljši čevlji sedanosti

so z znamko

Cene brez konkurence!

Edina zaloga le pri tvrdki

J. Keber

(pri zlatem čevlju)

Ljubljana, Stari trg 9.

Ustanovljeno 1846. Ustanovljeno 1846.

Edini zavod v Ljubljani

za kemično čiščenje obleke in zastorjev, barvarija in likanje sukna na par.

JOS. REICH

Poljanski nasip - Ozka ulica št. 4.

Sprejemališče

Šelenburgova ulica št. 3.

Postrežba točna. Solidne cene.

Avgust Agnola

Ljubljana,

Dunajska cesta 13

Izborna zaloga

namiznih in

nastropnih

svetilk

najnovije

vrste

po nizkih cenah

Važno! za Važno!

gospodinj, trgovce in živinorejce.

Najboljša in najcenejša postrežba

za droge, kemikalije, zelišča cvetja, korenine itd. tudi po Kneippu, ustne vode in zobni prašek, ribje olje, redtine in postpalne moke za otroke, dišave, mila in sploh vse toaletne predmete, fotograficne aparate in potrebšćine kirurģicna obvezila vsake vrste, sredstva za dezinfekcijo, vosek in paste za gla itd. — Velika zaloga najljepšega ruma in konjaka. — Zaloga svežih mineralnih vod in soli za kopel. Oblastv. konc. oddaja strupov.

Za živinorejce

posebno pripravljeno: bronka sol, dvojna sol, soliter, cocjan, kolmoz, krmilno spno itd. — Vnanja naročila se izvršujejo točno in solidno.

Drogerija

ANTON KANC

Ljubljana, Židovska ulica št. 1.

Kupnje po najvišji ceni razna zelišća (rože), cvetja, korenine, semena, skorje itd.

Ljudevit Borovnik

puškar v Borovljah (Perlach) na Koroškem.

se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih pušk za lovce in strelce po najnovjših sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi predeluje stare samokresnice, sprejema vsakovrstna popravila, ter jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na k. kr. preskuševalnici in od mene preizkušene. — Ilustrovani ocniki zastoj.

V Ameriko in Kanado

prilpavna, cenena in zanesljiva vožnja

Cunard Line.

Odhod iz domačega pristanišća Trsta:

Pannonia, 26. oktobra 1909.

Carpathia, 9. novembra 1909.

Ultonia, 30. novembra 1909.

iz Liverpoola: 1515

Lusitania (največji in najlepši parnik sveta) 6. novembra, 27. novembra, 18. decembra

1909, 8. januarja, 26. februarja, 19. marca 1909.

Mauretania dne 23. oktobra, 20. novembra,

11. decembra 1909, 29. januarja, 19. februarja,

12. marca 1910.

Pojasnila in vozne karte pri

Andr. Odasek

v Ljubljani, Štomškove ulice štov. 25,

poleg cerkve Srca Jezusovega.

Seydlin

Najbolje za zoba

Svoji k svojim! Narodna tvrdka!

Milko Krapeš

urar in trgovec

Ljubljana, Jurčičev trg šte. 3.

Ustanovljeno leta 1852.

Cenj. občinstvu priporočam svoto

bogato zalogo 1954

stenskkih in žepnih ur,

uhanov, prstanov in veržico.

Osobito sedaj ob priliki birne, nameni sem se prodajati dobro blago po

izredno niski ceni.

Popravila točno in ceno!

Za vsako prodano ali popravljeno uro jamčim 1 leto.

Čenika brezplačno in poštino prost.

Češki briketi

niso najcenejši, ampak kurjava z istimi pride najcenejša. 6000 kalorij, samo 4% pepela, nerazpadljivi, kurjenje kakor z navadnim premogom, brez vsakih komplikacij. 1000 komadov za K 16 priporoča samozaložnik J. Paulin, Ljubljana; Nova ulica 3. Kurite peči le s Češkimi briketi!

Acetylen

Podpisani napejuje najcenejšee

acetylenovo razsvetljavo

in postavlja štodilne acetylenske aparate najnovjšega sistema, popravila izvršuje po najnižjih cenah. Slavnemu občinstvu se priporoča

Josip Ozimek

konecijiurani plino- in vodovodni instalater,

Dolonja vas pri Ribnici na Dolenjskem. 16/6

Nedosežno

Najnovjša ameriška iznajdba

Higijsko gumasto blago za moške. Porabno na leta. K 4-60. Čez 2 milijona kosov prodanih v kratkem času. Higijsko gumasto blago za ženske. (Varstvo žensk.) Priporočili najprvi zdravniški strokovnjaki, porabno na leta. K 2-60. Kdor pošlje denar naprej (tudi pisemne znamke) mu pošlje diskretno in poštnino prosto, sicer 30 vin. več, edina prodaja

H. AUER

tvornica za gumasto blago.

Dunaj IX 2, Neussdorferstrasse 3-6.

Ceno posteljno perje!

Najboljši češki nakupni vir. 2815

Kg. sivega, dobrega, puljenega 2 K; boljše 2-40 K; prima polbelega 2-80 K; belega 4 K; belega puhastega 5-10 K; kg. večinega snežnobelega, puljenega, 6-40 K, 8 K; kg. puha, sivega 6 K, 7 K, belega, finega 10 K; najfinjši prvi puh 12 K. Naročila od 5 kg naprej franko.

Zgotovljene postelje

iz gostonitega rdečega, modrega, belega ali rumenega nankinga, pernica 180 cm dolga, 116 cm široka, z dvema zglavnica, 80 cm dlj, 58 cm šir., poljen z novim, sivim, prav stanovitnim puhastim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh 24 K; posamezne pernice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K, zglavnice 3 K, 3-50, 4 K. Razpošila se po povzetju, od 12 K naprej franko. Lahko se franko zamenja ali vzame nazaj, za neugajajoče se vrne denar. — Natančni cenovniki gratis in franko.

S. Benisch, Dešen'ce št. 767, Šumava.

Dragotin Puc

: tapetniški in preprogarski :

mojster

v tvrdki Puc & Komp.

Izdelujem vsa v to stroko spadajoča dela solidno in po

1078 nizkih cenah.

Ljubljana

Marije Terezije cesta 11.

Za sport in promet.

Zaloga koles

Puh (Styria), Globus, Regent in drugih specialnih znamk ter :

posameznih delov. :

Izposojevanje koles

prejem koles za emajliranje, ponikljanje ter popravila solidne

in cene. :

2954

Karel Čamernik

Ljubljana, Dunajska cesta št. 9.

Valjni mlin Anton Polanc v Radečah

3882 pri Zidanem mostu
priporoča svojo bogato zalogo
vseh vrst pšenične in koruzne moke.
Proizvodi vzamejo jako veliko vode v sé in dajo nedosegljiv pridelek, kar je zlasti za g. pekovske mojstre neprecenljive vrednosti. Na zahtevo ceniki franco.

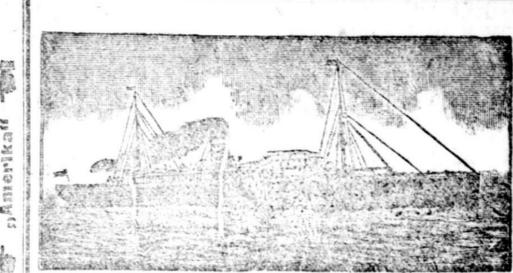
Najstarejša domača slovenska tovarna peči.
Ustanovljen leta 1888.

Založnik avstrijskih
zveze državnih
2169 ces. kraj. uradnikov.

Alojzij Vočaj v Ljubljani,
Trnovo, Opekarska cesta, Veliki stradan št. 9

priporoča vsem stavbnim podjetnikom in sl. občinstvu svojo veliko zalogo najtrpežnejših in sicer od najmodernejših prašanih in poljubno barvanih do najprostejših prstenih peči različnih vzorcev kakor: renaissance, barok, gotske, secesion itd., kakor tudi štedilnike in krušne peči lasnega in domačega izdelka po najnižjih cenah ter je v svoji stroki popolnoma izvežban.

Najcenejša vožnja v Ameriko.

E. Kristan

oblastv. koncesionirana
potovalna pisarna
za 246

Ameriko

v Ljubljani, Kolodvorske ulice 41.

Najcenejša vožnja v Ameriko.

Edina zaloga
izvirnih ameriških čevljev.

Austr.-ameriška
zaloga čevljev
v Ljubljani
poleg kavarne
„pri Slonu“.

Pazite natančno na firmo.

Zelo važno za trgovce in obrtnike!

Ker imam še precejšno zalogo
reklamnih koledarjev za leto 1910

in je sedaj skrajni čas, da si jih vsakdo nabavi, ker bode gotovo v najkrajšem času zaloga pošla in se Vam tukaj nudi zelo ugodna prilika, zahtevajte vzorce, katere radevolje pošiljam na ogled. — Z velespoštovanjem

Fr. Iglič, Ljubljana,
Mestni trg št. 11. 3913

Ceno brez konkurence!

Na debelo in drobno!

Pozor! Pozor!

Nova modna trgovina za gospode in dame

PETER ŠTERK
Ljubljana, Stari trg števil. 18

se priporoča sl. občinstvu kot zelo solidna za nakup raznega modnega blaga.

Velika zaloga letnega in zimskega moškega, ženskega in otroškega perila, najmodernejših bluz, spodnjih kril, modrecev, predpasnikov, rokavic, nogavic, ovratnikov, zavratnic, šerp, pajčolanov, žepnih robcov. Otročje oblecke, svile, baržuni za bluze in nakite, svilni trakovi, vezene, pozamentrije, borte, čipke, čipkasti ovratniki in vse potrebščine za šivilje. 1995

Velika zaloga najnovjših moških klobukov, čepic in vsakovrstne kožubavine.

Slovenska tverka
AVGUST REPIČ
sodar v Ljubljani 40
Kolezijske ulice št. 16 (v Traven) ..
izdeluje, popravlja in prodaja vsakovrstne

sode

po najnižjih cenah.

Blaž Jesenko
Ljubljana, Stari trg 11
priporoča

klobuke
cilindre, čepice itd.
najnovjše fasone
po najnižji ceni.

Popravila in preoblete točno in cenovno.

Najcenejše

solničnike in dežnike
domačega izdelka priporoča

Jos. Vidmar
Ljubljana
Pred škofijo 19, Stari trg 4,
Prešernova ulica 4.

AUSTRO-AMERICANA

TRIEŠT NEW-YORK

Potniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in varnostno potovalni naj se obrnejo na **Simona Hmeleča** v Ljubljani Kolodvorske ulice 26. Šteherstr. 26. Pjasniti dajo se brezplačno.

F. K. Kaiser puškar
v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 6
priporoča svojo bogato zalogo raznovrstnih

pušk in samokresov
lovskih potrebščin, vseh del koles (biciklov) kakor tudi **umetalni ogenj**
po najnižjih cenah.

Popravila pušk, samokresov, biciklov točno in solidno.

Cenovniki zastoj in pošiljanje prost.

SINGER „66“ SINGER
najnovjši in najpopolnejši šivalne stroje dobite
724 šivalni stroj. samo po naših prodajalnicah.
Ljubljana Singer Co. deln. dr. za šivalne stroje, Sv. Petra cesta.

Varstvena znamka: Sidro.

Liniment. Capsici comp.
nadomestilo za

Pain-Expeller s sidrom

priznano izorno, bolečine tolažeče in odvajalno mazilo ob prehlajenju itd. po 80 h, K 1-40 in K 2— se dobiva v vseh lekarnah. Pri nakupu tega splošno priljubljenega domačega zdravila naj se jemljejo le originalne steklenice v škatljicah z našo varstveno znamko „sidrom“, potem je vsakdo prepričan, da je dobil originalni izdelek.

Dr. Richterjeva lekarna pri zlatem levu v Pragi. Elisčina č. 5 nova.

Orehe nove, letošnjega pridelka, mehko lušinate in belozrnate, kupuje v vsaki množini .. po dnevnih zanesljivih cenah tverka ..

Iv. A. Hartmanna naslednik Avg. Tomažič
v Ljubljani, na Marije Terezije cesti št. 2.

Tverka priporoča zopet **ugodno priliko** za nakup praznih, izorno ohranjenih, močnih in trpežnih

„sodov od finega špirita“

deloma enkrat rabljenih, deloma popolnoma novih od 300 do 400 litrov in od 600 do 700 litrov, večje množine po jako nizkih cenah, **takoj dobavni.** 3750

Št. 15541.

Razpis.

Podpisani deželni odbor razpisuje

službe okrožnih zdravnikov

v 1.) **Fari** (okraj Kočevje); 2.) **Grosupljem** (okraj ljubljanski); 3.) **Kočevju** in 4.) **na Raki** (okraj Krško).

S temi službami je združena plača in sicer: ad 1) in 2) 1600 K, ad 3) 1200 K, ad 4) 1400 K in aktivitetna doklada 200 K.

Dosedanji zdravnik v Fari je dobival od zdravstvenega zastopa še priholjšek v znesku 1000 K za posebna službena opravila.

Zdravniku na Raki gre po nekem volilu naravno stanovanje z vrtno in vinogradom na h. št. 40 za brezplačno zdravljenje ubožcev v občini Raka.

Prosilci za te službe naj pošljejo svoje prošnje podpisane mu deželnemu odboru

do dne 21. novembra 1909

ter dokažejo svojo starost, upravičenje do izvrševanja zdravniške prakse, avstrijsko državljanstvo, fizično sposobnost, neomadeževano življenje, dosedanje službovanje ter znanje slovenskega in nemškega jezika.

Od DEŽELNEGA ODBORA KRANJSKEGA
v Ljubljani, dne 22. oktobra 1909.

35letnica. 35letnica.

Privatna plesna šola
v dvorani hotele „Union“.

Imam čast naznaniti, da sem otvoril jubilejski tečaj za plesalke in plesalce, že vajene plesa, v **ponedeljek, 25. t. m.** in se bode nadaljeval vsak **ponedeljek** od 8. do 11. zvečer ter izjemno še v **četrtak, 28. t. m.** ter **4. novembra.**

Novost: Figurirani plesi.

Vsak petek od 8. do 11. zvečer je tečaj za začetnike in se prične v petek, 29. t. m. Poučeval bodem vse moderne plesne. NB. Pri teh tečajih imajo samo vstop gospodične in gospodje boljših rodbin.

Privatne in separate ure v rodbinah, ali v institutih po dogovoru.

Vpisuje in vpraša se vsak dan od 11. do 12. dop. in od 2. do 4. pop. v hotelu pri „Slonu“ soba št. 73.

Z odličnim spoštovanjem

3989 **Giulio Morterra**, avt. plesni učitelj.

Najnižje cene.

Tovarna pohištva J. J. Naglas
Ljubljana, Turjaški trg števil. 7. 850

Največja zaloga pohištva

za spalne in jedilne sobe, salone in gosposke sobe. Preproge, zastorji, modroci na vzmeti, kmetni modroci, otroški vozički itd.

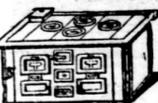
Ustanovljena 1847.

Najsolidnejše blago.

Izdelovatelj vozov
Franc Visjan
Ljubljana, Kolodvorska ulica 25
priporoča svojo bogato zalogo
16 novih in že rabljenih
VOZOV.

Ustanovljeno 1882 Telefon 548
Rudolf Geburth, Dunaj
c. in kr. dvorni strojnik
VII. Kaiserstrasse 71, na ogln Burggasse.
Največja in najbogatejša zaloga vseh vrst
kurilnih peči posebno najfineje v vseh barvah v ognju
emajlirane peči z nikljasto montažo.
Regulirne polnilne peči od 15 kron naprej. Trajnogorilne
peči za kurjenje s premogom. Štedilna, kuhinjska in strojna
ognjišča vseh velikosti. Peči z železnimi pečnicami za
kurjenje dveh ali treh sob. — Plinovne peči in plinovni kamini.
Katalogi gratis in franko. 3252

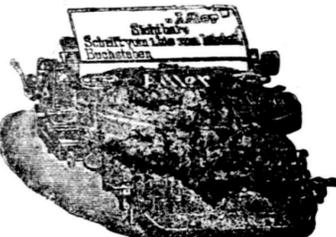

Ravnokar izšle nove
dvostranske slovenske plošče!
Cena 4— krone in po 2 K 50 vin.
2832 Velika zaloga
gramofonov
od 25 kron naprej.
Dobi se tudi na mesečne obroke.
Zato zahtevajte takoj brezplačno cenike
gramofonov in raznih plošč.
Fr. P. Zajec
urar in optik
Ljubljana, Stari trg št. 26.

Jvan Jax in sin
v Ljubljani
Dunajska cesta 17
priporoča svojo bogato zalogo
voznih koles.
338
Šivalni stroji
za rodbino in obrt.
Brezplačni kurzi za vezenje v hiši.
Pisalni stroji „ADLER“.

Edina izborna nakupna prilika za manufakturniste
in krošnjarje ob direktnem dobavanju iz tkalnice.
Razpošilja se tudi zasebnikom!
40 metrov ostankov lepo sortiranih 13 K 90 h; 40 metrov veleprima
po želji sortiranih 15 kron.
Barhent za obleke lepih vzorcev, za
obleke, bluze in spodnja krila.
Flanela nežni vzorci, za srajce in bluze.
Delain z borduro, za obleke in bluze.
Angleški celir 80 cm širok za barvaste
srajce, prsnike in damske bluze.
Modrotisk za kuhinjske predpasnike in
domače obleke.
Kanafas žive barve, za posteljne pre-
obleke.
Oksford za moške srajce, izvrstna trpežna
kakovost.
Krizet barvast za spodnja krila, tkan iz
debelega blaga.
Dolgost ostankov od 3 do 10 metrov.
Zajamčeno brezhizbne in stanovitne kakovosti, zajamčeno popolnoma pralno.
Brez rizika! Znesek se takoj vrne ako blago ne ugaja in se po-
šiljatev lahko nefrankovano pošlje nazaj.
Čez 1000 priznanih pism od 1. januarja naprej.
40 metrov najfinejšega beljenega rumburskega platna za najfinejše telesno in
posteljno perilo, sortirano z belim krizetom za spodnje perilo samo K 17-90.
Že popolnoma zarobljene rjuhe brez šiva, 235 cm dolge, 150 cm široke, tkane iz
najboljših platnenih niti, nepokončljiva kakovost, zajamčeno platno, kos 2-40 K.
Vzeti se mora najmanj 6 kosov. — Razpošiljanje po povzetju.
Tkalnica R. Horner, Nachod, Češko.
3385 Ob naročilu 2 zavojev franko.

Naznanilo.
Naznanjam slavnemu občinstvu, da izdelujem v
svoji novi, največji in po najmodernejšem si-
stemu urejeni tovarni na Kranjskem za upog-
njeno pohištvo in deščice (parket)
različne vrste od priprostega
do najfinejšega izdelka, na-
sionjače, gugalnice, pisalne fo-
telje, obešalnike, mize vsake
velikosti, vrtno stole, stole
za glasovir itd.
Imam vedno veliko zalogo bakovih in hra-
stovih na par prepariranih deščice (parket
po najnižjih cenah).
Na zahtevo pošljem svoj ilustrovani cenik za-
stoj in franko.
Ivan Bahovec,
tovarnar na Duplici p. Kamnik.
3099

A. KUNST
Ljubljana
Židovska ulica št. 4.
Velika zaloga obuval
Izdelava izdelka za dame, gospode
in otroke je vedno na izbere.
Vztrajna naročila se izvršujejo točno in
po miki ceni. Vse mere se shranjujejo in
zaznamujejo. — Pri susajnih naročilih naj
se blagoviti vzorce poslati. 40

Fr. P. Zajec
optik, urar in trgovec z
zlatnine in srebrnine.
Stari trg 26.
Popravlja se izvršujejo
točno in ceno.
Slovenski optični zavod v Ljubljani.

Josip Stupica
jermenar in sedlar
v Ljubljani, Slomškova ulica št. 6.
Priporočam svojo bogato zalogo najrazličnejših
konjskih oprav
kakor tudi krasno opremljene
kočije, druge vozove in najrazličnejšo
vprežno opravo
katero imam vedno v zalogi, kakor tudi vse
druge v sedlarsko obrt spadajoče potreb-
ščine kakor tudi že obrabljene vozove
in konjske nprave.

Br. Hlavka Prešernova
ulica št. 5.
Atelje za ortopedične aparate in
bandaže.
Galvanoplatiranje z električno silo.
Izdelovatelj kirurških medicins-
kih instrumentov in vseh potreb-
ščin za bolnike.

Ant. Krejči
Ljubljana, Wolfova ul. št. 5.
priporoča svojo bogato zalogo
najmodernejših, najljepših
kožuhovin,
klobukov
in čepic.
Prevzema tudi vsa v to vrsto spada-
joča popravila proti najnižji ceni.
Kupuje tudi vsakovrstne kože div-
jašne in jih najbolje plačuje.
Blago ceno in solidno.

C. kr. priv. tovarna za cement
Trboveljske premogokopne družbe v Trbovljah
priporoča svoj priznani izvrsten Portland-cement v vedno enakomerni, vse od
avstrijskega društva inženirjev in arhitektov določene predpise glede tlakovne in
odporne trdote čisto nadzorjujoči dobroti kakor tudi svoje priznani izvrstno apno.
Priporočila in/izpričevala 2944
raznih uradov in najslavitejših tvrdk so na razpolago.
Centralni urad: Dunaj, I., Maximilianstrasse 9.

Slovenska tvrdka obuval
Združenih čevljarjev v Ljubljani
Wolfove ulice št. 14
priporoča slav. občinstvu svojo veliko zalogo za jesensko in zimsko
sezono vseh vrst najmodernejših čevljev za gospode, dame in
otroke, kakor tudi za turiste in telovadce ter razne čevlje za dom.
Prave ruske galoše in dokolenice (gamašne) in vse k stroki spa-
dajoče potrebščine.
Naročila po meri in popravila se okusno, točno in solidno
izvršujejo v lastni delavnici. 1525
Zahtevajte cenike! **Zahtevajte cenike!**

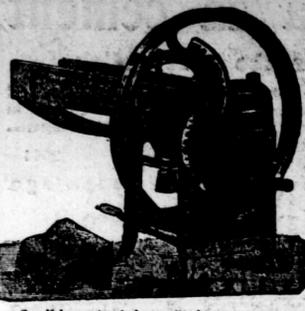
Osrednjo kurjavo in prezračevanje
vseh sestavov postavlja
Češki specialni zavod: strojna tvornica
Jan Štětka
Praga-Kralj. Vinohrady, Fričova ulice št. 892.
Posebnost: stavbe železnih rastlinjakov
in njih opremljenje s toplo vodo.
Čtažna kurjava s štedilniki za stanovanja z 2, 4 ali 6 sobami.
Železne konstrukcije streh, mostov itd.
3281

Najkrajša in najcenejša pot v Ameriko
z modernimi velikimi brzoparniki iz
Ljubljane čez Antwerpen v New-York
je proga
Red Star Line
Rdeča zvezda
Na naših parnikih Finland, Kroonland,
Vaderland, Zeeland, Lapland in Samland,
ki oskrbujejo vsak teden ob sobotah redne vožnje
med Antwerpenom in Novim Yorkom je svažnost,
izborna hrana, ljudna postrežba in spalnice po
novem urejene v kajite za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega
potnika eminentnega pomena, ter traja vožnja 7 dni.
Odhod iz Ljubljane vsak tork popoldne.
Naši parniki vozijo tudi na mesec po večkrat
čez Kanado v Severno Ameriko in je ta
vožnja izdatno cenejša kakor na Novi York.
Pojasnila daje vladno potrjeni zastopnik
Franc Dolenc Anversa
New York
v Ljubljani,
Kolodvorska ulica odsej št. 26,
od južnega kolodvora na levo pred znano gostilno „pri Starem Tlašlerju“.

Rada bi se oženila
vsak s tako damo, ki si naroči svojo opremo pri tvrdki
Bratje Krejcar, tkalnica v Dobruški št. 9101, Češko.
Dobiva se tudi vse blago za gospodinjstvo izborne kakovosti v vseh mno-
žinah. Reklamna prodaja; naročite torej, dokler je kaj zaloge.
6 beljenih rjuh brez šiva, izvrstne kakovosti 150/200 cm velikosti, samo
K 13-50. Vzorci lepih barhentov in flanel, dalje vse platnine in pavoline samo
najpopolnejše kakovosti, gratis in franko. 3276

Stroje za pripravljane krme
slamorenice, reporenice, mlino za debole moko (otrobe), priprave za parjenje krme, štodilna kotlička, sesalke za gnojnice
izdeluje in razpošilja po najnovšem in priznanem načinu tvrdka 3770

Ph. Mayfarth & Co.
tvernica za gospodarske stroje, železnicarstvo in fužine na paru
Dunaj II., Taberstrasse 71.
Sprejemajo se zastopniki in razprodajalci.

Ceniki zastoj in poštnine prosto.

Julija Štor
v Prešernovih ulicah št. 5.
Največja zaloga moških, damskih in otroških čevljev, čevljev za lawn-tennis in pristnih goisserskih gorskih čevljev.
Elegantna in jako skrbna izvršitev po vseh cenah. 2178

Najprijeznješi čevlji sedanjosti.

3711

Modni salon
M. Sedej-Strnad
priporoča cenjenim damam
klobuke le najfinejše izuršbe.
Žalni klobuki vedno v zalogi.
Palača Mestne hranilnice. Prešernova ulica.

Koliko veselje in kakšen ponos obhaja gospodinja, kadar pogleda svojo svetlo, okusno čisto kuhinjo. In kako hitro je vse osušeno, perilo in vsa hiša. Čar udobnosti in veselje vlada po Vašem domu. S

Schicht ovim milom
3685
to lahko dosežete.

Ljubljana **Fr. Ševčik** Židovska ul. 7.
puškar
priporoča svojo veliko zalogo raznovrstnih 13
pušk in samokresov
lastnega izdelka, kakor tudi belgijskih, sulskih in čeških strogo preizkušenih pušk, za katere jamčim za dober strel. Posebno priporočam lahke trocevke in puške Boek s Kruppovimi cevmi za brezdimni smodnik. — Priporočam tudi
veliko zalogo vseh lovskih potrebščin
po najnižjih cenah.
Popravila in naročbe se izvršujejo točno in zanesljivo.
Cenovniki na zahtevanje zastoj in poštnine prosto.

Odklivan z zlato kolajno v Parizu 1904 in z zlato kolajno in križcem v Londonu leta 1895

Anton Presker 40
krojač
Ljubljana, Sv. Petra c. 16
priporoča svojo veliko zalogo gotovih oblek za gospode in dečke, jopic in plaščev za gospe, nepremočljivih havelokov itd. itd. Obleke po meri se po najnovjših vzorcih in najnižjih cenah izvršujejo.

G. Čadež
v Ljubljani
Mestni trg št. 14
poleg Urbančeve manji. trgovine priporoča
klobuke
čepice, razno moško perilo, kravate, ovratnike itd. itd.
Blago imam solidno, cene zmerne. Postrežem točno.

Pekarija, slaščičarna in kavarna
Jak. Zalaznik
Stari trg št. 21.
Filiale:
Glavni trg št. 6,
Sv. Petra cesta št. 26.

Najvišje cene
Največji izbor
L. Mikuš
tovarna dožnikov
Ljubljana, Mestni trg.

Pešne hranilnice št. 49.086. Telefon št. 125.

Glavna posojilnica
registrovana zadruga z neomejeno zavezo
pisarna na Kongresnem trgu št. 15, Souvanova hiša v Ljubljani
sprejema in izplačuje hranilne vloge,
obrestuje po 4 3/4 % od dne vložitve do dne vzdiga
brez odbitka rentnega davka.
Uradne ure od 8.—12. dopoldne in od 3.—6. popoldne.
Hranilne knjizice se sprejemajo kot gotovina, ne da bi se obrestovanje pretrgalo.

Liebigov mesni izvleček
izboljša juhe, omake, zelenjavo i. t. d.
OXO-buljon
tekoča, takoj pitna.
1 1/2 do 2 čajne žličice na eno skodelico vroče vode.

V prid družbe sv. Cirila in Metoda!

Prva češka splošna deln. družba za zavarovanje na življenje
za zavarovanje v Pragi
Generalno zastopstvo za vse slov. dežele v Trstu, ul. Donizetti 5.

EDINA slovenska delniška družba za zavarovanje na življenje, **EDINA**, katera kolekuje zavarovalne listine z narodnim kolekom, **EDINA**, katera kolekuje svoje dopise z narodnim kolekom, Zavaruje najceneje, najugodnejše na vse načine! **Svoji k svojim!**

Pojasnila dajajo vedno brezplačno okrajna zastopstva v vseh večjih slovenskih krajih.

3386 **Nadzornik v Ljubljani je**
gospod **GESTRIN IVAN**, Radeckyjeva cesta 16.

Izvolite pisati po vzorce!

V. J. Havliček in brat v Poděbradech
(Kralj. Češko.)
Izvozna hiša modnega in manufakturnega blaga.
Priporočamo v izvrstnih kakovostih:
Modne blagove — sukna
Jesen 1909—1910 Zima
Bārnhate. Flanele. Opreme za neveste.

Vzorec franco.
1 zavoj 40 m pralnih ostankov okusno odbranih 18 K franco po povzetju. Od teh se vzorci ne pošiljajo. 776

Najboljši nakup!

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko s parniki „Severonemškega Lloyd“
iz 3267
Bremna
v
New York

s cesarskimi brzoparniki „KAISER WILHELM“, „KRONPRINZ WILHELM“, „KAISER WILHELM d. GROSSE“.

Prekomorska vožnja traja samo 5 do 6 dni.
Natančen, zanesljiv pouk in veljavne vozne listke za parnike gori navedenega parobrodnega društva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite v Ljubljani edino le pri

EDVARDU TAVČARJU, Kolodvorske ulice št. 35
nasproti obvezni gostilni „pri Starem Tišlerju“.

Pozorji Bertoli!
Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in sobota. — Vsa pojasnila, ki se tičejo potovanja, točno in brezplačno. — Postrežba poštna, rečna in solidna.
Potnikom, namenjenim v zapadne države kakor: Colorado, Meksiko, Kalifornijo, Arizona, Utah, Wioning, Nevada, Oregon in Washington nudi naše društvo posebno ugodno in izredno ceno čez Balveston. Odhod na tej progi iz Bremna enkrat mesečno.
Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimora in na vse ostale dele sveta kakor Brazilijo, Kubo, Buenos-Aires, Colombo, Singapore v Avstralijo itd.

Zriumph-štedilna ognjišča

za gospodinjstva ekonomije i. t. d. v vsakršni izpeljavi. Ze 30 let so najbolj priznana. Priznana tudi kot najbolj in najtrpežnejši izdelek. Največja prihranitev goriva. **Specijaliteta: štedilna ognjišča za hotele, gostilne, restavracije, kavarne i. dr.** Ceniki in proračuni na razpolago. Glavni katalog franco proti doposlani znamki. 2506
Tovarna za štedilna ognjišča „Triumph“
S. Goldschmidt & sin
Wels 18, Gorenje Avstrijsko.

H. Suttner

Ljubljana, Mestni trg
razpošilja 3666
ure, zlatino in srebrnino

na vse kraje sveta **Obrnite se zanesljivo na domačo slov. tvrdko!**

Veliki novi cenik zastonj!
novost!

Ploščnata, tenka, prava nikelnasta Anker-Ros-

kopf ura na 6 kamnov, pokrovi ostanejo vedno beli, prav natančno 36 ur dočaja. — K 4.50.

Srebrne ure od 6 kron naprej. Večletno jamstvo. — Ako blago ne ugaja, se denar vrne.

šokolske verižnice s slov. trakovi nikelnasta K 1.20, srebrna K 5.—.

All že imate brezplačno knjigo?

Ako ne, pa se potrudite, da jo dobite. Imamoprav zanimivo berivo, ki obsega dragocene nasvete za bolnike in zlasti opozarja na dobrodejne učinke galvaniskega trajnega toka pri mnogovrstnih boleznih živčnega sistema. Bolniki, ki po pre mnogih poskusih smatrajo svojo bolezen za neozdravljivo, bodo v tej brošuri gotovo našli tolažbo in pomoči.

Električno zdravljenje postopanje pomore večkrat, ko kopeli, masaže in zdravlila popolnoma odpovedo. Proti splošni živčni slabosti, revmatskim težavam, pomanjkanju spanja, potlosti, nevraigiji, motenjem prebave, slabostim vseh vrst, mialokrvnosti in mnogim ženskim boleznim se je električno zdravljenje v mnogih slučajih sijajno obneslo.

Zahtevajte to knjigo, in pošljemo Vam jo radi **gratis in franko** pod zaprto kuverto in brez vsake obveznosti. 3928

Elektro-terapevtska ordinacija
Dunaj, I., Schwangasse 1, Mezzanin, Apt. 1 s 2.

36. X. 1909.
Kupon za brezplačno knjigo.
Na
Elektro-terapevtsko ordinacijo
na Dunaju, I., Schwangasse
1, Mezzanin Apt. 1 s 2.
Prosim pošljite mi knjigo:
„Razprava o moderni elektro-terapiji“
gratis in franko pod zaprto kuverto.
Ime: _____
Naslov: _____

Kdor hoče kupiti zavitek za 6 vinarev, naj zahteva izključno

„Ottoman“ cigaretni papir.

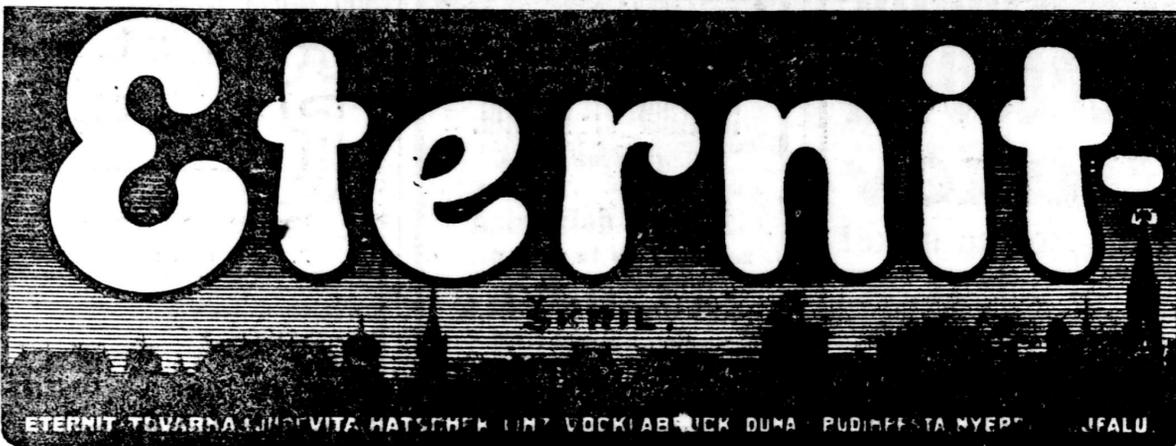
Vsak kmetovalec naj bi se seznanil z Wegmannovimi patent. krašnimi pečmi

V tej peči se ob prihranitvi drva in prostora za 50 do 80%, peče izboren kruh kakor tudi vsako drugo pečivo. Lahko se tudi suši sadje in sočivje, pa tudi meso se da prekrasno speči. Te patentne krušne peči se izdelujejo v velikosti za 4 hlebe po K 100 do 40 hlebov in se pripravno deajo postaviti v kuhinji, na hodniku, kolarnici itd.

Vsaka peč se da za 6 tednov na polzkušnjo.

Kataloge pošlje brezplačno poleg vsakega željenega pojasnila (Dopisnica zadostuje) Fr. Kahmus & F. P. Vidic & Komp. v Ljubljani. 3007

Rabite za streho vaših hiš

Glavno zastopstvo za južne dežele:

V. JANACH in DRUG, Trst.

Vprašanja na Teodorja Korna, krovca in kleparskega mojstra v Ljubljani, kjer se izdelujejo strelovski, kleparska in krovka dela iz različnega blaga.

Prav dobre 2781

Vinske sode

iz hrastovega lesa, nekaj skoro novih. od 400, 600, 1200, litrov proda po nizki ceni.

FRAN CASCIO

Ljubljana, Selenburgova ulica št. 6.

Zahtevajte posod

sledeče izborne snažilne in čistilne predmete:

Za čevlje:

mast za usnje

v prid družbi sv. Cirila in Metoda

kremo „Ilirija“,

kremo „Praxin“,

za kovine:

čistilo

v prid družbi sv. Cirila in Metoda

čistilo „Polerin“ in

čistilni prašek „Ilirija“,

za mrčes:

prašek „Dalmatin“

v prašilnih škatljicah.

Te predmete, ki se dobe v vseh trgovinah, izdeluje domača tovarnica kemičnih izdelkov

Golob & Volk,

Ljubljana. 4007

Kvaliteta izborna.

Cene povsem konkurenčne.

Za jesen in zimo

priporoča tvrdka

Gričar & Mejač

v Ljubljani, Prešernova ulica 9

svojo bogato zalogo

izgotovljenih oblek za gospode in dečke

ter mične novosti

v konfekciji za dame in deklice.

Ceniki zastonj in franko.

Vedno in v vsaki množini je dobiti:

zarezano strešno opeko prve in druge vrste,

z jamstvom za nje trpežnost skleni 5 let

iz lastne nove moderno opremljene parne opekarne na Vlču pri Ljubljani

in opeko za zid, dalje stavbni kamen za zidanje iz domačega kamenoloma v Podpeči

pri J. KNEZU v Ljubljani.

1606

1591 **Krasno**

klobuke za dame

po znano najnižjih cenah, priporoča

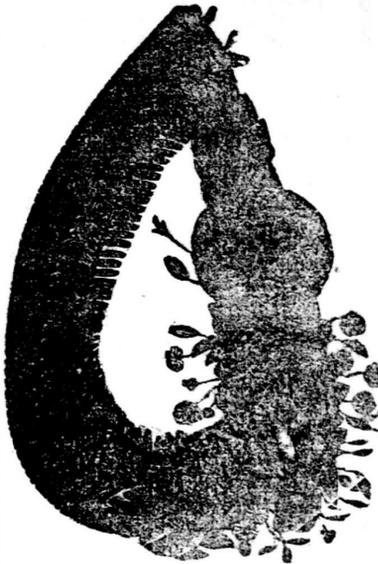
modni salon A. Vivod-Mozetič

Ljubljana, Stari trg 21.

Klobuke sprejemam v popravilo. Zunanja naročila izvršujem točno.

Žalni klobuki vedno v zalogi.

344

Za Vse svete

priporoča največjo zalogo krasnih

nagrobnih vencev in trakov

Cene izredno nizke!

Fr. Igljč

Ljubljana, Mestni trg 11

Le enkrat

izvolite si ogledati veliko izbiro v največji narodni konfekciji

M. Kristofič - Bučar

Ljubljana. Stari trg št. 28. Ljubljana.

Posebno krasno 3927

BLUZE

domače halje, krila predpasnike, otročje obleke in krsne oprave. Najboljše perilo in vse modne predmete za gospe in gospe. Po pošti natanko po naročilu. Cene radi majhne režije najnižje.

Pozor kmetovalci!

Svoje odgojne od kuhanja sliv in hrastok, izvrstne za krmo prašičev kakor tudi za gnojenje njiv, oddaja v vsaki množini in po vsaki ceni veleizgajarna sadja 3926

M. ROSNER & drug. v Ljubljani poleg Kosterjevo pivovarne.

Anton Leutgeb,

305 rehaviter in bandagist.

Pod trančo 1. Ljubljana. Pod trančo 1. Lastna izdelovalnica vsakovrstnih glicov, sanjatih in vojaških rehavijev.

Izdelovatelj klinih pasov. Vsa kirurškična dela. Zunanja naročila točno. Cene nizke.

Svoji k svojim!

Velika zaloga

juvelov, zlatnine, srebrnine različnih vr in očal. 351

Blago prve vrste. Solidna postrežba. Cene najnižje.

Lastna delavnica za popravila in nova dela.

Lud. Černe

juvelir, trgovec z urami ter zapriseženi sodnijski cenilec. Ljubljana, Wolfjove ulice 3.

Zaloznik G. Kr. avstrijskih državnih uradnikov.

Klobuke cilindre in čepice

v najnovejših fasonah in v veliki izbiri priporoča

IVAN SOKLIČ.

352

Pod Trančo št. 2. Postaja električne železnice.

1157

Največja zaloga

moških in deških oblek

A. Kunc

Ljubljana, Dvorski trg šte. 3.

Podružnica: Novo mesto, Glavni trg.

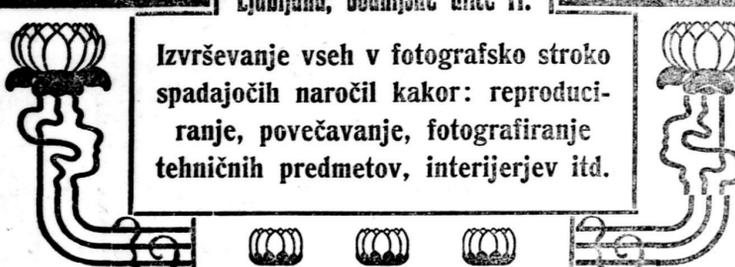
365-38

Fotografski umetni zavod

AVGUST BERTHOLD

Ljubljana, Sodnijske ulice 11.

Izvrševanje vseh v fotografsko stroko spadajočih naročil kakor: reproduciranje, povečavanje, fotografiranje tehničnih predmetov, interijerjev itd.

Vsa dela se izvršujejo točno in v največji množini.

POZOR!

Vedno velika zaloga klobukov, kakor tudi čepic lastnega izdelka.

Priporočam se za izdelovanje kožuhov vseh vrst, kakor tudi damskih jop, kolerjev, mufov.

V zalogi imam vedno veliko izbiro vseh vrst kožuhovine. Sprejemam popravila vseh v to stroko spadajočih predmetov. Izdelujem vse po najnižjih cenah.

J. WANER, Ljubljana

Sv. Petra cesta šte. 21. 3919

Delniški kapital: 120,000.000 kron.

Rezervni zaklad: 65,000.000 kron.

Po družnica o. kr. priv.

Avstrijskega kreditnega zavoda

za trgovino in obrt

v Ljubljani, Franca Jožefa cesta šte. 9.

Sprejema vloge na obrestovanje v tekočem računu, na giro-račun in proti hranilnim knjižicam;

izdaja obrestujoče se blagajniške liste;

dovoljuje posejila na tekoči račun, dalje stavbna posejila, hipotekna posejila, carinska posejila, davčna jamstvena posejila itd.

ekomptira menice in devize in preskrbuje njih fakase,

izdaja nakazila, kreditna pisma in priporočilna pisma na vsa tuzemska in inozemska tržišča,

kupuje in prodaja tu- in inozemske rente, zastavna pisma, delnice in srodne in daje vestna navodila za nalaganje kapitala.

priskrbuje in deponira vojaške izpitne kavelje, službene kavelje in vadlje za udležbe pri dražbah.

sprejema v skrambo vrednostne papirje in oskrbuje njih upravo in razvidnost, oddaja proti ognju in vsemu sigurne zameshrambe (Safe-Deposits) pod lastnim zaklepom stranke ter sprejema vrednostne predmete (precioze v hranitev, zavaruje srodke in izkrebajoče efekte proti izkrebni izgubi in oskrbuje brezplačno pregledovanje vseh izrebanju podvrženih papirjev,

plačuje kupone, izkrebane papirje in valute pri svoji blagajni,

daje prodajne na blago, na vrednostne papirje ter sprejema borzna naročila za tu- in inozemske borze, 589 8

priskrbi na svoje naročnike trgovske informacije v tu- in inozemstvu itd. itd.

Centrala na Dunaju.

Podružnice: Boican, Bregenc, Brno, Feldkirch, Jablanice, Gorica, Inomost, Karlovi vari, Ljubljana, Lvov, Mor. Ostrava, Olomuc, Pulj, Praga, Liberce, Toplice na Češkem, Trst, Opava, Warnsdorf.